

Stockholms folkskoledirektion och i samband därmed stående institutioner.

Folkskoledirektionen.

Brunkebergstorg 13, 2 tr., C. (postgiro-konto nr 1631); t. folkskoledirektionen; sessionstid: i regel varannan fredag under lästerminerna kl. 15,15.

Vissa historiska uppgifter m. m. finnas intagna i kommunalkalendern 1933 (ävensom tidigare årg.).

Genom k. stadgan den 27 sept. 1861 ang. folkundervisningen i Stockholms stad inrättades en för hela staden gemensam överstyrelse för stadens folkskolor, vars ställning och sammansättning m. m. sedermera vid flera tillfällen i olika avseenden förändrats. Genom k. m:ts beslut den 13 mars 1914 erhöll överstyrelsen för Stockholms stads folkskolor benämningen *Stockholms folkskoledirektion*.

Enligt lag angående folkskoleväsendet i Stockholm utgör folk- och fortsättningsskoleväsendet i Stockholm en för hela staden gemensam kommunal angelägenhet, som i huvudsak skall handhas av Stockholms folkskoledirektion. Det regleras närmare av en särskild stadga angående folkundervisningen i Stockholm.

Enligt lagen den 14 februari 1920 om ändring av § 3 i lagen den 15 maj 1903 angående folkskoleväsendet i Stockholm skall folkskoledirektionen utgöras, efter stadsfullmäktiges beprövande, av minst nio, högst tjugen ledamöter. I anledning härav beslöto stadsfullmäktige den 15 mars 1920 och 9 mars 1925 att direktionen skall utgöras av femton ledamöter. Av dessa utses en av Stockholms domkapitel, en, tillika ordförande, av stadskollegiet bland borgarråden samt återstående tretton ledamöter av stadsfullmäktige. Ledamot i direktionen väljes för en tid av två år och kan återväljas. Domkapitlet och stadsfullmäktige kunna ook utse suppleanter till det antal, som anses erforderligt (endast domkapitlet har hittills utsett sådan suppleant). Direktionen utser årligen inom sig en vice ordförande. Enligt kungl. stadgan ang. folkundervisningen i Stockholm äger folkskollärarpersonalen i Stockholm utse två representanter att närvara vid direktionens sammanträden med rättighet att, utom beträffande

vissa i stadgan angivna ärenden, delta i överläggningarna, men ej i besluten, och att få till protokollet antecknad avvikande mening. Dessa representanter jämte två suppleanter för dem väljas för två år av folkskollärarkårens ombudsför-samling (se sid. 220) bland inom staden anställda lärare, som ej äro ledamöter av direktionen.

Folkskoledirektionen åligger, enligt den av k. m:tt den 19 mars 1920 fastställda instruktionen, att handhava huvudstadens folkskoleväsen i överensstämmelse med gällande författningar ävensom övriga undervisningsväsendet rörande angelägenheter, vilkas vård av stadskollegiet åt direktionen överlämnas.

I överensstämmelse med fortsättningsskolestadgans föreskrifter och stadsfullmäktiges beslut den 1 mars 1920 fungerar folkskoledirektionen som styrelse för de obligatoriska fortsättnings- och ersättningsskolor, som inrättats i Stockholm fr. o. m. höstterminen 1920 (se sid. 219). Enligt § 50 av k. stadgan för fortsättningsskolan den 16 sept. 1918 äga fortsättningsskolans lärare likaledes utse en representant, jämte suppleant för denne, att närvara vid direktionens sammanträden med samma befogenhet vid behandling av ärenden rörande fortsättningsskolan som folkskollärarpersonalens representanter i fråga om folkskolärenden.

På framställning av folkskoledirektionen har k. m:tt den 22 dec. 1939 — jämlikt k. kung. den 9 okt. 1914 ang. inspektion av folkskoleväsendet i stad, som ej deltagar i landsting — medgivit Stockholms stad fortsatt befrielse tills vidare intill utgången av år 1949 från inspektion av sitt folkskoleväsen genom statens folkskolinspektör, dock skall denna befrielse icke gälla granskningen och vitsordandet av folkskoledirektionens ansökningar om statsbidrag. Framställning om fortsatt befrielse från sådan inspektion har av folkskoledirektionen avgivits till k. m:tt.

Folkskoledirektionen utgör styrelse för skolan för bildbara sinnesslöa barn (se sid. 243). Tidigare utövade folkskoledirektionen även ledningen av de kommunala mellanskolorna och högre folkskolorna. Sedan nya stadgor för dessa skolor utkommit den 2 juni 1933 och den 7 juni 1934, utgöra dessa skolor självständiga undervisningsanstalter under egna styrelser,

vilka utses av folkskoledirektionen. Folkskoledirektionen handhar emellertid vissa uppgifter sammanhängande med den ekonomiska förvaltningen vid dessa skolor liksom vid de under år 1939 upprättade kommunala flickskolorna.

Vidare handhaver folkskoledirektionen de förvaltningsuppgifter, som sammanhänga med stadens åligganden i avseende å de allmänna läroverken och det tekniska läroverket i Stockholm (jfr sid. 369, 373). Slutligen handlägger direktionen frågor angående förvaltningen av Stockholms borgarskolas (jfr sid. 393) och Navigationsskolans byggnader.

Folkskoledirektionen äger att å särskilda inom densamma utsedda nämnder, envar bestående av minst fem personer, överlämna att å dess vägnar fatta beslut i vissa ärenden. På grund härav har direktionen utsett dels en ekonominämnd, dels en skolhusnämnd. Ekonominämnden äger besluta angående tillämpning av gällande lönereglementen i vissa fall, vissa tjänstledighetsfrågor, upplåtelse av skollokaler, barnbespisingen, upphandlingar samt vissa andra ärenden av ekonomisk natur. I övrigt förbereder nämnden ekonomiska ärenden samt frågor ang. vissa tjänsteställningar, vilka skola prövas av folkskoledirektionen. Skolhusnämnden äger besluta om utförande av underhållsarbeten å skolhus och skolgårdar samt om åtgärder för verkställande av beslutade byggnadsarbeten, varjämte nämnden förbereder sådana skolhusärenden, som skola prövas av folkskoledirektionen.

Vidare har direktionen inom sig utsett sju delegerade för undervisningsärenden med uppgift att förbereda vissa tjänstefrågor och frågor av pedagogisk natur. Åt delegerade har även uppdragits att tills vidare handhava enligt § 19 mom. 9 av folkskolestadgan direktionen eljest tillkommande åligganden med avseende å upprättande av förslag till tillsättande av ordinarie lärartjänster, ävensom frågor om befrielse från fortsättningsskoleplikt. Direktionen utser årligen inom sig betygskommittéer med uppgift att jämte direktionens ordförande i vissa fall besluta rörande tjänstgöringsbetyg å lärarpersonal.

I varje territoriell kyrkoförsamling i Stockholm skall finnas ett skolråd. Ledamöter och suppleanter i skolråden väljas i enlighet med lagen om församlingsstyrelse den 6 juni 1930 för en tidsperiod av fyra år av församlingens kyrkofullmäktige. Ledamöter utses till ett antal av lägst fem och högst elva och suppleanter till det antal, som finnes lämpligt. Skolrådet väljer inom sig ordförande och vice ordförande, dock kan kyrkoherden i församlingen, ändock att han icke är ledamot, utses till ordförande. Rörande de olika skolrådets sammansättning se under församlingarnas folkskolor (sid. 224 ff.).

Församlingsskolråd har enligt stadgan angående folkundervisningen i Stockholm till uppgift att genom framställningar till direktionen m. m. söka främja folkskoleväsendets utveckling

såväl inom staden i dess helhet som särskilt inom församlingen. Skolrådet avgiver utlåtande vid tillsättande av överlärarbefattningar, utfärdar, i vissa fall, efter vederbörande överlärares hörande, tjänstgöringsbetyg åt lärare samt skall av folkskoledirektionen höras i fråga om ny- eller ombyggnad av skolhus i församlingen m. m. Därjämte tager skolrådet, resp. skolrådets ordförande, viss befattning med ingripande mot lärjungar, vilka försumma skolgången, ävensom med avgöranden rörande avgång från folkskolan jämlikt § 48 i folkskolestadgan.

Stadsfullmäktige hava ställt medel till folkskoledirektionens förfogande för beredande av studiestipendier åt i Stockholm mantalskrivna, mindre bemedlade ynglingar och flickor, och direktionen har — i enlighet med av stadsfullmäktige godkänt reglemente för Stockholms stads studiestipendier — tillsatt en särskild kommitté för uppgörande av förslag till tillsättande av ifrågavarande stipendiater (se nedan). Stipendierna, som utdelas av folkskoledirektionen, äro avsedda att underlätta fortsatta studier för synnerligen begåvade ynglingar och flickor, som äro lärjungar vid offentlig läroanstalt eller hava för avsikt att vid sådan läroanstalt vinna inträde. Studiestipendierna kungöras till ansökan lediga i januari månad de år, för vilka anslag för ändamålet beviljats. Ansökning, åtföljd av erforderliga handlingar, skall därefter före februari månads utgång insändas till folkskoledirektionen. Stipendiets årsbelopp bestämmes särskilt för varje stipendiatar. (Jfr sid. 389.)

Författningar m. m. Lag om församlingsstyrelse i Stockholm 6 juni 1930, med ändr. Lag ang. folkskoleväsendet i Stockholm 15 maj 1903, med ändr. 16 sept. 1918, 14 febr. 1920, 13 juni 1924, 15 juni 1935 och 21 mars 1940 (Kf 1940: nr 5) K. stadgan ang. folkundervisningen i Stockholm 22 juni 1923, med ändr. 19 dec. 1924, 18 juni 1926, 20 jan. 1933 och 18 april 1934. K. kung. 11 febr. 1938 med vissa best. ang. förflyttning av lärare vid folk- och småskolor. K. stadgan för fortsättningsskolan 16 sept. 1918, med ändr. Instruktion för Stockholms folkskoledirektion 19 mars 1920, med ändr. 5 nov. 1920, 29 maj 1925 och 1 aug. 1930. Reglemente för Stockholms stads folkskolor, fastställt av skolöverstyrelsen 22 ang. 1923, med ändr. Ordningssstadga för Stockholms folkskolor, fastställt av folkskoledirektionen 31 maj 1929. Reglemente för Stockholms fortsättningsskolor, fastställt av skolöverstyrelsen 5 mars 1921. Reglemente för Stockholms stads studiestipendier, godkänt av SF 18 jan. 1926, med ändr.

Stat år 1940. Utgifter: driftbudgeten 26,684,375 kr. (därav att täckas med lånemedel 47,250 kr.), kapitalbudgeten (att täckas med lånemedel 5,678,000 kr.; dessutom inom linjen förda, år 1939 beviljade lånemedelsanslag 3,509,200 kr.); inkomster: driftbudgeten 12,793,735 kr. (därav statsbidrag 10,166,700 kr.).

FD

Folkskoledirektionens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Larsson, Oscar E., borgarråd, stadsfullm.; t.
»stadshuset»; träffas i stadshuset alla var-
dagar 11—12.

Vice ordförande.

*Svensson, G. A., byggmästare, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

Beyer, C. N. T., fil. kand.

*Boëthius, f. Köersner, Hedvig E., sekreterare,
stadsfullm.

Ebe, E. W., organisationschef.

*Hansson, A. B. N., gasmästarbiträde, stadsfullm.

*Hedström, f. Nilsson, Birgit K., redaktör, stads-
fullm.

*Jeansson, f. Johansson, Alice, föreståndarinna,
stadsfullm.

Lundberg, K. V. J., rektor (utsedd av dom-
kapitlet).

*Lövgren, J. B., lektor, stadsfullm.

Månsson, O. P., instruktör, stadsfullm.

Söderström, f. Hagberg, Vera M., fru, stadsfullm.

*Tomson, R. V., redaktör.

Wallin, H. E., kassör.

Wikberg, S., seminarielärare.

Suppleant

(utsedd av domkapitlet).

Arbin, E. W., kyrkoherde.

*Lärarpersonalens vid folkskolorna
representanter.*

Åkesson, Anna J. stadsfullm.; Gustafson, E. G. K.

Suppleanter: Mogard, E. W.; Friberg, A. M. E.
(Ellen).

*Lärarkårens vid fortsättningssko-
lorna representant.*

Wennberg, E. B.

Suppleant: Ålinder, A. H.

Kassaförvaltare.

Robach, E. C., ekonomidirektör.

Sekreterare.

Österberg, B. A. E. (se sid. 215).

Folkskoledirektionens nämnder och
delegerade m. m.

Ekonominämnden.

Boëthius, f. Köersner, Hedvig E.; Ebe, E. W.;
Jeansson, f. Johansson, Alice; Larsson, Oscar
E., ordf.; Lövgren, J. B.; Månsson, O. P.;
Svensson, G. A., vice ordf.

Skolhusnämnden.

Hansson, A. B. N.; Larsson, Oscar E., ordf.;
Svensson, G. A., vice ordf.; Tomson, R. V.;
Wallin, H. E.

Delegerade för undervisningsärenden.

Beyer, C. N. T.; Hedström, f. Nilsson, Birgit K.;
Larsson, Oscar E., ordf.; Lundberg, K. V.
J.; Lövgren, J. B., vice ordf.; Söderström,
f. Hagberg, Vera M.; Wikberg, S.

Betygskommitterade

(enl. folkskolestadgans § 10 mom. 1).

Larsson, Oscar E. (självskr.); Lundberg, K. V.
J.; Lövgren, J. B.

*Kommitté för beredning av frågor ang.
utdelning av kommunala studiestipen-
dier.*

(Jfr sid. 213.)

Lövgren, J. B., lektor, stadsfullm., ordf.; Ham-
berg, Astrid, rektor; Hansson, A. B. N., gas-
mästarbiträde, stadsfullm.; Jonzon, B. A. S.,
förste folkskolinspektör; Söderström, f. Hag-
berg, Vera M., fru, stadsfullm.

Sekreterare (690 kr.).

Bergholm, C. J., lektor.

Revisorer.

Stadsfullmäktige utse årligen i december fem
revisorer jämte tre suppleanter för granskning
av folkskoledirektionens, arkivnämndens, biblio-
teksstyrelsens, styrelsens över statistiska kontoret,
styrelsens för de kommunala mellanskolorna, sty-
relsernas för de praktiska mellanskolorna och
högre folkskolorna samt idrotts- och friluft-
styrelsens räkenskaper och förvaltning under
nästföljande år.

Andersson, J. Eric, spårvägsman, ordf.

Carström, A. E., spårvägsman.

Holmblad, R. A., direktör.

Odholm, C. G. A., jur. kand.

Svedendahl, C. G. A., kontorist.

Suppleanter:

Hagström, f. Svensson, Anna M., fru.

Jonsson, E. A., kontorist.

Jävert, H. J. F., studiesekreterare.

Folkskoledirektionens expedition.¹⁾

Brunkebergstorg 13, 2 tr., C.; t. folkskoledirektionen; expeditionstid: 10—12 samt 13—15 (lördagar 10—14; 1 juni—24 aug. 10—13).

Stat år 1940. Utgifter: driftbudgeten 369,600 kr.; inkomster: driftbudgeten 43,900 kr.

Ekonomidirektör (26)

(tillika föredragande i ekonomiärenden).

Robach, E. C.; träffas 14—15 (lördagar samt under juni—aug. 10—11).

Sekreterare hos direktionen
(4,080 kr.).

Österberg, B. A. E., rådman; träffas i regel 14,30—15,30 (lördagar 12,30—13).

Kamrerare (2 kl.) (20).

Vakant, *tf. Johansson, F. V.*

Extra sekreterare vid expeditionen
(7,260 kr.).

Göransson, B. T.

Förste kammarskrivare (17).

Lundqvist, S. A.; **Göransson, B. T.,** tjl. (se ovan), *tf. Nilsson, K.-E. B.*

Förste kontorsskrivare och kassör
(11).

Barklund, Astrid M. E.; kassan hålles öppen 10—12 samt 13—15 (lördagar och dag före helgdag 9,30—12, 12,30—14, 1 juni—24 aug. 9—13).

Förste kontorsskrivare (11).

Wallander, Karin J. M.; **Lenander, E. W. (Ella);** **Isberg, f. Magnusson, A. Torborg;** **Gehlin, Märta A. J.;** **Svenson, Lilly H. F.;** **Ericsson, Göta O. N. M.**

En *extra kontorsassistent* (3,420 kr.), *tre kontorskrivare* (9), en *e. o. kontorskrivare* (IX), *tre första kontorsbiträden* (7), *två e. o. första kontorsbiträden* (VII), *två extra första kontorsbiträden* (3,480—2,880 kr.), *ett kontorsbiträde* (5), *fyra e. o. kontorsbiträden* (V), *tre e. o. skrivbiträden* (IV), *ett extra biträde* (2,160 kr.), en *e. o. telefonist* (IV).

Byggnadsintendent (23).

Eilner, E. A. V.; träffas å folkskoledirektionens lokal i regel måndagar, tisdagar och torsdagar 15—17 samt onsdagar 13—17.

¹⁾ För kontorsgöromål tjänstgöra vissa befattningshavare vid inspektionen över folkskolorna.

E. o. byggnadskontrollanter (XVII).

Hagrot, E. A.; **Lindblad, S. Y. F.**

E. o. städningsinspektör (XVII).

Lindgren, E. A. K.

Förste expeditionsvakt (8).

Alström, K. R. M.

En *expeditionsvakt* (6), en *e. o. expeditionsvakt* (VI).

Inspektionen över folkskolorna.

Brunkebergstorg 13, 2 tr., C.; t. folkskoledirektionen; expeditionstider: se nedan.

Vid ledningen och övervakandet av folkskolornas verksamhet biträdes direktionen av vissa tjänstemän.

Förste folkskolinspektören utövar närmast under direktionen den pedagogiska ledningen av och uppsikten över stadens folkskolor. Han skall vara närvarande vid direktionens sammanträden och äger att deltaga i överläggningarna, men icke i besluten. Vid sidan av förste folkskolinspektören finnas även två folkskolinspektörer, med uppgift för den ene att handlägga företrädesvis frågor av pedagogiskt administrativ natur angående folkskolorna och för den andre att handlägga frågor bl. a. angående fortsättningsskolorna ävensom frågor rörande anordningar för ungdomens yrkesval samt rörande enskilda skolor. Aktuarien biträder med skolstatistiska samt pedagogiska arbeten och utredningar m. m. Slöjdinspektören och slöjdinspektisen åligger att utöva tillsyn över undervisningen i slöjd och övervaka, att denna bedrivs enligt de grunder, direktionen fastställt. Inspektion över undervisningen i hushållsgöromål tillkommer skolköksinspektisen, som också biträder med ordnande av barnbespisningen. Gymnastikinspektörerna åligger att genom besök i skolorna taga noggrann kännedom om gymnastikundervisningens skötande i dessa samt lämna lärare och lärarinnor nödiga råd och upplysningar, att genom föredrag och demonstrationer inför lärarpersonalen befordra de gymnastiska övningarnas ändamålsenliga bedrivande samt att med uppmärksamhet följa de ordnade lekövningar, som vid skolorna förekomma m. m. Fr. o. m. år 1938 är inrättad en befattning såsom bibliotekskonsulent med uppgift att utöva närmaste ledningen av folkskolornas biblioteksväsen och inom folkskoledirektionen biträda vid beredning av biblioteksärenden.

Instruktioner m. m. K. kung. 9 okt. 1914 ang. inspektion av folkskoleväsendet i stad, som ej deltagar i landsting, med ändr. K. brev

FD

ang. inspektionen av folkskoleväsendet i Stockholm 22 dec. 1939. Instruktioner 25 nov. 1910 för förste och [andre] folkskolinspektören samt 14 dec. 1903 för slöjdinspektören, slöjdinspektisen och gymnastikinspektören. (Instruktionerna äro f. n. under omarbetsning.) Reglemente ang. avlöning och pension för överlärare samt inspektörer och inspektiser i vissa undervisningsgrenar vid Stockholms folkskolor, antaget av SF 15 och 22 juni 1921, med ändr.

Stat år 1940. Utgifter: driftbudgeten 137,270 kr.

Förste folkskolinspektör (D).

Jonzon, B. A. S. (förordn. t. o. m. ³⁰/₆ 1943); träffas måndagar och torsdagar 14,30—15,30 och onsdagar 10—11.

Folkskolinspektörer (24).

Stålfelt, P. E.; träffas måndagar och torsdagar 14,30—15,30 och onsdagar 10—11.

Steenberg, K. J. E., stadsfullm.; träffas måndagar och torsdagar 14,30—15,30 samt onsdagar 10—11.

Aktuarie (19).

Ceder, C. T.

Slöjdinspektör

(11,268 kr. samt ett ålderstillägg å 720 kr. efter fem år).

Nilsson, G.; träffas å direktionens lokal måndagar och torsdagar 14,30—15,30 samt onsdagar 10—11; dessutom i bostaden per telefon alla vardagar 7—7,30, 60 72 89.

Slöjdinspektis

(7,680 kr. samt ett ålderstillägg å 600 kr. efter fem år).

Valentin, f. Kempendahl, Elsa C.; träffas å direktionens lokal måndagar och torsdagar 14,30—15,30 samt onsdagar 10—11; dessutom i bostaden per telefon alla vardagar 6,30—7,30, Sknu 4 42.

Skolköksinspektis

(7,680 kr. samt ett ålderstillägg å 600 kr. efter fem år).

Enström, Ellen F.; träffas å direktionens lokal måndagar och torsdagar 14,30—15,30 samt onsdagar 10—11; dessutom i bostaden per telefon alla vardagar 7,30—8,15, 60 65 57.

Gymnastikinspektis

(7,680 kr. samt ett ålderstillägg å 600 kr. efter fem år).

Ekman, Elna; träffas å direktionens lokal måndagar och torsdagar 14,30—15,30 samt onsdagar 10—11; dessutom i bostaden per telefon alla vardagar 7—7,30, 51 80 51.

Gymnastikinspektör (2,280 kr.).

Grubb, J. G., kapten; träffas å direktionens lokal torsdagar 14,30—15,30; dessutom i bostaden per telefon alla vardagar 11,15—12, 33 14 79.

Bibliotekskonsulent.

Vakant, *tf. Larsson*, Ch. L. (se sid. 232); träffas å direktionens lokal måndagar och fredagar 15—16.

E. o. assistent (XII)

(vid barnbespisningen).

Ström, Signe E.

Skolornas läkarvård.

Överläkaren vid folkskolorna skall bl. a. hava den närmaste ledningen av och tillsynen över skolläkares och skolsköterskors arbete samt över skolornas sundhetsförhållanden och anordningar för barnens fysiska fostran. Han skall vidare under folkskoleledningen ansvara för åtgärder vid inträffade fall av epidemiska sjukdomar, handlägga tjänsteärenden angående skolläkare och skolsköterskor samt förbereda ärenden rörande skolhälsovården för föredragning i folkskoleledningen. Överläkaren tjänstgör dessutom såsom skolläkare inom ett skolläkardistrikt (se sid. 217).

För den allmänna hälsovården äro anställda skolläkare, som hava sin verksamhet förlagd till ett eller flera överlärar-distrikt.

Skolläkaren har till huvudsakliga åligganden att undersöka alla nyinskrivna barn, samt alla barn i fjärde klassen, att underkasta barn, vilka på grund av sitt hälsostillstånd böra stå under särskild uppsikt, ytterligare undersökning så ofta sådan erfordras, att hänvisa barn till specialläkare och polikliniker m. m., att besluta om barns befrielse helt eller delvis från skolarbetet, att utfärda intyg för särskild undervisning, att varje vårtermin verkställa frivillig undersökning av barn, som avgå från skolan, att hålla mottagningar i skolan för att undersöka till honom hänvisade barn och i lindrigare fall själv eller genom skolsköterska lämna erforderlig behandling, att i fall av behov anvisa hemmen nödig läkarhjälp för barnen, att föra s. k. hälsokort angående barnens hälsostillstånd och kroppsbeskaffenhet, att biträda med undersökning och urval av barn, som skola sändas till skollovskoloni, att vid fall av smittsam sjukdom i skolan vidtaga åtgärder till förekommande av smittans spridning, att ägna uppmärksamhet åt skolans hygieniska förhållanden samt att årligen avgiva redogörelse över sin verksamhet.

Dessutom finnas anställda specialläkare för undersökning av sjukdomar i öron, näsa och sval, för ögonsjukdomar, för talrubbingar, för ortopediska sjukdomar, ävensom en konsulterande läkare för underlivssjukdomar hos flickorna. För undersökning av barn, som föreslås till intagning i hjälpklass, finnes en särskild psykiatrisk utbildad läkare, vilken jämväl skall övervaka den psykiska och fysiska vården av hjälpklass-

barnen. För hörselsvagklasserna och frilufts-klasserna äro likaledes läkare anställda. Slutligen finnas vid folkskolorna polikliniker för behandling av ögonsjukdomar, talrubbningsfel, sjukdomar i öron, näsa och svalg samt tjugua-åtta tandvårdspolikliniker (se nedan). I vissa skolor meddelas ljusbehandling för barn, som därav äro i behov.

Vidare äro anställda nittion skolsköterskor med uppgift att biträda skolläkarna, genom hembesök övervaka att skolläkarnas ordinationer följas, meddela behandling i enklare fall etc.

Instruktioner. I avvaktan på utfärdande av nya instruktioner gälla t. v. provisoriska bestämmelser ang. skolläkares åligganden, antagna av folkskoledirektionen 12 juni 1912, instruktion för hjälpklassläkaren, antagen av folkskoledirektionen 22 dec. 1932 samt instruktion för skolsköterska, antagen av folkskoledirektionen 14 febr. 1919.

Stat år 1940. Utgifter: driftbudgeten 194,040 kr., inräknat mellanskolor och högre folkskolor. (Betr. tandvårdspolikliniker se sid. 218.)

De utgående arvoden till läkarna vid folkskolorna äro beräknade efter 1:40 kr. per barn och år.

Överläkare (27).

Lindsjö, D. M. (förordn. t. o. m. 31/s 1943), tjl., *tf.* Svedenius, C. G., stadsfullm., träffas å folkskoledirektionen måndagar och onsdagar 14,30—15,30 samt torsdagar 10—11; t. > folkskoledirektionen.

Läkare vid folk- och fortsättnings-skolorna.

För allmän läkarvård.

(Läkarna ha vissa bestämda dagar s. k. veckomottagningar i skolorna.)

Gunther, J. G. A. (Storkyrkoförs., Hedvig Eleonora och Oscars distr.).

Pettersson, H. T. (Klara distr. samt fortsättnings- och ersättningsskolorna).

Ottander, C. O. C. (Kungsholms distr.).

Naglo, O. N. O. (St Görans distr.).

Lindsjö, D. M., tjl., *tf.* Bauer-Albrechtson, E. A. R. (Adolf Fredriks distr.).

Gyllencrutz, Sara A. H. (Gustav Vasa och Matteus distr.).

Bauer-Albrechtson, E. A. R. (Jakobs och Johannes distr.).

Böttiger, G. E. A. (Engelbrekts distr.).

Lind, T. H. B. (Katarina: Katarina norra och södra distr.).

Hulting, C. G. (Katarina: Eriksdals distr.).

Svedenius, C. G., stadsfullm. (Sofia distr.).

Nordenson, A. G. (Maria distr.).

Anzén, G. G. (Högalids distr.).

Ericsson, V. A. (Enske: Enske och Skarpnäcks distr.; Brännkyrka: Älvsjö distr.).

Fredbärj, K. T. (Brännkyrka: Midsommarkransens distr.).

Engström, A. H. (Brännkyrka: Blommensbergs distr.).

Sylvan, H. O. K. (Bromma distr.).

För specialvård.

Grönblad, Ester E. (för ögonsjukdomar).

Björlin, O. S., stadsfullm. (Storkyrkans, Klara, Adolf Fredriks, Gustav Vasa, Matteus, Jakobs och Johannes, Engelbrekts, Hedvig Eleonora och Oscars överlärdistr. samt fortsättningsskolorna)

Hambraeus, C. M. (Katarina norra och södra, Eriksdals, Sofia, Maria, Enske, Skarpnäcks och Älvsjö överlärdistr. samt skolan för bildbara sinnesslöa barn) (för sjukdomar i öron, näsa och svalg).

Ygberg, N. H. (Kungsholms, St Görans, Högalids, Midsommarkransens, Blommensbergs samt Bromma norra och södra överlärdistr.)

Kågen, G. B. (för talrubbnings).

Asplund, E. G. (för ortopediska sjukdomar).

Söderbaum, H. Gunhild (för underlivssjukdomar hos flickorna).

Ramer, K. T. (för hjälpklasserna, observationsklasserna, ordblindklasserna och skolan för bildbara sinnesslöa barn).

Häggström, A. E. (för klasserna för hörselsvaga).

Kjellin, G. V. (för friluftsklasserna i Engelbrekts folkskola).

Fyra skolsköterskor (7), sju e. o. skolsköterskor (VII), åtta extra skolsköterskor (4,044—3,000 kr.).

Polikliniker för ögonsjukdomar vid Stockholms folkskolor.

För behandling av ögonsjukdomar hos barnen vid Stockholms folkskolor äro anordnade två polikliniker. Lokaler: Adolf Fredriks folkskola och Högalids folkskola.

Läkare (3,780 kr.).

Grönblad, Ester E.

Polikliniker för sjukdomar i öron, näsa och svalg vid Stockholms folkskolor.

För behandling av sjukdomar i öron, näsa och svalg hos barnen vid Stockholms folkskolor äro anordnade tre polikliniker. Lokaler: Johannes folkskola, Eriksdals folkskola och Kungsholms folkskola vid Mariebergsgatan.

Läkare (2,520 kr.).

Björlin, O. S., stadsfullm.; Hambraeus, C. M.; Ygberg, N. H.

FD

Polikliniker för talrubbningsfel vid Stockholms folkskolor.

För behandling av talrubbningsfel hos barnen vid Stockholms folkskolor äro anordnade två polikliniker för talrubbningsfel. Lokaler: Jakobs folkskola och Katarina norra folkskola.

Läkare (1,740 kr.).

Kågén, G. B.

Fyra lärarinnor för talrubbningsfel.

Folkskolornas tandvårdspolikliniker.

Vid Stockholms folkskolor är anordnad fullständig tandvård, vilken meddelas i vid flertalet folkskolor upprättade tandvårdspolikliniker. Barnen erhålla behandling under första skolåret och sedermera i mån av behov två gånger årligen. Vid tandvårdspoliklinikerna äro anställda dels tandläkare, dels tandsköterskor. Ledningen av verksamheten utövas av skolöverstandläkaren.

Förutom i nedan nämnda folkskolor finnas polikliniker anordnade i Storkyrkoförsamlingens, Essingens, Enskedefältets, Olovslunds och Mälarhöjdens folkskolor. Tjänstgöringen vid dessa skolor bestrides av tandläkare från övriga polikliniker å tider, som särskilt bestämmas.

Instruktion. Bestämmelser rörande Stockholms folkskolors tand[vårdspoli]kliniker, antagna av folkskoleledningen 14 juni 1918.

Stat år 1940. Utgifter: driftbudgeten 422,140 kr.; därjämte ersättning till Eastman-institutet 23,000 kr.

Skolöverstandläkare (26).

Strandberg, S. O.; expedition: Maria folkskola, Ringvägen 23, Sö.; t. 43 63 00; mottagnings-tid: tisdagar och fredagar 9—10.

Tandläkare finnas i följande folkskolor:

Klara folkskola.

Klara Södra Kyrkogata 13—15, C.; t. 10 65 18; *kliniktid*: 8—13,30.

Skoltandläkare (17).

Atler-Eskilson, Greta.

Kungsholms folkskola.

Mariebergsgatan 34, K.; t. 50 52 60; *kliniktid*: 8—16.

Skoltandläkare (21).

Steenhoff-Noreen, Fanny H. L.

Fredhälls folkskola.

Fredhäll, K.; t. 53 24 38; *kliniktid*: 8—16.

E. o. skoltandläkare (XXI).

Rupertz, f. Widman, Else C.

S:t Görans folkskola.

Kristineberg, K.; t. 53 54 90; *kliniktid*: 8—16.

E. o. skoltandläkare (XXI).

Scharp, f. Fredriksson, Ester E.

Matteus folkskola.

Norrtullsgatan 18, Va.; t. 33 38 70; *kliniktid*: 8—16.

Skoltandläkare (21).

Flodberg, Fanny.

Johannes folkskola.

Roslagsgatan 61, Va.; t. 33 47 40; *kliniktid*: 8—13,30.

Skoltandläkare (17).

Vakant.

Engelbrekts folkskola.

Valhallavägen 76, Ö.; t. 10 73 95; *kliniktid*: 8—16.

Skoltandläkare (21).

Lind-Neumüller, Emy M.

Hedvig Eleonora och Oscars folkskola.

Linnégatan 37, Ö.; t. 62 22 36; *kliniktid*: 8—16.

Skoltandläkare (21).

Huss-Åkerström, Ingrid.

Katarina norra folkskola.

Tjärhovsgatan 15—17, Sö.; t. 40 88 11; *kliniktid*: 8—16.

Skoltandläkare (21).

Norén, A. Emelie H.

Katarina södra folkskola.

Sofagatan 2, Sö.; t. 43 82 20; *kliniktid*: 8—16.

Skoltandläkare (21).

Lundh-Samuelson, Asta.

Eriksdals folkskola.

Ringvägen 58, Sö.; t. 40 23 52; *kliniktid*: 8—16.

Skoltandläkare (21).

Blomgren, f. Lagerborg, Willy.

Sofia folkskola.*Skånegatan 117, Sö.; t. 43 90 90; klinik-
tid: 8—16.***Skoltandläkare (21).**

Stilow, Dagmar E.

Maria folkskola.*Ringvägen 23, Sö.; t. 40 32 06; kliniktid:
8—16.***E. o. skoltandläkare (XXI).**

Hansell, f. Lindenau-Nylander, Greta.

Högalids folkskola.*Folkskolegatan 11—13, Sö.; t. 43 65 98;
kliniktid: 8—16.***Skoltandläkare (21).**

Westerståhl, f. Wadensten, Gullborg L.

Älvsjö folkskola.*Örby folkskola, Huddingevägen 425, Älv-
sjö 2; t. Örby 3 09; Långbrodals folk-
skola, Älvsjö 1; t. Älvsjö 11 50; klinik-
tid: 8—13,30.***Skoltandläkare (17).**

Perman, S. A.

Midsommarkransens folkskola.*Midsommarkransens folkskola, Midsom-
markransen; t. 45 10 95; kliniktid:
8—13,30.***Skoltandläkare (17).**

Gejrot, f. Helligren, Carola K.

Blommensbergs folkskola.*Blommensbergs folkskola, Blommensberg,
Stockholm 9; t. 45 20 95; kliniktid: 8—16.***E. o. skoltandläkare (XXI).**

Cornelius, f. Pettersson, Ruth I.

Enskede folkskola.*Stockholmsvägen 30, Enskede 1; t. 49 09 02;
kliniktid: 8—16.***E. o. skoltandläkare (XXI).**

Nordström, Gunhild S.

Skarpnäcks folkskola.*Skarpnäck, Enskede 2; t. 49 53 55; klinik-
tid: 8—16.***E. o. skoltandläkare (XXI).**

Hahn, f. Thomasson, Gertrud M. A.

Bromma norra folkskola.*Alviks folkskola, Traneberg; t. 25 61 69;
kliniktid: 8—16.***Skoltandläkare (21).**

Löfgren, H. A.

Bromma södra folkskola.*Ålstens folkskola, Nyängsvägen 72—80
(mittför Ålstensgatan), Ålsten; kliniktid:
8—16.***Skoltandläkare (21).**

Lindström, f. Andersson, Astrid P.

Ängby folkskola.*Ängby folkskola, Ängby; t. Ängby 14 27;
kliniktid: 8—16.***E. o. skoltandläkare (XXI).**

Bergström, f. Christiansson, Ruth E.

En första tandsköterska (6), femton
tandsköterskor (5), tre e. o. tandsköterskor
(V), fyra e. o. tandsköterskor (IV).

Försättnings- och ersättningsskolorna.

I enlighet med bestämmelserna i k. stad-
gan ang. fortsättningsskolan den 16 sept. 1918,
är lärjunge, som med fullständigt avgångsbetyg
lämnat den egentliga folkskolan eller på annat
sätt förvärvat motsvarande kunskaper, pliktig att
inträda i fortsättningsskola, såvida han icke er-
håller därmed jämförlig undervisning. Huruvida
annan undervisning skall medföra fullständig
eller partiell befrielse från fortsättningsskolan,
avgöres av folkskoledirektionen. Enligt utbildad
praxis är genomgående av folkskolans högre av-
delning (se sid. 220) likvärdigt med fullgjord
fortsättningsskolplikt. Skolpliktig skall deltaga
i fortsättningsskolans undervisning under för skol-
distriktet fastställd tid. Skolplikten upphör i
varje fall, då den skolpliktige fyllt aderton år.

Försättningskolans undervisning skall i Stock-
holm omfatta högst 440 undervisningstimmar,
fördelade på två år med högst 33 veckor år-
ligen och med 6 å 7 timmar i veckan. Under-
visningen i de särskilda skolavdelningarna är dels
av yrkesbestämd karaktär och avsedd att
giva förberedande yrkesutbildning åt sådana ele-
ver, som hava anställning i eller ämna ägna
sig åt visst yrke, dels av allmän karaktär och
inriktad på meddelandet av fortsatt allmänbild-
ning. I överensstämmelse härmed äro inne-
varande år skolorna fördelade på följande linjer:
för gossar: fortsättningsskola för allmän ut-
bildning; för flickor: fortsättningsskola för 1)
husligt arbete, 2) sömnadsarbete, 3) all-
män utbildning.

FD

För de lärjungar, som vid skolålderns slut erhållit tillstånd att avgå från folkskolan, men som på grund av bristande fattningsförmåga eller av annan orsak ej kunnat inhämta hela folkskolekursen, hava upprättats obligatoriska ersättningskolor enligt i fortsättningskolestadgan givna föreskrifter. För ersättningskolorna gälla i tillämpliga delar samma bestämmelser i fråga om skolplikt som för fortsättningskolorna (se ovan).

Fortsättnings- och ersättningskoleavdelningar voro tidigare anordnade i flertalet folkskolor och underställda resp. överlärare, men numera undervisas gossar från samtliga överlärardistrikt i Adolf Fredriks folkskola (Saltmätargatan 2) och flickor i Klara folkskola. De sålunda centraliserade fortsättnings- och ersättningskolorna handhas av den ene av folkskolinspektörerna.

Antalet elever i fortsättnings- och ersättningskolorna utgör vårterminen 1940 818, därav 545 gossar, fördelade på 25 avdelningar och 273 flickor, fördelade på 14 avdelningar.

Författningar. K. stadgan för fortsättningskolan 16 sept. 1918, med ändr. Reglemente för Stockholms fortsättningskolor, fastställt av skolöverstyrelsen 5 mars 1921. K. kung. ang. avlöning åt lärare vid fortsättningskolan samt statsbidrag till sådan avlöning 30 dec. 1932, med ändr. 2 juni 1933, 30 juni 1936 och 19 nov. 1937.

Avlöningar. Lärare och lärarinnor vid fortsättnings- och ersättningskolorna, tillsammans: 40,000 kr. Avlöningarna utgå för lärare med full tjänstgöring med avlöning såsom ord. folkskollärare resp. småskollärare och för timlärare i form av årsarvoden per veckotimme under 32 veckor med 130 kr. för arbetskunskap och allmänna ämnen samt 110 kr. för övningsämnen (förutom rörligt tillägg).

Församlingarnas folkskolor.

Hela staden utgör ett skoldistrikt. Varje territoriell församling utgör efter folkskoleledirektionens bestämmande ett eller flera skolområden. Där särskilda förhållanden sådant föränaleda, kunna två eller flera församlingar eller delar av närliggande församlingar förenas till ett skolområde. Dessutom finnas i Stockholms stad helt eller delvis (genom anslag å barnavårdsnämndens stat) bekostade folkskolor vid två av barnavårdsnämndens barnhem, barnhemmet Eolshäll och Sättra barnkoloni), vid sjukhusdirektionens barnsanatorium vid Hamra samt vid Stockholms stadsmissions barnhem vid Bortorp i Gryts och Hyltinge församlingar i Södermanlands län (jfr sid. 257).

Varje skolområde utgör ett överlärardistrikt.¹⁾ Överläraren har närmaste ansvaret för undervisningen vid folkskolan inom sitt distrikt. I de skolhus, där överläraren icke har sin huvudexpedition, äro för ordningens övervakande särskilda tillsyningslärare utsedda. Överläraren är alltid lärare vid folkskolorna och förordnas efter skolrådets hörande av direktionen för en tid av i regel högst fem år. Till överlärare kan även kvinna förordnas. Ordinarie ämneslärare och övningslärare antagas av folkskoleledirektionen. E. o. lärare antages av direktionen på viss tid, som ej må överstiga ett läsår. Överläraren och de vid skolorna i hans distrikt tjänstgörande lärarna och lärarinnorna utgöra distriktets lärarkollegium, i vilket överläraren är ordförande. Varje lärarkollegium utser inom sig ett ombud för varje helt eller påbörjat tial av ledamöternas antal. Dessa ombud utgöra tillsammans lärarkårens ombuds-församling, som minst en gång varje år på kallelse av direktionens ordförande sammanträder med direktionens och skolrådets ledamöter samt folkskolinspektörerna, övriga inspektörer och överlärarna för överläggning om frågor angående folkskoleväsendet.

Alla barn i åldern 7—14 år, vilka icke på annat sätt erhålla motsvarande undervisning, äro pliktiga att deltaga i folkskolans undervisning, varjämte barn över 14 år, vilka icke erhållit avgångsbetyg från folkskolans sjunde klass och som icke jämlikt § 48 i stadgan ang. folkundervisningen i Stockholm erhållit tillstånd att lämna skolan, fortfarande äro skolpliktiga. Barn, som redan i 13-årsåldern erhållit avgångsbetyg från folkskola, hava därmed fullgjort sin folkskoleplikt.

Folkskolan i Stockholm omfattar sju obligatoriska årsklasser, av vilka de två lägsta tillhöra småskolestadiet. Såsom överbyggnad på dem finnes en folkskolans högre avdelning, omfattande en årsklass (»åttonde klass»). Denna senare skolform är organiserad på två elementärt yrkesbetonade linjer, en teknisk linje (för gossar) samt en huslig linje (för flickor), varjämte förekomma klasser, i vilka undervisningen väsentligen är inriktad på allmänbildande ämnen.

Den årliga undervisningstiden i folkskolan utgör 39 veckor. Den dagliga undervisningstiden omfattar i regel 4—6 undervisningstimmor å 45 minuter. Lärjungarna i varje klass fördelas i parallellavdelningar, vilka undervisas var för sig av särskilda därtill utsedda klasslärare eller klasslärarinnor. Lärjungantalet i varje avdelning bör i klasserna 1—2 av folkskolan ej överstiga trettio, i folkskolans övriga klasser icke uppgå till mer än fyrtio samt i folkskolans högre avdelning icke uppgå till mer än trettiofem. I årsklasserna 1—3 och i allmänhet även i årsklassen 4 av folkskolan bil-

¹⁾ Fullständiga uppgifter rörande lärarpersonalen återfinnas i en av folkskoleledirektionen årligen utgiven matrikel.

das blandade avdelningar av gossar och flickor. I övrigt bildas särskilda goss- och särskilda flickavdelningar; dock må undantagsvis blandade avdelningar anordnas även i folkskolans högre klasser och i dess högre avdelning. Vid indelningen iakttagas i övrigt, att avdelningslärare (avdelningslärarinna) i den utsträckning förhållandena medgiva behåller samma avdelning klass efter klass. Antalet undervisningsavdelningar vid Stockholms folkskolor uppgår vårterminen 1940 till inalles 1,174 med tillsammans 28,706 skolbarn.

Beträffande de högre folkskolorna se nedan, sid. 236, och beträffande fortsättnings- och ersättningsgsskolorna se ovan, sid. 219.

Hjälpklasser för psykiskt efterblivna barn inrättades år 1905. I dessa avdelningar undervisas företrädesvis barn, som varit i skolan minst två terminer utan att hava gjort några märkbara framsteg; undervisningen pågår fyra à fem timmar om dagen, och till lärare och lärarinnor utses sådana, som själva önska komma i fråga och kunna anses lämpliga. Hjälpklasser äro förlagda till Kungsholms, Johannes, Engelbrekts, Katarina norra, Sofia, Högalids, Enske, Örby, Blommensbergs, Mälarhöjdens, Alviks och Ängby folkskolor. För dessa hjälpklasser, som fr. o. m. år 1933 stå under särskild ledning av en för dem förordnad föreståndarinna tillämpas särskild undervisningsplan, avpassad för sju årsklasser, motsvarande folkskolan, och en fortsättningsklass, motsvarande folkskolans högre avdelning. Antalet barn i hjälpklass bör ej överstiga femton.

Fr. o. m. läsåret 1933—1939 finnas inrättade specialklasser för barn med läs- och skrivsvårigheter, förlagda till Kungsholms, Johannes, Katarina södra och Eriksdals folkskolor.

Beträffande skolan för bildbara sinnesslöa barn se sid. 243.

För barn, som på grund av sjuklighet eller lyte icke lämpligen kunna deltaga i folkskolans undervisning, anordnas genom direktionens försorg särskild undervisning, i regel omfattande en timme om dagen. Ett antal bröstklena skolbarn åtnjuta undervisning i för ändamålet särskilt upprättade friluftsavdelningar (f. n. vid Engelbrekts, Eriksdals, Högalids och Midsommarkransens folkskolor). För hörselsvaga barn finnas fem klasser, förlagda till Johannes folkskola. För psykopatiska barn med normal intelligens äro försöksvis fr. o. m. läsåret 1933—1934 upprättade s. k. observationsklasser, under läsåret 1939—1940 till antalet tolv, förlagda tre till Johannes, tre till Midsommarkransens, två till Mattens, två till Maria, en till Enske och en till S:t Görans folkskola. Dessa klasser stå under ledning av föreståndarinnan för hjälpklasserna.

Undervisning i kvinnlig slöjd meddelas i de tre lägsta klasserna åt såväl gossar som flickor samt i de högre klasserna åt flickor. Gossarna erhålla fr. o. m. fjärde klassen undervisning i olika slags gossslöjd, företrädesvis i trä-

metall- och pappslöjd samt i mindre utsträckning i bokbinderi.

Undervisning i hushållsgöromål meddelas åt flickorna i folkskolans sjunde och åttonde klasser, i hjälpklassernas femte, sjätte och sjunde klasser, ävensom i hjälpklassernas fortsättningsklass. Undervisningen meddelas i särskilda skolkök.

Undervisning i trädgårdsskötsel meddelas i skolträdgårdar, f. n. till antalet 17. I skolträdgårdarna meddelas åt elever, som det önska, teoretisk och praktisk undervisning under den varmare årstiden. Därjämte tillhandahållas från trädgårdarna för skolornas behov krukväxter samt växter för teckningsundervisningen och för den naturvetenskapliga undervisningen.

I de flesta skolorna finnas rymliga och väl inredda gymnastiksal, i vilka barnen erhålla undervisning 1—3 gånger i veckan. Gymnastikskor och gymnastiklekläder tillhandahållas genom direktionens försorg åt barn, som icke kunna anskaffa sådana. Övningarna ledas i allmänhet av vederbörande lärare och lärarinnor. Till hjälp vid gymnastikundervisningen äro emellertid anställda ett antal fackutbildade gymnastiklärarinnor. Förutom vanlig friskgymnastik anordnas i flertalet folkskolor s. k. hållningsgymnastik, avsedd för sådana barn, som äro behäftade med ryggradsdeformiteter. Dessutom är sörgt för anordnande av friluftsspel och idrottsövningar; materiel för lekarna anskaffas genom direktionens försorg, och lekplatser hava anordnats i skilda delar av staden (jfr även under idrotts- och friluftsstyrelsen, sid. 280). I de flesta av skolorna äro inrättade skolbad; därjämte beredes ett stort antal barn tillfälle till sjöbad och simövningar i vissa av Stockholms stads badanrättningar och friluftsbad (se sid. 284). Dessutom är fr. o. m. år 1922 i ett stort antal skolor under läsåret anordnad obligatorisk simundervisning för elever företrädesvis i folkskolans femte och sjätte klasser. Vid varje skola finnes en uppsättning skidor, avsedda för eleverna. Vid vissa skolor äro på stadens bekostnad skridskobanor anordnade, varjämte i viss utsträckning utnyttjas de allmänna skridskobanorna (jfr sid. 391). Under den varmare årstiden förekomma utflykter och skolespor, dels i staden och dess omgivelningar, dels, för vissa äldre årsklasser, till olika trakter av landet. (Beträffande sommarkolonier för barn se sid. 391.)

Med anslag av stadsfullmäktige anordnar folkskoledirektionen undervisning i instrumentalmusik vid skolor, till vilka blåsinstrument, mestadels på enskild väg, blivit anskaffade. Musikkörer finnas f. n. vid 27 skolor.

I anslutning till den ordinarie skolundervisningen anordnas förevisningar av skolfilm, varjämte genom radioapparater tillgodogöras de för skolor anordnade radioföredragen.

Under åtskilliga år hava vidtagits särskilda åtgärder i syfte att vägleda från folkskolan av-

FD

gående elever vid val av fortsatt, mer yrkesbestämmd skolutbildning. Denna verksamhet har genom av stadsfullmäktige beviljat anslag kunnat utvidgas till att avse jämväl val av yrke. Verksamheten bedrivs i form av upplysningsföredrag och därtill anknyten enskild rådgivning, varjämte genom folkskoledirektionens försorg utarbetade broschyrer med råd och anvisningar rörande fortsatt skolutbildning och yrkesval utdelas till elever i avgångsklasserna samt i fortsättningsskolorna.

Vid samtliga skolor finnas lärarbibliotek. Biblioteken omfattade den 30 juni 1939 inalles 43,384 band. För lärarnas fortbildning anordnas årligen med stadsfullmäktiges understöd föredrag och sammanhängande kurser (jfr sid. 389).

Vid skolorna finnas lärjungebibliotek, vilkas sammanlagda bokantal den 30 juni 1939 uppgick till 133,042 band. Därjämte äro i klassavdelningarna anordnade mindre klassbibliotek. Till upprättande och underhåll af för eleverna avsedda skolbibliotek kan jämlikt k. kung. den 24 jan. 1930, med ändr. den 17 maj 1935, samt k. kung. den 17 maj 1935 statsbidrag erhållas. Genom anordnande under den mörkare årstiden (omkr. 1 okt.—1 april) av s. k. läsaftnar i skolorna har man i vissa skolor berett barnen tillfälle till mer ostörd läxläsning samt till läsning av lämplig ungdomslitteratur och annan bildande litteratur. Till underlättande av lärjungebibliotekens utnyttjande för undervisningen samt av läsaftnars anordnande äro numera i flertalet skolor större läsesalar inredda.

För elever i folkskolans högre avdelning och fortsättningsskolan anordnas föredrags- och musikafstnar, till vilka jämväl lärare och föräldrar inbjudas. Särskilda medel äro beviljade för anordnande i skolorna av föräldraafstnar med föredrag över frågor, som röra lärjungarnas fostran.

Bespisning av behöfvande skolbarn bekostas af staden och omfattar såväl frukost- som middagsbespisning. Enligt av stadsfullmäktige den 29 dec. 1915 fastställda bestämmelser tillkommer det folkskoledirektionen att anordna bespisningen och utöva ledningen av densamma i dess helhet. Avgörandet rörande vilka barn som äro i behov af skolbespisning tillkommer lokala kommittéer, en för varje överlärdistrikt, bestående af ordförande utsedd af folkskoledirektionen — för närvarande överläraren vid varje skola —, en medlem utsedd af skolrådet, företrädesvis bland skolbarnens målsmän, en medlem utsedd af fattigvårdsstyrelsen i församlingen, en medlem utsedd af den eller de arbetsstugestyrelser, som hava sin verksamhet inom överlärdistriktet, folkskolans överlärare samt en lärare eller lärarinna utsedd af skolans lärarkollegium¹⁾. För lo-

kalkommittéerna har af direktionen fastställts instruktion den 30 maj 1916. Antalet i bespisningen deltagande skolbarn utgjorde höstterminen 1939: i middagsbespisningen 6,977, varav 1,908 betalande, och i frukostbespisningen 1,902, varav 324 betalande. Fr. o. m. år 1925 har bespisningen utvidgats till att i viss utsträckning omfatta även behöfvande barn i fortsättningsskolorna.

Författningar. Reglemente för Stockholms folkskolor, fastställt af skolöverstyrelsen 22 aug. 1923, med ändr. Ordningsstadga för Stockholms folkskolor, fastställd af folkskoledirektionen 31 maj 1929. Instruktion för överlärare vid Stockholms folkskolor, fastställd af skolöverstyrelsen 22 juli 1930. Instruktioner för tillsyningslärare vid Stockholms folkskolor, fastställda af folkskoledirektionen 29 april 1932. Instruktion för föreståndaren för hjälpklasserna, fastställd af folkskoledirektionen 22 dec. 1932. K. m:ts avlöningsreglemente för lärare vid folk- och småskolor 30 sept. 1937, med ändr. 17 juni 1938. K. kung. 26 nov. 1937 med vissa bestämmelser i anledning af ny lönereglering för lärare vid folk- och småskolor. K. kung. 10 dec. 1937 med tillägsbestämmelser till avlöningsreglementet 30 sept. 1937 för lärare vid folk- och småskolor. K. kung. 15 juni 1939 med vissa bestämmelser ang. avlöning under budgetåret 1939/1940 åt lärare vid folk- och småskolor m. fl. K. kung. 15 juni 1939 ang. bantillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst. K. kung. 10 dec. 1937 ang. statsbidrag till avlöning åt lärare vid folk- och småskolor m. m., med ändr. K. kung. 15 juni 1939 ang. fördelningen af orterna i riket å de i civila och militära avlöningsreglementena upptagna ortsgrupperna. K. kung. 17 dec. 1937 ang. fördelningen af orterna i riket å de i § 4 af avlöningsreglementet 30 sept. 1937 för lärare vid folk- och småskolor upptagna hyresgrupperna. K. kung. 13 dec. 1935 med särsk. föreskrifter ang. ersättning för flyttningskostnad åt vissa befattningshavare i statens tjänst. K. kung. 26 juni 1925 med tillägsbestämmelser till avlöningsreglementet 22 juni 1921 för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen (ang. läkarsvård m. m. vid olycksfall). K. kung. ang. statsbidrag till undervisning i slöjd vid folkskola m. m. 30 juni 1920, med ändr. K. kung. ang. statsbidrag för undervisning i hushållsgöromål vid folkskola m. m. 30 juni 1920, med ändr. K. kung. 6 mars 1936 ang. statsbidrag till byggnader för folkskoleväsendet, med ändr. K. kung. 5 juni 1931 om provisorisk avlöningsförbättring åt lärare i slöjd och hushållsgöromål vid folk- och småskolor och därmed jämförlig läroanstalt. K. kung. 31 maj 1934 ang. övergång från kalenderår till redovisningsår vid beräkning af löner och statsbidrag för vissa kommunala skolor m. m., med ändr. K. kung. ang. boställsordning för lärare vid folk- och småskolor 10 dec. 1937. Reglemente ang. avlöning och pension för

¹⁾ Förteckning å ledamöter och suppleanter i lokalkommittéerna för barnbespisningen återfinnes i en af folkskoledirektionen årligen utgiven matrikel.

överlärare samt inspektörer och inspektörer i vissa undervisningsgrenar vid Stockholms folkskolor, antaget av SF 15 och 22 juni 1921, med ändr. Avlöningsreglemente för lärarpersonalen i övningsämnen vid Stockholms folkskolor, antaget av SF 15 och 22 juni 1921, med ändr. 20 febr. och 7 juni 1922, 18 dec. 1929, 15 dec. 1930, 16 mars 1931, 20 dec. 1934 och 14 dec. 1936. Reglemente för statens pensionsanstalt 31 dec. 1919, med ändr. K. m:s reglemente 17 juni 1938 ang. tjänstepension för lärare vid folk- och småskolor m. fl. K. m:s reglemente 17 juni 1938 ang. familjepension för efterlevande till lärare vid folk- och småskolor m. fl. K. kung. med allmänna grunder för dyrtidstillägg ått f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer 18 juni 1925, med ändr. Reglemente ang. tilläggspension för lärarpersonal vid Stockholms folkskolor, högre folkskolor och kommunala mellanskolor, antaget av SF 15 och 22 juni 1921, med ändr. 15 jan. och 18 juni 1923. Stadgar för Stockholms folkskolors bibliotek, fastställda av folkskoledirektionen 30 maj 1930, jämförda med folkskoledirektionens beslut 24 febr. 1939. K. kung. 24 jan. 1930 ang. understödande av folkbiblioteksväsendet, med ändr. Bestämmelser ang. handhavandet av barnbespisningen vid Stockholms folkskolor, antagna av SF 29 dec. 1915, med tillägg 15 dec. 1926. Instruktioner för vaktmästare (jämte vissa städerskor), värmelednings-skötare och baderskor vid Stockholms folkskolor, fastställda av folkskoledirektionen 15 febr. 1929.

Stat år 1940. För folkskolorna: utgifter, driftbudgeten 13,850,110 kr.¹⁾ (därav att täckas med lånemedel 47,250 kr.); inkomster, driftbudgeten 7,435,100 kr. (därav statsbidrag 7,355,000 kr.); för folkskolelokaler: utgifter, driftbudgeten 4,774,910 kr., kapitalbudgeten (att täckas med lånemedel 2,680,000 kr.; dessutom inom linjen fört år 1939 beviljat lånemedelsanslag 100,000 kr.); inkomster, driftbudgeten 650,300 kr. (därav statsbidrag 269,000 kr.).

*Avlöningar m. m.*²⁾ Överlärare. 22 överlärare: förutom avlöning såsom ordinarie folkskollärare tilläggslönen 3,600 kr. samt ett ålders-tillägg å 720 kr.

Ordinarie lärare och lärarinnor i läs- och skrivämnen. Tillsammans 220 folkskollärare och 594 (därjämte 23 första halvåret 1940) folkskollärarinnor samt 256 (därav 43 fr. o. m. den 1/7 1940) småskollärarinnor.³⁾

¹⁾ I denna summa äro medräknade utgifterna för läkarvården och tandvårdspoliklinikerna (se ovan).

²⁾ Antal ordinarie lärare och lärarinnor enl. den av stadsfullmäktige fastställda staten; antal e. o. lärare och lärarinnor enl. folkskoledirektionens avlöningsstat.

³⁾ Dessutom en manlig och en kvinnlig folkskollärare vid barnavårdsnämndens barnhem samt en lärare vid stadsmissionens barnhem vid Box-

E. o. lärare och lärarinnor i läs- och skrivämnen. 26 e. o. folkskollärare, 15 e. o. folkskollärarinnor samt 105 e. o. småskollärarinnor.

För ordinarie och e. o. lärare och lärarinnor i läs- och skrivämnen gälla betr. avlöning m. m. k. m:s avlöningsreglemente 30 sept. 1937 (Svf 1937: nr 868), m. fl. tidigare nämnda författningar.

Ordinarie lärare och lärarinnor i övningsämnen. 45 lärarinnor i kvinnlig slöjd, 15 lärare i teckning (därjämte 1 under tiden 1/1—^{30/6} 1940), 17 lärarinnor i gymnastik, 14 lärare i sång: var och en 3,900 kr. (därav 300 kr. provisorisk löneförbättring), 41 lärarinnor i hushållsgörömmål: var och en 3,810 kr. (därav 300 kr. provisorisk löneförbättring) jämte fri middag under arbetsdagarna (90 kr.); dessutom till samtliga övningslärare tre ålders-tillägg, var och ett å 360 kr., efter resp. tre, sex och nio års tjänstgöring. 2 yrkeslärare i resp. trä- och metallslöjd, var och en 4,440 kr. (därav 240 kr. provisorisk löneförbättring) samt tre ålders-tillägg, var och ett å 600 kr., efter resp. tre, sex och nio års tjänstgöring. 16 lärare i träslöjd, 10 lärare i metallslöjd och två lärare i bokbinderi, var och en 4,200 kr. (därav 300 kr. provisorisk löneförbättring) samt tre ålders-tillägg, var och ett å 420 kr., efter resp. tre, sex och nio års tjänstgöring. 7 lärare i pappslöjd (därjämte 2 fr. o. m. 1/7 1940), var och en 3,000 kr. (därav 300 kr. provisorisk löneförbättring) samt tre ålders-tillägg, var och ett å 300 kr., efter resp. tre, sex och nio års tjänstgöring. (Pappslöjdslärarinnorna äga dock ej uppbära högre sammanlagda löneförmåner än småskollärarinnorna i motsvarande löneklass.)

E. o. lärare och lärarinnor i övningsämnen.⁴⁾ 6 e. o. lärarinnor i kvinnlig slöjd, 2 e. o. lärarinnor i teckning, 3 e. o. lärare i sång, 8 e. o. lärarinnor i hushållsgörömmål samt 15 e. o. lärarinnor i gymnastik, 4,080—3,300 kr. per år för full tjänstgöring samt vid mindre omfattande tjänstgöring motsvarande mindre belopp.

17 e. o. lärare i manlig slöjd: 4,200—3,300 kr. per år för lärare i trä- och metallslöjd och 3,180—2,400 kr. per år för lärare i pappslöjd med full tjänstgöring samt vid mindre omfattande tjänstgöring motsvarande mindre belopp.

Lärare i instrumentalmusik, tillsammans 26,000 kr.

Särskild undervisning: 34,000 kr.

torp, avlönade å barnavårdsnämndens stat, även som en biträdande lärarinna vid Hamra sanatorium, avlönad å sjukhusdirektionens stat och en småskollärarinna vid Sättra barnkoloni, avlönad å barnavårdsnämndens stat.

⁴⁾ I de följande uppgifterna rörande de särskilda församlingarnas skolor hava de lärare i övningsämnen, vilkas undervisning är fördelad på flera skolor, medräknats i lärarpersonalen vid var och en av dessa.

Bibliotekarier och assistenter vid skolbiblioteket: tillsammans 15,825 kr. Resp. arvoden utgå med belopp, som till viss del stå i relation till antalet utlåningstimmar vid resp. bibliotek och beräknas efter 2 kr. per timme för bibliotekarie och efter 1,50 kr. per timme för assistent (förutom rörligt tillägg).

Föreståndare för skolträdgårdarna: arvode 1,020 kr.

Personal för barnbarnspisningen: tillsammans 185,000 kr. Trettiöken kokerskor (2,153 —1,838 kr.), sjuttioåtta köksbiträden (1,911—698 kr.).

Sekreterarna i skolråden avlönas av de olika församlingarna med växlande belopp.

Vaktbetjäning m. m. 17 värmelednings-skötare samt 14 vaktmästare, tillika värmelednings-skötare: lönegrupp 9. 17 vaktmästare: lönegrupp 8. 21 baderskor: lönegrupp 3. Här-jämte extra personal. Dessutom anslag av väx-lande belopp till biträden åt vaktmästare och värmelednings-skötare (eldare) samt till port-vaktjänstgöring.

Storkyrkoförsamlingens folkskola.

Storkyrkoförsamlingens folkskola räknar vår-terminen 1940 inalles 15 undervisningsavdel-ningar med 329 skolbarn. Skolan är belägen Svartmangatan 20—22, med 15 klassrum.

Församlingens skolråd

(för åren 1940—1943).

Stortorget 1, St.

Eklund, J. O., specerihandlare, kyrkofullm.; **Frick, G.**, poliskommissarie, kyrkofullm.; **Kobbe, W. E.**, köpman, kyrkofullm.; **Lindkvist, K. M.**, elektriker, kyrkofullm.; **Mörner, f. Murray, A. M. (Alma)**, f. d. folkskollärarinna, kyrko-fullm.; **Nilsson, M. V.**, tulltjänsteman, kyrko-fullm., vice ordf.; **Nyselius, f. Ågren, D. E. (Betty)**, fru, kyrkofullm.; **Widner, N.**, pastor primarius, kyrkoherde, ordf.; **Åkerlund, K. O.**, börsvaktmästare, kyrkofullm.

Suppleanter: **Lindberg, f. Eriksson, Clary B. J.**, fru; **Ljungberg, f. Petterson, Ingrid M. E.**, fru, kyrkofullm.; **von Oelreich, Ch.-E.**, riddarhussekreterare, kyrkofullm.; **Oldberg, Greta**, tjänsteman; **Olsson, A. E.**, hamnarbe-tare, kyrkofullm.; **Palm, f. Löf, Elsa K.**, fru, kyrkofullm.; **Stålhammar, E.**, direktör, kyrko-fullm.; **Öberg, O. M.**, expedit, kyrkofullm.

Sekreterare.

Tunberg, L. W. T., andre kanslisekreterare; t. 10 70 71 (tjänstetel.), 30 98 62 (bostaden).

Överlärare.

Nilsson, J.; t. 21 42 70; träffas å exp. Svart-mangatan 20, St., tisdagar, onsdagar, freda-gar och lördagar 7,45—8,30 samt måndagar och torsdagar 13,30—14.

Lärare och lärarinnor.

Ord. folkskollärare	3
Ord. folkskollärarinnor	6
Ord. småskollärarinnor	4
E. o. folkskollärarinnor	2
Lärare i övningsämnen	1
Lärarinnor i övningsämnen	4

Sa lärare och lärarinnor 20

Vaktmästare, tillika värmelednings-skötare (9).

Gustafson, C. G.

En baderska (3).

Klara församlings folkskola.

Klara församlings folkskola räknar vårter-minen 1940 inalles 7 undervisningsavdelningar med 149 skolbarn. Skolan är inrymd i skol-huset vid Klara Södra Kyrkogata 13 & 15, och innehåller 29 klassrum.

I skolhuset har fortsättningsskolan för flic-ker sina lokaler (se sid. 220), varjämte 13 av-delningar av praktiska mellanskolorna (se sid. 237) äro inrymda där.

Församlingens skolråd

(för åren 1940—1943).

Klara Östra Kyrkogata 8, C.

Billström, J. M., prakt. läkare; **Bokander, H. G. E.**, kyrkoherde, kyrkofullm., ordf.; **Erikson, K. M.**, vaktmästare, kyrkofullm.; **Martin, L. G. M.**, advokat, kyrkofullm.; **Niklason, E.**, direktör, kyrkofullm.; **Risberg, N. E.**, lant-bruksingenjör, kyrkofullm., kassör; **Schager, F. O.**, f. d. byråchef, kyrkofullm., vice ordf.; **Ståhlberg, M. E. (Lisa)**, e. o. barnavårdsman, kyrkofullm.

Sekreterare.

Broberg, R. H. J., sekreterare; t. 61 31 09 eller »pensionsstyrelsen».

Överlärare.

Nilsson, J.; t. 10 65 15; träffas å exp. Klara Södra Kyrkogata 13 & 15, C., i regel måndagar och torsdagar 7,45—8,30, onsdagar 12—12,45.

Lärare och lärarinnor.

Ord. folkskollärare	1
Ord. folkskollärarinnor	4
Ord. småskollärarinnor	2
Lärarinnor i övningsämnen	4

Sa lärare och lärarinnor 11

Vaktmästare (1 kl.) (8).

Karlsson, J. G. E.

En värmelednings-skötare (9), en ba-derska (3).

Kungsholms församlings folkskola.

Kungsholms församlings folkskola räknar vårterminen 1940 inalles 91 undervisningsavdelningar med 2,182 skolbarn. Skolan är fördelad på två skolbyggnader, vid Mariebergsgatan 34, med 86 klassrum och vid Hantverkargatan 25, med 12 klassrum.

Församlingens skolråd

(för åren 1940—1943).

Parmmätargatan 3, K.

Bergh, J. T. A., läroverksadjunkt; **Bergman Helfrid E.**, lärarinna, kyrkofullm.; **Froste, f. Rydman, E. Cecilia**, fru, kyrkofullm.; **Gauffin, E. F. G.**, rådmän; **Göransson, K. H.**, direktör, kyrkofullm., ordf.; **Hermansson, K. T. E.**, vaktmästare, stadsfullm., kyrkofullm.; **Karlsson, A. F.**, järnarbetare, kyrkofullm., vice ordf.; **Tillgren, J.**, professor, kyrkofullm.

Suppleanter: **Andersson, f. Eklund, Wiran M.**, fru; **Bengtsberg, C. G.**, chaufför; **Hedén, O. K. S.**, köpman; **Holm, J. A.**, vaktmästare, kyrkofullm.; **Kallner, f. Sundström, Inger T. P.**, fru; **Klason, G. G.**, taxeringsassistent, kyrkofullm.; **Lardner, E. C. E.**, köpman; **Sellitz, C. A. S. C.**son, avdelningschef.

Sekreterare.

Vakant.

Överlärare.

Granath, E. V. K.; t. Ängby 8 44, träffas å exp. Mariebergsgatan 34, n. b., K., alla läsdagar 7,45—8,30, måndagar och torsdagar 13,30—14, t. 50 53 18 samt å exp. Hantverkargatan 25, K., onsdagar 12,45—13, t. 50 37 06.

Lärare och lärarinnor.

Ord. folkskollärare	17
Ord. folkskollärarinnor	42
Ord. småskollärarinnor	22
E. o. folkskollärare	3
E. o. folkskollärarinnor	1
E. o. småskollärarinnor	7
Lärare i övningsämnen	7
Lärarinnor i övningsämnen	14

Så lärare och lärarinnor 113

Vaktmästare (1 kl.) (8).**Karlsson, J. M.** (Fleminggatan 113).

En värmeledningsskötare (9), en e. o. värmeledningsskötare (IX), ett extra vaktmästarbiträde (1,200 kr.), en baderska (3), en e. o. baderska (III).

S:t Görans församlings folkskola.

S:t Görans församlings folkskola räknar vårterminen 1940 82 undervisningsavdelningar, därav 1 observationsklass, med tillsammans 2,365 skolbarn. Skolan är fördelad på 1 skolbyggnad i Fredhäll (Viktor Rydbergs Gata) med 28 klassrum, 3 skolbyggnader vid Kristineberg med 37 klassrum och 1 byggnad å Stora Essingen (Essingestråket 24) med 16 klassrum.

Församlingens skolråd

(för åren 1940—1943).

Arbetargatan 21, K.

Carlsson, Elsa A., tillsynslärarinna, kyrkofullm.; **Eén, O. B. L.**, föreståndare, kyrkofullm.; **Engberg, H. A.**, typograf; **Landberg, A.**, skräddare, kyrkofullm.; **Larsson, f. Karlsson, Jenny A. F.**, fru, kyrkofullm.; **Lindskog, G.**, redaktör, kyrkofullm., vice ordf.; **Quackfeldt, Gunborg**, kanslibiträde; **Stehr, A. L.**, folkskollärare, kyrkofullm., ordf.

Suppleanter: **Brusevitz, P. E.**, sekreterare; **Ekman, J. I. O.**, köpman, kyrkofullm.; **Falk, f. Jansson, Ester E.**, fru, kyrkofullm.; **Hellman, F. G.**, handelsarbetare; **Holmgren, G.**, järnvägstjänsteman, kyrkofullm.; **Michaëlsson, C. H. N.**, notarie, kyrkofullm.; **Wallén, A. M. V. (Alli)**, fröken, kyrkofullm.; **Westerberg, K. T.**, metallarbetare.

Sekreterare.**Lillieros, J.**, rådmän; t. 60 69 44 eller »rådhuset».**Överlärare.**

Lindell, E. I.; t. 53 21 26; träffas å exp. i skolutuset i Fredhäll alla läsdagar utom fredagar 7,45—8,30 samt torsdagar 13—13,30, i Kristineberg tisdagar 12—12,30 och fredagar 7,45—8,30, t. 50 02 59 och å Stora Essingen måndagar 12,30—13, t. 53 97 39.

Lärare och lärarinnor.

Ord. folkskollärare	9
Ord. folkskollärarinnor	35
Ord. småskollärarinnor	27
E. o. folkskollärare	2
E. o. folkskollärarinnor	3
E. o. småskollärarinnor	6
Lärare i övningsämnen	4
Lärarinnor i övningsämnen	15

Så lärare och lärarinnor 101

Vaktmästare, tillika värmelednings-skötare (9).

Pettersson, N. G. (Kristineberg); **Stjernström, G. R.** (Fredhäll); en vakant, *tf.* **Severin, E. J. S.** (Essingen).

Ett extra vaktmästar-, tillika värmeledningsskötarebiträde (2,400 kr.), två baderskor (3).

FD Adolf Fredriks församlings folkskola.

Fr. o. m. höstterminen 1936 läsa samtliga avdelningar av folkskolan i skolhuset Tegnérgatan 44—46.

Skolan räknar vårterminen 1940 inalles 38 undervisningsavdelningar med tillsammans 1,023 skolbarn.

I gamla skolhuset, Saltmätargatan 2, har fortsättningskolan för gossar sina lokaler (se sid. 220).

Församlingens skolråd

(för åren 1940—1943).

Kammakargatan 30, Va.

Agréus, G. H., grosshandlare, kyrkofullm.; **Are-
nander**, f. Birch-Jensen, N. Elisabet, fru, kyrko-
fullm.; **Björkman**, J. F., folkskollärare, kyrko-
fullm.; **Brandt**, P. A., postkontrollör, kyrko-
fullm.; **Hoppe-Gunnarson**, Lajla S. E., fru;
Johansson, O. L., köpman; **Lagergren**, Maria
S. V., fröken, kyrkofullm.; **Pettersson**, A. J.
M. (Hanna), fröken, kyrkofullm.; **Ström**, T.
W., kyrkoherde, ordf.; **Wallsterson**, K. E.,
komminister.

Suppleanter: **Engkvist**, f. Johanson, Greta S. E.,
journalist; **Fallenius**, C. M. G., amanuens,
kyrkofullm.; **Hedborg**, J. V. J:son, köpman,
kyrkofullm.; **Lindman**, K. S. S., amanuens;
Malmvik, A. G. G., direktör, kyrkofullm.;
Nordlander, O., överfältläkare; **Norgren**, f.
Eklund, Saida A., redaktör, kyrkofullm.; **Wahl-
ström**, S. G. E., byggnadsingenjör, kyrkofullm.;
Wikström, C. E., grosshandlare, kyrkofullm.

Sekreterare.

Sjöberg, S. H. C. H., förste amanuens; t.
20 70 66 eller »kanslihuset».

Överlärare.

Hellström, K. E.; träffas å exp. Tegnérgatan 44—46,
Va., t. 32 39 14, alla lösdagar 7,45—8,30
ävensom måndagar och torsdagar 13,40—14,10.

Lärare och lärarinnor.

Ord. folkskollärare	7
Ord. folkskollärarinnor	24
Ord. småskollärarinnor	3
E. o. småskollärarinnor	4
Vik. folkskollärare	1
Lärare i övningsämnen	4
Lärarinnor i övningsämnen	9

S:a lärare och lärarinnor 52

Vaktmästare (1 kl.) (8).

Zetterberg, B. Hj.

En värmeledningsskötare (9), en e. o.
baderska (111).

Gustav Vasa församlings folkskola.

Gustav Vasa församlings folkskola, Karlbergs-
vägen 34, räknar vårterminen 1940 25 skol-
avdelningar med tillsammans 669 barn. Skol-
huset har 27 klassrum.

Församlingens skolråd

(för åren 1940—1943).

Västmannagatan 63, Va.

Ankar, G. A., kyrkoherde, kyrkofullm., ordf.;
Dannhem, G. A., folkskollärare, kyrkofullm.;
Hybbinette, N. F., förste ingenjör, kyrkofullm.;
Härner, Frida M., överlärare, kyrkofullm.;
Ljunggren, f. Netzen, Ruth M. S., fru, kyrko-
fullm.; **Lundberg**, K. V. J., rektor, kyrkofullm.;
Ohlsson, f. Augustdöter, Elin C., fru, kyrko-
fullm.; **Runmark**, A. R., bokförläggare, kyrko-
fullm.; **Wermelin**, E., skräddare, kyrkofullm.

Sekreterare.

Grafström, N. Hj., hovrättsråd; t. 11 33 22
(tjänstetel.), 62 17 90 (bostaden).

Överlärare.

Härner, Frida M.; t. 32 53 03; träffas å skolans
exp. Karlbergsvägen 34, Va., i regel varje
lördag 7,45—8,30 samt måndagar och tors-
dagar 13,30—14.

Lärare och lärarinnor.

Ord. folkskollärare	4
Ord. folkskollärarinnor	17
Ord. småskollärarinnor	2
E. o. folkskollärare	1
E. o. småskollärarinnor	2
Lärare i övningsämnen	5
Lärarinnor i övningsämnen	4

S:a lärare och lärarinnor 35

Vaktmästare (1 kl.) (8).

Fridlund, C. U.

En värmeledningsskötare (9), en ba-
derska (3).

Matteus församlings folkskola.

Mattens församlings folkskola räknar vårter-
minen 1940 inalles 55 undervisningsavdelningar,
däruv 2 observationsklasser, med tillsammans
1,333 skolbarn. Skolan är belägen vid Norrtullsgatan 18 och har 44 klassrum. I förhyrd
lokal, Idungatan 1 A, disponeras ytterligare 14
skolsalar.

Församlingens skolråd

(för åren 1940—1943).

Västmannagatan 92, Va.

Andersson, f. Evaldt, Tyra, e. o. barnavårds-
man, kyrkofullm.; **Ekdahl**, H. O. S., över-
kontrollör, kyrkofullm., vice ordf.; **Holm**, f.
Holm, O. V. Ch. (Tillie), fru, kyrkofullm.;

Johrn, C. J., kontrollör, kyrkofullm.; Lindahl, f. Michaelsson, Anny S., fru; Thurborg, G. O., inspektör, kyrkofullm., kassaförvaltare; Wiklund, E. V., komminister, kyrkofullm., ordf.

Suppleanter: Appelqvist, S. H., postmästare; Hagberg, G. L., järnvägstjänsteman; Jarvin, E. L., disponent, kyrkofullm.; Jonsson, G. F., statstopograf; Larsson, f. Jansson, M. M. (Greta), fru; Orning, f. Bengtsson, G. Märta M., fru; Robinson, S. N. A., typograf.

Sekreterare.

Sahlin, E. C., e. o. förste kanslisekreterare; t. 10 96 19 eller »kanslihuset».

Överlärare.

Lindberg, A. A.; t. 33 92 51; träffas å exp. Norrtullsgatan 18, n. b., Va., i regel varje lördag 7,45—8,30 samt måndagar och torsdagar 13,45—14,15.

Lärare och lärarinnor.

Ord. folkskollärare	13
Ord. folkskollärarinnor	31
Ord. småskollärarinnor	6
E. o. småskollärarinnor	4
E. o. folkskollärare	1
Vik. folkskollärarinna	1
Lärare i övningsämnen	4
Lärarinnor i övningsämnen	9

S:a lärare och lärarinnor 69

Vaktmästare (1 kl.) (8).

Haglund, K. G.

En värmeledningsskötare (9), en baderska (3).

Jakobs och Johannes församlingars folkskola.

Jakobs och Johannes församlingars gemensamma folkskola räknar vårterminen 1940 inalles 43 undervisningsavdelningar med tillsammans 944 skolbarn, därav 3 observationsklasser med 26 elever, 1 hjälpklass med 16 elever, 1 läsklass med 10 elever samt 5 klasser för hörselsvaga med 49 elever. Skolan är fördelad på fyra skolbyggnader, en vid Brunnsgatan 11, med 18 klassrum, en vid Roslagsgatan 61, med 24 klassrum, en vid Cedersdalsgatan, med 12 klassrum och en vid Johannesgatan 18, med 2 klassrum.

I skolbyggnaden vid Brunnsgatan äro lokaler upplåtna för Kraftska skolan och Nya Elementarläroverket.

Jakobs församlings folkskola.

Församlingens skolråd

(för åren 1940—1943).

Jakobsgratan 2, C.

From, Lydia L., lärarinna, kyrkofullm.; Hellman, J. A., f. d. hamnfogde, kyrkofullm., vice ordf.;

Jonsson, G. A., kyrkoherde, kyrkofullm., ordf.; Kock, G. L. B., fil. kand.; Nilsson, A. H. E., reparatör, kyrkofullm.; Sjögren, Ebba M. E., fröken, kyrkofullm.; en vakant.

Suppleanter: Borgström, E., mekaniker, kyrkofullm.; Henning, B. F. D., direktör; Lundqvist, f. Wallmark, Elsa K., fru, kyrkofullm.

Sekreterare.

Falk, N. L. A., hovrättsassessor; t. 10 17 35.

Överlärare.

Andersson, N. Kaleb; t. 32 53 06; träffas å exp. Roslagsgatan 61, n. b., Va., måndagar, tisdagar, onsdagar, torsdagar och lördagar 7,45—8,30 samt måndagar och torsdagar 13,30—14 och i skolhuset vid Brunnsgatan 11, C., t. 11 69 15, tisdagar 13,30—14 och fredagar 7,45—8,30.

Lärare och lärarinnor.

Ord. folkskollärare	1
Ord. folkskollärarinnor	6
Ord. småskollärarinnor	2
Lärare i övningsämnen	1
Lärarinna i övningsämnen	1

S:a lärare och lärarinnor 11

Vaktmästare, tillika värmeledningsskötare (9).

Nilsson, C. H. (Brunnsgatan 11); t. 11 69 15.

Johannes församlings folkskola.

Församlingens skolråd

(för åren 1940—1943).

Kammakargatan 12, Va.

Andersson, K. E., ombudsman, kyrkofullm., vice ordf.; Hjorth, J. E., direktör, kyrkofullm., ordf.; Lindgren, K. J., f. d. kassör; Nylin, f. Svensson, A. E. E. (Elsa), småskollärarinna, kyrkofullm.; Tholander, Anna M., kamrerare; Wikström, Märta, advokat, kyrkofullm.; en vakant.

Suppleanter: Eriksson, f. Pehrson, Ragnhild E., fru; Karlsson, E. E. E., polisöverkonstapel, kyrkofullm.; Löfgren, A. E., kontorsskrivare; Rosén, N. K. V., järnhandlare, kyrkofullm.; Strömberg, A. G. Y., skräddare, kyrkofullm.

Sekreterare.

Wassberg, N. A. I., andre domänfiskal; t. 55 05 27 eller »domänstyrelsen».

Överlärare.

Andersson, N. Kaleb (se Jakobs förs:s folkskola).

Lärare och lärarinnor.

Ord. folkskollärare	6
Ord. folkskollärarinnor	19
Ord. småskollärarinnor	4
E. o. folkskollärare	3
E. o. folkskollärarinna	1
E. o. småskollärarinna	1
Lärare i övningsämnen	4
Lärarinnor i övningsämnen	8

S:a lärare och lärarinnor 46

Vaktmästare (1 kl.) (8).

Säfström, J. (Roslagsgatan 61); t. 32 53 06.

En värmeledningsskötare (9), en baderska (3).

Engelbrekts församlings folkskola.

Engelbrekts församling har två folkskolor, se nedan.

Församlingens skoloråd

(för åren 1940—1943).

Östermalmsgatan 20, Ö.

Dyrssen, f. Linton, G. Gunhild M., fru, kyrkofullm.; Eriksson, E., reseffektmakare, kyrkofullm.; Lind, N. G. C., bokhållare, kyrkofullm.; Lindgren, J., kyrkoherde, ordf.; Nyberg, C. J. F., montör, kyrkofullm.; Nöjd, P. D., överlärare; Wallin, H., f. d. undervisningsråd, vice ordf. och kassaförvaltare.

Suppleanter: Andersson, f. Sprengel, Ingeborg, folkskollärarinna; Ekstrand, f. Thulin, Gunny H. J., fru, kyrkofullm.; Hjertén, H. I., civilingenjör; Lind, f. Stenberg, Elsa, fru; Lind, f. Steen, Gully V., fru; Mogard, E. W., folkskollärare, kyrkofullm.

Sekreterare.

Åkerman, G. A., kansliråd; t. 10 29 29 (tjänstetel.), 11 05 94 (bestaden).

Skolan vid Valhallavägen.

Skolan räknar vårterminen 1940 inalles 37 undervisningsavdelningar med 855 skolbarn. Skolan är belägen vid Valhallavägen 76 och har 51 klassrum.

I skolhuset äro dessutom inrymda 12 avdelningar av praktiska mellanskolorna (se sid. 237).

Överlärare.

Nöjd, P. D.; t. 21 10 29; träffas å exp. Valhallavägen 76, Ö., i regel alla läsdagar 7,45—8,30, måndagar och torsdagar 13,30—14 samt tisdagar i skolan vid Värtan 10—10,30.

Lärare och lärarinnor.

Ord. folkskollärare	4
Ord. folkskollärarinnor	23
Ord. småskollärarinnor	7
E. o. folkskollärarinna	1
E. o. småskollärarinnor	2
Lärare i övningsämnen	5
Lärarinnor i övningsämnen	9

S:a lärare och lärarinnor 51

Vaktmästare (1 kl.) (8).

Björk, S. L.

En värmeledningsskötare (9), en baderska (3).

Skolan vid Värtan.

Skolan vid Värtan räknar vårterminen 1940 inalles 20 undervisningsavdelningar med 483 skolbarn. Skolan är belägen i Hjorthagen och fördelad på två skolbyggnader, gamla skolhuset med 10 klassrum och nya skolhuset med 8 klassrum.

Överlärare.

Nöjd, P. D.; t. 61 22 25; träffas å exp. i nya skolhuset tisdagar 10—10,30. Övriga mottagningstider, se ovan.

Lärare och lärarinnor.

Ord. folkskollärare	4
Ord. folkskollärarinnor	9
Ord. småskollärarinnor	4
E. o. småskollärarinnor	3
Lärare i övningsämnen	1
Lärarinnor i övningsämnen	3

S:a lärare och lärarinnor 24

E. o. vaktmästare, tillika värmeledningsskötare (IX).

Karlsson, F. J., tf. (gamla skolhuset).

En e. o. baderska (III).

Hedvig Eleonora och Oscars församlingars folkskola.

Hedvig Eleonora och Oscars församlingar hava tills vidare en gemensam folkskola. Denna skola är uppdelad på tre skolbyggnader, den ena vid Linnégatan 54, som ligger inom Oscars församling, den andra vid Linnégatan 37, som ligger inom Hedvig Eleonora församling, och den tredje å Djurgården, tillhörande Oscars församling.

Folkskolorna räkna vårterminen 1940 inalles 50 undervisningsavdelningar med tillsammans 1,241 skolbarn. Skolhuset vid Linnégatan 54 har 27 klassrum, skolhuset vid Linnégatan 37 har 12 klassrum och Djurgårdens skolhus 7 klassrum.

Hedvig Eleonora församlings folkskola.**Församlingens skolråd**

(för åren 1940—1943).

Storgatan 7, Ö.

Arborelius, E. T., komminister, kyrkofullm.;
Ekelund, E. S., kapten, kyrkofullm.; **Erdmann**,
 f. Malm, E. K. G. (Gertie), fru, kyrkofullm.,
 kassör; **Falk**, Ingrid A. M., fröken, kyrko-
 fullm.; **Fähræus**, G. R., f. d. rektor, ordf.;
Hedman, C. E., möbelsnickare, kyrkofullm.;
Linder, G. J. E., vaktmästare, kyrkofullm.;
Wall, S. D., f. d. professor, kyrkofullm., vice
 ordf.; **Ådin**, S. A., urmakare, kyrkofullm.

Sekreterare.

Holmström, G. S., sekreterare i lantbrukssty-
 relsen; t. 23 46 20 (tjänstetel.), 60 62 14 (bo-
 staden).

Överlärare.

Söder, A.; t. 61 42 98; träffas å exp. Linné-
 gatan 54, Ö., alla läsdagar 7,45—8,30 samt
 därjämte måndagar och torsdagar 13,30—14
 även om i Djurgårdens folkskola tisdagar 12,45
 —13,15.

Lärare och lärarinnor.

Ord. folkskollärare	1
Ord. folkskollärarinnor	8
Ord. småskollärarinnor	7
E. o. småskollärarinnor	2
Lärare i övningsämnen	1
Lärarinnor i övningsämnen	4

S:a lärare och lärarinnor 23

Oscars församlings folkskola.**Församlingens skolråd**

(för åren 1940—1943).

Fredrikshovsgatan 3, Ö.

Bengtson, H. G. V., kyrkoherde, kyrkofullm.,
 ordf.; **Burman**, B. T. G., urmakare, kyrko-
 fullm.; **Gezelius**, A., apotekare, kyrkofullm.,
 vice ordf. och kassaförvaltare; **Pauli**,
 I. Hj. E., lektor; **Robach**, E. C., ekonomi-
 direktör; **Sandberg**, f. Fogelqvist, Eva, fru;
Söder, A., överlärare.

Sekreterare.

Törnell, E. R., f. d. kanslisekreterare; t. 60 66 84.

Överlärare.

Söder, A. (se Hedvig Eleonora förs:s folkskola).

Lärare och lärarinnor.

Ord. folkskollärare	7
Ord. folkskollärarinnor	18
Ord. småskollärarinnor	7
E. o. folkskollärare	1

Lärare i övningsämnen	1
Lärarinnor i övningsämnen	4

S:a lärare och lärarinnor 38

Vaktmästare (1 kl.) (8).

Fernqvist, B. S. (Linnégatan 54).

En värmedledningsskötare (9), en ba-
 derska (3).

Katarina församlings folkskolor.

Katarina församling bildar tre överlärardistrikt.

Församlingens skolråd

(för åren 1940—1943).

Högbergsgatan 15, Sö.

Ahlfeldt, R. A., komminister, ordf.; **Berghagen**,
 R., arkitekt, vice ordf.; **Borg**, f. Oliv, Ing-
 rid M., folkskollärarinna; **Jonsson**, F. W. K.,
 förman; **Ringström**, H. G. N., glasmästare, kyr-
 kofullm.; **Rosén**, E. I., snickare, kyrkofullm.;
Svensson, A. R., expeditionsvakt, kyrkofullm.;
Torstenson, A. H. E., linjearbetare; **Valdén**,
 f. Karlson, Gerda S., fru, kyrkofullm.; **West-**
berg, E. G., gravör, kyrkofullm.; **Zetterberg**,
 f. Johansson, M. A. K. (Stina), fru, kyrkofullm.

Suppleanter: **Bohman**, A. W., byggnadsar-
 betare; **Grönblad**, Ester E., prakt. läkare, kyrko-
 fullm.; **Hellsten**, N. E., major, kyrkofullm.;
Levin, E. H., kontorist; **Olsson**, K. H., vakt-
 mästare, kyrkofullm.; **Olsson**, H. Hj., ombuds-
 man; **Pettersson**, R. F., speditör; **Ribbing**, D.,
 arkitekt; **Svensson**, Anna V., tf. e. o. förste
 biblioteksassistent, kyrkofullm.; **Tidbeck**, S.
 H., disponent.

Sekreterare.

Löwgren, C. E., advokat; t. 42 34 48.

Katarina norra överlärardistrikt.

Katarina församlings norra folkskola räknar
 vårterminen 1940 inalles 31 undervisningsavdel-
 ningar med 710 skolbarn. Skolan är belägen
 Tjärhovsgatan 15 & 17.

Överlärare.

Örtendal, J. R. V.; t. 41 35 05; träffas å exp.
 Tjärhovsgatan 15, Sö., i regel alla läsdagar
 7,45—8,30 samt måndagar och torsdagar 13,30
 —14.

Lärare och lärarinnor.

Ord. folkskollärare	9
Ord. folkskollärarinnor	15
Ord. småskollärarinnor	5
E. o. folkskollärare	1
E. o. småskollärarinnor	2
Lärare i övningsämnen	3
Lärarinnor i övningsämnen	6

S:a lärare och lärarinnor 41

FD

Vaktmästare (1 kl.) (8).

Karlsson, J. L.

En *värmeledningsskötare* (9), en *baderska* (3).

Katarina södra överlärardistrikt.

Katarina södra folkskola räknar vårterminen 1940 inalles 50 undervisningsavdelningar med tillsammans 1,209 skolbarn. Skolan är belägen vid Sofiagatan 2 och fördelad på två skolbyggnader, gamla skolhuset med 15 klassrum och stora skolhuset med 50 klassrum.

Överlärare.

Dalfors, A.; träffas å exp. Sofiagatan 2, *Sö.*, stora skolhuset, i regel alla lösdagar 7,45—8,30 samt måndagar och torsdagar 13,30—14, t. 43 02 09.

Lärare och lärarinnor.

Ord. folkskollärare	9
Ord. folkskollärarinnor	30
Ord. småskollärarinnor	6
E. o. småskollärarinnor	2
Vik. folkskollärarinnor	3
Lärare i övningsämnen	4
Lärarinnor i övningsämnen	8

S:a lärare och lärarinnor 62

Vaktmästare (1 kl.) (8).

Franzén, B.

En *värmeledningsskötare* (9), en *baderska* (3).

Eriksdals överlärardistrikt.

Eriksdals folkskola räknar vårterminen 1940 inalles 51 undervisningsavdelningar med 1,299 skolbarn. Skolan är belägen Ringvägen 58 och har 53 klassrum.

Överlärare.

Regfors, K. A.; t. 49 09 10; träffas å exp. Ringvägen 58, *Sö.*, t. 40 23 17, i regel alla lösdagar 7,45—8,30 samt måndagar och torsdagar 13,45—14,15.

Lärare och lärarinnor.

Ord. folkskollärare	11
Ord. folkskollärarinnor	23
Ord. småskollärarinnor	14
E. o. småskollärarinnor	3
Lärare i övningsämnen	2
Lärarinnor i övningsämnen	7

S:a lärare och lärarinnor 60

Vaktmästare (1 kl.) (8).

Hellman, O. Hj.

En *e. o. värmeledningsskötare* (IX), en *baderska* (3), en *e. o. baderska* (se under Sofia församlings folkskola).

Sofia församlings folkskola.

Sofia församlings folkskola, som är belägen Skånegatan 117 och innehåller 65 klassrum, räknar vårterminen 1940 inalles 61 undervisningsavdelningar med tillsammans 1,523 barn.

Församlingens skolråd

(för åren 1940—1943).

Borgmästargatan 11, *Sö.*

Björnell, f. Lindström, O. M. Tillie, fru, kyrkofullm.; **Carlquist, A. T.**, stadsmättningsman; **Eriksson, O. H.**, statistikförare, kyrkofullm.; **Johansson, K. V.**, filare, kyrkofullm., vice ordf.; **Johnson, G. A. H.**, elektriker, kyrkofullm.; **Rosell, S. H.**, banktjänsteman, kyrkofullm., kassör; **Stjernström, G. V.**, frisörmästare, kyrkofullm., ordf.; **Wedberg, P. F. L.**, bageriarbetare, kyrkofullm.

Sekreterare.

Agvald, R. V., överlärare; t. 40 29 89 (jfr nedan).

Överlärare.

Agvald, R. V.; träffas å exp. Skånegatan 117, *Sö.*, alla lösdagar 7,45—8,30 samt måndagar och torsdagar 13,45—14,15, t. 43 13 38.

Lärare och lärarinnor.

Ord. folkskollärare	15
Ord. folkskollärarinnor	28
Ord. småskollärarinnor	16
E. o. småskollärarinnor	3
Lärare i övningsämnen	4
Lärarinnor i övningsämnen	15

S:a lärare och lärarinnor 81

Vaktmästare (1 kl.) (8).

Andersson, T.

En *värmeledningsskötare* (9), en *e. o. baderska* (III), en *e. o. baderska* (III) (halvtidstjänstgöring; tjänstgör dessutom i Eriksdals folkskola).

Maria Magdalena församlings folkskola.

Maria Magdalena församlings folkskola räknar vårterminen 1940 inalles 72 undervisningsavdelningar, därav 2 observationsklasser, med tillsammans 1,592 skolbarn. Skolan är fördelad på tre skolbyggnader, en vid Ringvägen 23,

med 56 klassrum¹⁾ och de båda övriga vid Timmermansgatan 28, med 31 klassrum. Dessutom finnes på senare platsen en särskild mindre byggnad med slöjdsal och skolkök med matrum.

Dessutom äro här inrymda 8 avdelningar av praktiska mellanskolorna (se sid. 237) och 2 avdelningar av folkskoleseminariets övningskola.

Församlingens skolråd

(för åren 1940—1943).

S:t Paulsgatan 10, Sö.

Anderberg, G. H. A., tjänstesekreterare, kyrkofullm., ordf.; **Asplund**, f. Nilsson, Alma E., fru, kyrkofullm.; **Bjelkerud**, C. F., vaktmästare, kyrkofullm., vice ordf.; **Johanson**, K. R., skräddarmästare, kyrkofullm.; **Nilsson**, f. Larsson, Elin M., fru, kyrkofullm.; **Rinander**, Hedvig N., f. d. lärarinna, kyrkofullm.; **Rydén**, O. B., överlärare, kyrkofullm.; **Steiner**, O. E., seminarielärare, kyrkofullm.

Sekreterare.

Orre, O. S. W., sekreterare; t. 41 25 54 eller »hamnstyrelsen».

Överlärare.

Rydén, O. B.; t. 43 02 10; träffas å exp. vid Ringvägen 23, Sö., i regel alla läsdagar 7,45—8,30 samt måndagar och torsdagar 13,45—14,15 och å exp. vid Timmermansgatan 28, Sö., t. 41 35 06, onsdagar 10,30—11.

Lärare och lärarinnor.

Ord. folkskollärare	16
Ord. folkskollärarinnor	37
Ord. småskollärarinnor	12
E. o. folkskollärare	1
E. o. folkskollärarinnor	1
E. o. småskollärarinnor	5
Lärare i övningsämnen	5
Lärarinnor i övningsämnen	13

S:a lärare och lärarinnor 90

Vaktmästare, tillika värmelednings-skötare (9).

Björklund, E. J. E. (skolan vid Timmermansgatan).

E. o. vaktmästare (1 kl.) (VIII).

Smedberg, G. O. E., tf. (skolan vid Ringvägen).

En värmeledningsskötare (9), två bader-skor (3).

¹⁾ Enligt k. m:ts resolution den 20 juni 1924 ang. delning av Maria Magdalena församling skall folkskolan vid Ringvägen, ehuru belägen inom Högalids församlings område, anses tillhöra Maria Magdalena församling.

Högalids församlings folkskola.

Högalids församlings folkskola räknar värt-minen 1940 54 undervisningsavdelningar med till-sammans 1,327 barn. Skolhuset är beläget Folk-skolegatan 11—13 och innehåller 53 klassrum. Dessutom finns lokaler för en friluftsskola med plats för 25 bröstklara barn.

Församlingens skolråd

(för åren 1940—1943).

Högalids prästgård, Högalidsberget, Sö.

Ahlström, E. A., försäljningschef, kyrkofullm.; **Enander**, A. J. M., redaktör, kyrkofullm.; **Fondberg**, A. T., avdelningschef; **Hedin**, W. I., kamrerare; **Hultman**, Greta C., e. o. läroverksadjunkt, kyrkofullm.; **Ingerholm**, P. A., bank-tjänsteman; **Larsson**, J. L., e. o. inspektör, kyrkofullm., vice ordf.; **Lindholm**, f. Larsson, Ellen M. I., fru; **Mogård**, J. A. B., kyrkoherde, stadsfullm., ordf. och kassaförvaltare.

Suppleanter: **Eriksson**, f. Norgren, Josefine K., fru; **Heaster**, Ester C., föreståndarinnan, kyrkofullm.; **Jansson**, D., verkstadsarbetare, kyrkofullm.; **Krigh**, f. Berg, Ellen, fru; **Ressle**, f. Jonasson, Märta, fru; **Skoglund**, J. H., kamrerare.

Sekreterare.

Steenberg, K. J. E., folkskolinspektör, stadsfullm.; t. 40 36 02 eller »folkskoledirektionen».

Överlärare.

Holmgren, Greta E.; träffas å skolans exp. Folkskolegatan 11—13, Sö., alla läsdagar i regel 7,45—8,30 samt måndagar och torsdagar 13,15—14, t. 40 45 70.

Lärare och lärarinnor.

Ord. folkskollärare	10
Ord. folkskollärarinnor	34
Ord. småskollärarinnor	7
E. o. småskollärarinnor	2
Vik. folkskollärarinnor	1
Lärare i övningsämnen	4
Lärarinnor i övningsämnen	9

S:a lärare och lärarinnor 67

Vaktmästare (1 kl.) (8).

Hagander, F. S. F.

En värmeledningsskötare (9), en bader-ska (3).

Brännkyrka församlings folkskolor.

Brännkyrka församling bildar efter Enskede församlings utbrytning fr. o. m. år 1931 tre överlärdistrikter, *Älvsjö*, *Midsummarkransens* (tidigare benämnt Liljeholmens) och *Blommensbergs*.

FD

Församlingens skolråd

(för åren 1940—1943).

Andersson, Paul, överlärare, kassaförvaltare;
Asplund, E. P., byggnadstimmerman; **Collin**,
I. M. (Ingermaja), fröken, kyrkofullm.; **Flood**,
G. R., plåtslagare, kyrkofullm.; **Larsson**, C.
H., assistent, kyrkofullm., vice ordf.; **Lind-**
quist, C. G. A., aktuarie, kyrkofullm.; **Lundin**,
f. Fornstedt, Sigrid A., e. o. barnavårdsman,
ordf.; **Rundqvist**, A. B., handlande; **Samuels-**
son, G. E. O., skrädderiarbetare, kyrkofullm.;
Wärnberg, S. T., målare, kyrkofullm.

Suppleanter: **Eriksson**, K. V., byggnadssnic-
kare, kyrkofullm.; **Holmberg**, V., järnvägs-
tjänsteman; **Johansson**, K. D., brädgårdsarbe-
tare; **Larsson**, f. Svensson, Greta J. E., fru;
Malmsten, G. A., snickare; **Marchall**, f. Wahl-
qvist, Dagmar E., fru; **Nilsson**, f. Ehrling,
Betty J., fru; **Sandberg**, T. G. S. B., polis-
man, kyrkofullm.; **Stark**, T. B., maskinarbe-
tare; **Ölander**, A. P., inspektör, kyrkofullm.

Sekreterare.

Flygare, B. O., bokhållare; t. Liseberg 22 eller
järnvägen 574.

Älvsjö överlärardistrikt.

Inom distriktet finnas skolor vid Solberga
(kyrkskolan) samt i Örby (Huddingevägen 425)
och Långbrodal (Sländvägen 1), vilka vårtermi-
nen 1940 räknas 34 undervisningsavdelningar
med tillsammans 745 skolbarn.

Överlärare.

Åkerlund, J. T.; träffas å exp. i Örby onsdagar
och fredagar 7,45—8,30, tisdagar 13,30—14,
t. Örby 25; i skolan i Långbrodal måndagar
7,45—8,30, torsdagar 13,30—14, t. Älvsjö
556.

Lärare och lärarinnor.

Ord. folkskollärare	7
Ord. folkskollärarinnor	24
Ord. småskollärarinnor	2
E. o. småskollärarinna	1
Vik. folkskollärare	1
Lärare i övningsämnen	3
Lärarinnor i övningsämnen	7

Så lärare och lärarinnor 45

Vaktmästare, tillika värmelednings- skötare (9).

Bergström, H. S. (Örby skola); **Bergström**, C. M.
(Långbrodals skola).

Två baderskor (3).

Midsommarkransens överlärardistrikt.

Distriktet omfattar Årsta skola (vid Årsta-
vägen) och Midsommarkransens skola (vid Sö-
dertäljevägen), vilka vårterminen 1940 räknas 40

undervisningsavdelningar, därav 3 observations-
klasser, med tillsammans 969 skolbarn.

Överlärare.

Andersson, Paul; träffas å exp. i Midsommar-
kransens skolhus alla läsdagar 7,45—8,30,
ävensom måndagar och torsdagar 13—13,30,
t. 45 14 01.

Lärare och lärarinnor.

Ord. folkskollärare	5
Ord. folkskollärarinnor	19
Ord. småskollärarinnor	2
E. o. folkskollärare	4
E. o. småskollärarinnor	8
Vik. folkskollärarinnor	2
Lärare i övningsämnen	3
Lärarinnor i övningsämnen	9

Så lärare och lärarinnor 52

Vaktmästare (1 kl.) (8).

Öberg, E. E.

En värmeledningsskötare (9), en bader-
ska (3).

Blommensbergs överlärardistrikt.

Distriktet omfattar Blommensbergs skola och
Mälarhöjdens skola (Lugntorpsvägen 2), vilka
vårterminen 1940 räknas 65 undervisningsavdel-
ningar med tillsammans 1,489 skolbarn.

Överlärare.

Larson, Ch. L.; träffas å exp. i nya skolhuset
vid Blommensberg i regel alla läsdagar 7,45
—8,30 samt därjämte torsdagar 13—13,30,
t. 45 20 65; å exp. i nya skolhuset vid Mälar-
höjden tisdagar 12,45—13,15, t. Mälarhöj-
den 29.

Lärare och lärarinnor.

Ord. folkskollärare	12
Ord. folkskollärarinnor	34
Ord. småskollärarinnor	5
E. o. folkskollärare	2
E. o. folkskollärarinna	1
E. o. småskollärarinnor	8
Lärare i övningsämnen	5
Lärarinnor i övningsämnen	13

Så lärare och lärarinnor 80

Vaktmästare, tillika värmelednings- skötare (9).

Persson, K. E. (Mälarhöjdens skola).

Vaktmästare (1 kl.) (8).

Karlsson, E. A. Q. (Blommensbergs skola).

En värmeledningsskötare (9), en ba-
derska (3), en e. o. baderska (III).

Enskede församlings folkskolor.

Enskede församling bildar från den 1 juli 1931 två överlärardistrikt, *Enskede* och *Skarpnäcks*.

Församlingens skolråd

(för åren 1940—1943).

Eriksson, E. G. F., stereotypör; **Grusell**, E. A., packmästare, kyrkofullm.; **Henström**, U. K. A., folkskollärare, kyrkofullm.; **Horn**, Stina U. M., föreståndarinna, kyrkofullm.; **Håkansson**, M. O., chaufför, kyrkofullm., kassaförvaltare; **Kumlin**, H. V., spårvägsman, ordf.; **Lindqvist**, G. R., redaktör, stadsfullm., kyrkofullm., vice ordf.; **Månsson**, f. Hjorth, Hanna K., fru; **Nilsson**, F., ombudsman, kyrkofullm.; **Thaning**, H. J., direktör.

Suppleanter: **Berg**, K. O., chaufför; **Berglund**, f. Söderberg, E. Thérèse, fru; **Brodd**, f. Lidén, Anna S., fru, kyrkofullm.; **Eklund**, S., folkskollärare; **Franzon**, C. A., hälsovårdstillsyningsman; **Larsson**, E. A., kommunalarbetare; **Lindahl**, C. J., föreståndare, kyrkofullm.; **Mörk**, f. Thulén, Astrid A. L., fru; **Norlén**, O., vedhandlare; **Ohlsson**, O. A., ritsare, kyrkofullm.

Sekreterare.

Lindquist, N. C., kammarrättsnotarie; t. 11 61 82 (tjänstetel.), 49 09 23 (bostaden).

Enskede överlärardistrikt.

I distriktet finnas två skolor, Enskede skola (Stockholmsvägen 30) och Enskedefältets skola (Ålandsvägen 13). Vårterminen 1940 var antalet undervisningsavdelningar 67, därav 1 observationsklass, med tillsammans 1,628 skolbarn. Dessutom äro i Enskede folkskola inrymda 4 avdelningar av södra kommunala mellanskolan (se sid. 236).

Överlärare.

Wirsén, G. R. A.; träffas å exp. i Enskede skola alla läsdagar 7,45—8,30, dessutom måndagar 13,30—14, t. 49 10 62; samt i Enskedefältets skola tisdagar och fredagar 13,30—14, t. 49 20 72.

Lärare och lärarinnor.

Ord. folkskollärare	11
Ord. folkskollärarinnor	34
Ord. småskollärarinnor	10
E. o. folkskollärare	3
E. o. småskollärarinnor	10
Lärare i övningsämnen	5
Lärarinnor i övningsämnen	12

S:a lärare och lärarinnor 85

Vaktmästare (1 kl.) (8).

Carlberg, W. T. (Enskede skola).

Vaktmästare, tillika värmelednings-skötare (9).

Forslin, E. V. (Enskedefältets skola).

En värmelednings-skötare (9), en baderska (3).

Skarpnäcks överlärardistrikt.

Distriktet omfattar skolorna vid Skarpnäck (vid Kärrtorpsvägen), Gubbängen och Södertörn samt Enskede gamla skola (vid Stora Gungan), vilka vårterminen 1940 räkna 43 undervisningsavdelningar med tillsammans 1,081 skolbarn.

Överlärare.

Vide, A. V.; träffas å exp. i Skarpnäcks folkskola i regel alla läsdagar 7,45—8,30, dessutom måndagar och torsdagar 13,30—14, t. 49 20 45.

Lärare och lärarinnor.

Ord. folkskollärare	8
Ord. folkskollärarinnor	19
Ord. småskollärarinnor	10
E. o. folkskollärare	1
E. o. småskollärarinnor	6
Lärare i övningsämnen	4
Lärarinnor i övningsämnen	9

S:a lärare och lärarinnor 57

Vaktmästare, tillika värmelednings-skötare (9).

Lindeborg, E. L.

En e. o. baderska (III).

Bromma församlings folkskolor.

Bromma bildar från den 1 juli 1929 två överlärardistrikt, *Bromma norra* och *Bromma södra*.

Församlingens skolråd

(för åren 1940—1943).

Blom, S. D., byrådirektör, ordf.; **Christensen**, f. Gillberg, Signe C., fru; **Hedvall**, A. G., folkskollärare, kyrkofullm., vice ordf.; **Palm**, G. S., kapten, ombudsman; **Sandvall**, F. G., elektroingenjör, kyrkofullm.; **Tjus**, G. G. R., redaktör, kyrkofullm.; **Wickman**, f. Johansson, Laura K., fru.

Suppleanter: **Andersson**, f. Peterson, Ebba L., fru, kyrkofullm.; **Anderson**, U. S., boktryckare; **Borgström**, J. V. A., målarmästare; **Elfverson**, A. L., fil. kand.; **Jacobsson**, P. J., läroverksadjunkt; **Linder**, Sigrd J., lärarinna; **Malmström**, Hj. W., försäkringstjänsteman, kyrkofullm.

Sekreterare.

Vakant.

Bromma norra överlärardistrikt.

Distriktet omfattar skolorna vid Ängby (vid Vultejusvägen), Ballstalund och Alvik, vilka vårterminen 1940 räkna inalles 98 undervisningsavdelningar med tillsammans 2,359 skolbarn.

Överlärare.

Wallerius, L.; träffas å exp. i Alviks skola i regel alla lördagar 7,45—8,30, dessutom måndagar och torsdagar 13,30—14, t. 25 67 26; å exp. i Ballstalunds skola fredagar 12—12,30, t. 28 30 22; å exp. i Ängby skola fredagar 12,45—13,15, t. Ängby 51.

Lärare och lärarinnor.

Ord. folkskollärare	14
Ord. folkskollärarinnor	42
Ord. småskollärarinnor	15
E. o. folkskollärare	3
E. o. folkskollärarinnor	5
E. o. småskollärarinnor	13
Vik. småskollärarinnor	6
Lärare i övningsämnen	3
Lärarinnor i övningsämnen	18

S:a lärare och lärarinnor 119

Vaktmästare, tillika värmelednings-skötare (9).

Rydhammar, C. O. (Ballstalunds skola); **Åström, P. T.** (Ängby skola).

Vaktmästare (1 kl.) (8).

Johansson, J. A. (Alviks skola).

En värmeledningsskötare (9), en baderska (3), en *tf. e. o. baderska* (III).

Bromma södra överlärardistrikt.

Distriktet omfattar Olovslunds skola (vid Åkerslundsgatan), Ålstens skola (Nyängsvägen 72—80), Smedslättens skola (Alviksvägen 97—99), vilka vårterminen 1940 räkna inalles 45 undervisningsavdelningar med tillsammans 1,202 skolbarn.

I Olovslunds folkskola äro därjämte inrymda 4 avdelningar av norra kommunala mellanskolan (se sid. 235) jämte 7 avdelningar av Bromma läroverk samt i Smedslättens skola 3 avdelningar av Äppelviken elementarskola.

Överlärare.

Vakant, *tf. Olsson, Ruth E.* (t. o. m. ³⁰/₆ 1940); träffas å exp. i Ålstens skola i regel alla lördagar 7,45—8,30, dessutom måndagar och torsdagar 13,30—14, t. 25 42 50 (personl.), 25 41 29 (exp. och vaktm.).

Lärare och lärarinnor.

Ord. folkskollärare	5
Ord. folkskollärarinnor	26
Ord. småskollärarinnor	6

E. o. småskollärarinnor	9
Lärare i övningsämnen	2
Lärarinnor i övningsämnen	8

S:a lärare och lärarinnor 56

Vaktmästare, tillika värmelednings-skötare (9).

Nilsson, P. I. (Olovslunds skola); **Pettersson, S. O.** (Ålstens skola).

En baderska (3).

E. o. trädgårdsmästare (XII).

Olsson, K. S.

Stockholms stads kommunala mellanskolor.

Kommunerna äro jämlikt k. stadgan för kommunala mellanskolor den 2 juni 1933 be-myndigade att upprätta kommunala mellanskolor. Kommunal mellanskola har till ändamål att bereda lärjungar, som genomgått folkskola, anordnad enligt A- eller B-form i gällande normalplan och omfattande minst sexårig lärokurs, eller på annat sätt vunnit motsvarande kunskaper, tillfälle att inhämta den allmänt medborgerliga bildning, som vitsordas genom realexamen.

I Stockholm äro tvenne kommunala mellanskolor upprättade, nämligen den norra och den södra kommunala mellanskolan. Vardera skolan är företrädesvis avsedd för barn, tillhörande motsvarande lärjungedistrikt norr resp. söder om Slussen.

Ledningen av skolorna utövas av en särskild, för dem gemensam styrelse, bestående av skolornas tjänstgörande rektorer samt fem ledamöter, som jämte tre suppleanter utses av folkskolektionen för en tid av två år enligt i skolornas reglemente lämnade närmare bestämmelser. Kassarörelse och bokföring handhavas enligt särskilt avtal tills vidare av folkskolektionen. Skolorna övervakas därjämte av en inspektör, som förordnas av skolöverstyrelsen. För den närmaste ledningen av vardera skolan förordnas av skolöverstyrelsen en bland de tjänstgörande lärarna såsom rektor. Därjämte äger skolstyrelsen vid vardera skolan förordna en lärarinna såsom tillsynslärarinna, om skolan har manlig rektor, eller en lärare såsom tillsynslärare, om skolan har kvinnlig rektor.¹⁾ För lärjungarnas sundhetsvård förordnas av skolstyrelsen minst en manlig och minst en kvinnlig skolläkare, vilkas åligganden närmare angivas i skolornas reglemente.

¹⁾ Fullständiga uppgifter rörande lärarpersonalen återfinnas i en av mellanskolorna årligen utgiven katalog.

De kommunala mellanskolorna omfatta vårterminen 1940 inalles 48 avdelningar med tillsammans 1,402 lärjungar. Beträffande de olika avdelningarnas förläggning se nedan under norra och södra skolan.

Vid kommunala mellanskolorna finnas skolbibliotek, omfattande vid 1940 års ingång vid norra skolan 6,183 band och vid södra skolan 5,658 band.

Författningar. K. stadgan för kommunala mellanskolor 2 juni 1933, med ändr. K. kung. ang. timplan för de kommunala mellanskolorna 2 juni 1933. K. mts. avlösningsreglemente för lärare vid kommunala flickskolor, kommunala mellanskolor, praktiska mellanskolor och högre folkskolor 11 nov. 1938. K. kung. med vissa bestämmelser ang. avlöning under budgetåret 1939/1940 åt lärare vid kommunala flickskolor, kommunala mellanskolor, praktiska mellanskolor och högre folkskolor 15 juni 1939. K. kung. ang. lönegradsplaceringen av vissa ordinarie ämneslärare vid kommunala mellanskolor och praktiska mellanskolor 20 juli 1939. Tjänstepensionsreglemente för lärare vid högre kommunala skolor 22 juni 1939. Familjepensionsreglemente för lärare vid högre kommunala skolor 22 juni 1939. K. kung. ang. statsbidrag för redovisningsåret 1939/1940 till avlöning av lärare vid kommunala flickskolor, kommunala mellanskolor, praktiska mellanskolor och högre folkskolor 15 juni 1939. Reglemente för de kommunala mellanskolorna i Stockholm, fastställt av k. m. t. 23 aug. 1935. Reglemente för statens pensionsanstalt 31 dec. 1919, med ändr. K. kung. med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer 18 juni 1925, med ändr.

Stat år 1940. Utgifter: driftbudgeten 1,159,800 kr.; inkomster: driftbudgeten 560,300 kr. (därav 553,800 kr. statsbidrag).

Avlöningar utgå enligt k. mts. avlösningsreglemente och övriga ovannämnda statliga löneförfattningar. Båda rektorstjänsterna tillhöra grupp I i avlösningsreglementet. Det fasta arvudet till tillsynslärarinnorna utgår vid båda skolorna med 230 kr. Vissa från år 1938 kvarstående lärare äga att, till förekommande av minskning i dem genom tidigare bestämmelser medgivna förmåner från skolområdet, uppbära personlig lönefyllnad och personlig pensionsfyllnad med erforderliga belopp.

Styrelse

(utsedd för åren 1940 och 1941).

Skolornas rektorer (se nedan), sekr.; **Hedström**, f. Nilsson, Birgit K., redaktör, stadsfullm.; **Larsson**, Oscar E., borgarråd, stadsfullm., ordf.; **Robach**, E. C., ekonomidirektör, vice ordf. och kassaförvaltare; **Rothstein**, f. Rothstein, M. A. M. (Greta), rektor; **Wikberg**, S., seminiarielärare.

Suppleanter: **Jacobson**, C. G. E., lektor; **Lundin**, f. Fornstedt, Sigrid A., e. o. barnavårdsman; **Söderblom**, f. Hansson, Anna Lisa, fil. kand.

Revisorer.

Gemensamma med folkskoledirektionen (se sid. 214).

Inspektor.

Sandwall, F. V., lektor.

Stockholms norra kommunala mellanskola.

Den norra kommunala mellanskolan omfattar vårterminen 1940 24 avdelningar (därav 20 blandade och 4 flickavdelningar), av vilka 20 äro förlagda till skolbyggnaden Drottningholmsvägen 28 och 4 till Olofslunds folkskola. Antalet lärjungar utgör inalles 692.

Rektor.

Öije, E. J. V.; träffas å rektorsexpeditionen, Drottningholmsvägen 28, K., t. 50 40 79, under terminerna varje lördag 9—9,30.

Ett e. o. första kontorsbiträde (VII).

Tillsynslärarinna.

Carlsson, Elsa A.

Lärare och lärarinnor.

Ord. ämneslärare	11
Ord. ämneslärarinnor	15
Ord. lärare och lärarinnor i övningsämnen 5 ¹⁾	
E. o. ämneslärare	3
E. o. lärare och lärarinnor i övningsämnen 4 ²⁾	
Timlärare i teoretiska ämnen	2
Timlärare i övningsämnen	5 ¹⁾

S:a lärare och lärarinnor 45

Läkare.

Ottander, C. O. C. (för gossar); t. 50 28 05.

Allewin, Sofia Ch. (för flickor); t. 32 07 70.

Lundberg, V. L. (för vissa specialundersökningar); t. 50 05 67.

Vaktmästare (1 kl.) (8).

Frisk, A. R.

En värmeledningsskötare (9), en baderska (3).

¹⁾ En av dessa tjänstgör såväl vid norra som vid södra skolan.

²⁾ En av dessa har tjänstgöring med högre, tre med lägre timtal än det normala.

FD Stockholms södra kommunala mellan- Msk skola.

Den södra kommunala mellanskolan omfattar vårterminen 1940 24 avdelningar (därav 20 blandade och 4 flickavdelningar), av vilka 20 äro förlagda till skolbyggnaden, Hornsgatan 93, och 4 till Enskede folkskola. Antalet lärjungar utgör inalles 710.

Rektor.

Mogren, C. H. M., träffas å rektorsexpeditionen, Hornsgatan 93, Sö., t. 40 47 73, under terminerna alla läsdagar 12,15—12,45.

Ett e. o. första kontorsbiträde (VII).

Tillsynslärare.

Bergström, f. Möller, Anna M.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare	9
Ord. lärarinnor	7
Ord. övningslärare	1 ¹⁾
Ord. övningslärarinnor	2 ²⁾
E. o. ämneslärare	1
E. o. ämneslärarinnor	10
E. o. övningslärare	2
E. o. övningslärarinnor	5
Manliga timlärare i läsämnen	6
Timlärare i övningsämnen	5 ³⁾

S:a lärare och lärarinnor 48

Läkare.

Nordenson, A. G. (för gossar); t. 43 49 53.

Alleiv, Sofia Ch. (för flickor); t. 32 07 70.

Lundberg, V. L. (för vissa specialundersökningar); t. 50 05 67.

Vaktmästare, tillika värmelednings- skötare (9).

Persson, J. A.

En e. o. biträdande vaktmästare, tillika värmeledningsskötare (VII), en e. o. baderska (III).

Stockholms stads praktiska mellan- skolor.

Jämlikt k. m:ts förnyade stadga för högre folkskolor den 7 juni 1934, med ändr. 17 mars och 15 juni 1939, äro kommunerna be-
myndigade att på sätt nämnda stadga före-

¹⁾ Tjänstgör såväl vid södra som vid norra skolan.

²⁾ En av dessa tjänstgör såväl vid södra som vid norra skolan.

³⁾ Två av dessa tjänstgöra såväl vid södra som vid norra skolan.

skrifer upprätta högre folkskolor. Sådan högre folkskola skall hava till ändamål att, såsom överbyggnad till den egentliga folkskolan, bereda ungdom, som genomgått egentlig folkskola eller på annat sätt vunnit motsvarande kunskaper, tillfälle att inhämta ett högre mått av allmänt medborgerlig och praktisk bildning, utan att de unga därigenom dragas från sina vanliga levnadsförhållanden eller nödig övning i praktiskt arbete. Högre folkskola må, allt efter förhållandena, kunna anordnas antingen såsom allmän högre folkskola, i vilken undervisningen erhåller en mera allmän läggning, eller såsom yrkesbestämd högre folkskola, i vilken undervisningen inriktas på visst yrke eller viss yrkesgrupp.

De högre folkskolorna i Stockholm äro jämlikt k. brev den 15 aug. 1933 försöksvis tills vidare anordnade som fyraåriga praktiska mellanskolor, samtliga byggande på sexårig folkskolekurs. Dessa skolor hava i enlighet med gällande reglemente erhållit namnen Stockholms stads handelsmellanskola, Stockholms stads tekniska mellanskola samt Stockholms stads hushållstekniska mellanskola. K. skolöverstyrelsen har provisoriskt fastställt undervisningsplaner för skolorna. Vid avgången från högsta klassen kunna eleverna vid skolan avlägga praktisk realexamen.

För varje skola skall finnas en särskild styrelse. Enligt gällande reglemente skall sådan styrelse bestå av, förutom skolans tjänstgörande rektor, fyra ledamöter jämte två suppleanter. Dessa utses av folkskoleledningen för en tid av fyra år enligt i reglementet lämnade närmare bestämmelser och enligt stadsfullmäktiges den 2 dec. 1935 lämnade uppdrag. Kassarörelse och bokföring handhavas enligt särskilt avtal tills vidare av folkskoleledningen.

Antalet avdelningar inom de praktiska mellanskolorna är vårterminen 1940 62. Beträffande de olika avdelningarnas förläggning se nedan under de särskilda skolorna. Lärjungantalet vårterminen 1940 utgör inalles 1,727.

Författningar. Reglemente för Stockholms stads praktiska mellanskolor och högre folkskolor, fastställt av k. m:t 23 aug. 1935.

K. m:ts avlösningsreglemente för lärare vid kommunala flickskolor, kommunala mellanskolor, praktiska mellanskolor och högre folkskolor 11 nov. 1938, med tilläggsbestämmelser 12 maj 1939. K. kung. med vissa bestämmelser i anledning av ny lönerereglering fr. o. m. 1 jan. 1939 för lärare vid kommunala flickskolor, kommunala mellanskolor, praktiska mellanskolor och högre folkskolor 11 nov. 1938. K. kung. med vissa provisoriska bestämmelser för i statens pensionsanstalt delaktiga lärare vid kommunala flickskolor, kommunala mellanskolor, praktiska mellanskolor och högre folkskolor 9 dec. 1938. K. kung. ang. statsbidrag till avlöning av lärare vid kommunala flickskolor, kommunala mellanskolor, praktiska mellanskolor och högre folkskolor 9 dec. 1938. K. kung.

ang. provisorisk avlöningsförstärkning och provisoriska dyrtidstillägg m. m. åt lärare vid kommunala flickskolor, kommunala mellanskolor, praktiska mellanskolor och högre folkskolor 12 jan., 15 och 22 juni 1939. K. kung. ang. tjänstepension, familjepension m. m. för lärare vid kommunala flickskolor, kommunala mellanskolor, praktiska mellanskolor och högre folkskolor 22 juni 1939. K. kung. ang. ny familjepension i vissa fall 22 juni 1939. K. kung. ang. lönegradsplacering av vissa ordinarie ämneslärare vid kommunala och praktiska mellanskolor 20 juli 1939. Reglemente ang. avlöning och pension för överlärare m. fl. vid Stockholms folkskolor, antaget av SF 15 och 22 juni 1921, med ändr. 18 dec. 1931 (enl. SF:s beslut 15 dec. 1924 i tillämpliga delar gällande jämväl för rektorer vid högre folkskolorna). Avlöningsreglemente för ämneslärare med full tjänstgöring vid Stockholms högre folkskolor, antaget av SF 15 och 22 juni 1921, med ändr. 15 dec. 1930 och 16 mars 1931. Reglemente ang. tilläggspension för lärarpersonal vid Stockholms folkskolor, högre folkskolor och kommunala mellanskolor, antaget av SF 15 och 22 juni 1921, med ändr. 15 jan. och 18 juni 1923.

Avlöningar utgå enligt k. m:ts avlöningsreglemente med tillämpningsbestämmelser jämte provisoriskt dyrtidstillägg och provisorisk avlöningsförstärkning samt dyrtidstillägg (författningar, se ovan). Rektorstjänsten vid handelsmellanskolan tillhör grupp I i avlöningsreglementet, rektorstjänsterna vid tekniska och hushållstekniska mellanskolorna grupp II. Arvodet till tillsynslärarinnan vid handelsmellanskolan utgår med 230 kr. Från år 1938 kvarstående ordinarie lärare äga att, till förekommande av minskning i dem genom tidigare bestämmelser medgivna förmåner, uppbära personlig lönefyllnad och personlig pensionsfyllnad med erforderliga belopp.

Stockholms stads handelsmellanskola.

Handelsmellanskolan omfattar 24 avdelningar, av vilka 13 äro förlagda till Klara folkskolas byggnad och 11 till Ringvägen 66; antalet elever utgör tillsammans 695.

Stat år 1940. Utgifter: driftbudgeten 582,790 kr.; inkomster: driftbudgeten 288,710 kr. (därav statsbidrag 287,200 kr.).

Styrelse

(för åren 1940—1943).

Skolans rektor (se nedan), sekr.; **Larsson**, Oscar E., borgarråd, stadsfullm., ordf.; **Lövgren**, J. B., lektor, stadsfullm., vice ordf.; **Nyberg**, J., lektor vid Stockholms handelsgymnasium; **Wallin**, H. E., kassör, kassaförvaltare.

Suppleanter: **Eriksson**, K., försäkringsdirektör; **Karlsson**, Hans G. B., tjänsteman, stadsfullm.

Revisorer.

Gemensamma med folkskoledirektionen (se sid. 214).

Inspektor.

Matz, K. S., kommerseråd.

Rektor.

Henning, K. S.; träffas under terminerna å rektorsexpeditionen, Klara Södra Kyrkogata 13—15, C., t. 11 84 20, säkrast torsdagar och fredagar 10,15—10,45 samt å rektorsexpeditionen Ringvägen 66, Sö., t. 42 21 30 säkrast tisdagar och onsdagar 10,15—10,45.

Ett e. o. första kontorsbiträde (VII).

Läkare.

Wide, P. Hj. E. (för gossarna); t. 32 22 55.

Berg, Henny M. (för flickorna); t. 40 88 55.

Lärare och lärarinnor.¹⁾

Ord. ämneslärare	9
Ord. ämneslärarinnor	10
Ord. övningslärare	1
E. o. ämneslärare	4
E. o. ämneslärarinnor	6
E. o. övningslärare	1
E. o. övningslärarinnor	4
Vik. ämneslärarinnor	4
Timlärare i läroämnen	7
Timlärare i övningsämnen	4

Så lärare och lärarinnor 50

En e. o. vaktmästare (VIII).

Stockholms stads tekniska mellanskola.

Den tekniska mellanskolan omfattar 20 avdelningar, av vilka 12 äro förlagda till Engelbrekts och 8 till Maria folkskolas byggnader; antalet elever utgör tillsammans 562.

Stat år 1940. Utgifter: driftbudgeten 524,610 kr.; inkomster: driftbudgeten 282,600 kr. (statsbidrag).

Styrelse

(för åren 1940—1943).

Skolans rektor (se nedan), sekr.; **Berthelius**, F., civilingenjör, vice ordf. och kassaförvaltare; **Hansson**, A. B. N., gasmästarbiträde, stadsfullm.; **Larsson**, Oscar E., borgarråd, stadsfullm., ordf.; **Svensson**, G. A., byggmästare, stadsfullm.

Suppleanter: **Engström**, W. S. L., ingenjör; **Wikberg**, S., seminarielärare.

Revisorer.

Gemensamma med folkskoledirektionen (se sid. 214).

¹⁾ Fullständiga uppgifter rörande lärarpersonalen återfinnas i den av skolan årligen utgivna katalogen.

FD
Msk

Inspektor.

Hultman, G. H., f. d. chefsingenjör.

Rektor.

Pehrson, A. T.; träffas å rektorsexpeditionen, Valhallavägen 76, Ö., t. 11 84 14, under terminerna säkrast tisdagar, onsdagar, torsdagar och, oftast, fredagar 10,15—10,45. Expeditionen öppen alla läsdagar 9—11 samt 12,15—16.

Ett e. o. första kontorsbiträde (VII).

Läkare.

Ekehorn, J. E. G.; t. 62 28 87 (bostaden 25 57 39).

Lärare.¹⁾

Ord. lärare i läroämnena	22
Ord. lärare i övningsämnen	1 ²⁾
E. o. lärare i läroämnena	5
E. o. lärare i övningsämnen	1
Timlärare i läroämnena	19
Timlärare i övningsämnen	1

S:a lärare 49

En extra vaktmästare (1,980 kr.).

Stockholms stads hushållstekniska mellanskola.

Den hushållstekniska mellanskolan omfattar 18 avdelningar, av vilka 13 äro förlagda till Västmannagatan 19 och 5 till Ringvägen 66; antalet elever utgör tillsammans 470.

Stat år 1940. Utgifter: driftbudgeten 492,200 kr.; inkomster: driftbudgeten 237,240 kr. (därför statsbidrag 236,900 kr.).

Styrelse

(för åren 1940—1943).

Skolans rektor (se nedan, sekr.: Enström, Ellen F., skolköksinspektis; Hansson, K. B. (Tilda), skolköksföreståndarinna; Larsson, Oscar E., borgarråd, stadsfullm.; Ramstedt, Eva J. A., lektor.

Suppleanter: Andreen, E. Andrea, prakt. läkare; Hedén, f. Cederlund, Eva H. M., folkskollärarinna.

Revisorer.

Gemensamma med folkskoledirektionen (se sid. 214).

Inspektor.

Lilliehöök, f. Berndes, Eleonor M., ordf. i Sveriges husmodersföreningars riksförbund.

¹⁾ Fullständiga uppgifter rörande lärarpersonalen återfinnas i den av skolan årligen utgivna katalogen.

²⁾ Fr. o. m. 1 juli 1940 2 ord. lärare i övningsämnen.

Rektor.

Söderberg, Gertie; träffas å rektorsexpeditionen, Västmannagatan 19 (uppgång C), Va., t. 30 32 67, under terminerna måndagar, tisdagar, onsdagar och torsdagar 11,30—12 samt å expeditionen Ringvägen 66, Sö., t. 42 21 30, fredagar och lördagar 11,30—12. Expeditionen, Västmannagatan 19, hålles öppen alla läsdagar (utom lördagar) 9—12 och 13—15 samt lördagar 9—12.

Ett e. o. första kontorsbiträde (VII).

Läkare.

Allewin, Sofia Ch.; t. 32 07 70.

Lärare.¹⁾

Ord. lärare	18
E. o. lärare	11
Vik. lärare	2
Timlärare i läroämnena	9
Timlärare i övningsämnen	2

S:a lärare 42

En extra vaktmästare (1,200 kr.).

Kommunala flickskolor.

Kommunerna äro jämlikt stadgan för kommunala flickskolor den 24 september 1928 be- myndigade att upprätta kommunala flickskolor. Sådan skola har till ändamål att, utöver omfånget för folkskolans verksamhet, bereda kvinnliga lärjungar, som genomgått lägst fjärde klas- sen av folkskola, anordnad enligt någon av denna skolas A- eller B-former, eller på annat sätt förvärvat motsvarande kunskaper, tillfälle till inhämtande av ett högre mått av allmän med- borgerlig bildning med hänsyn till den kvinn- ligen ungdomens egenart samt att därvid tillika i större eller mindre utsträckning förbereda lär- jungarna för praktisk verksamhet, särskilt inom hemmets område. Varje kommunal flickskola skall vara anordnad med såväl sjuårig läro- kurs, anknuten till folkskolans fjärde klass, som sexårig lärokurs, anknuten till folkskolans sjätte klass. De båda kurserna kunna upprättas antingen som var för sig fristående eller som med varandra förenade. De äro i de fem högsta klasserna identiskt lika. Sexåriga kursens första klass motsvarar sjuåriga kursens andra klass. Samläsning mellan de båda kurserna kan i viss utsträckning förekomma. Inom de två högsta klasserna skall undervisningen vara anordnad antingen på både en teoretisk och en prak- tisk utbildningslinje eller på endera av dessa linjer. Kommunal flickskola skall stå öppen för lärjungar, oberoende av deras hemorter. Före- komma terminsavgifter, så får högre belopp ej bestämmas för lärjunge, som icke tillhör skol-

¹⁾ Se not ¹⁾ å föreg. spalt.

området, än som i motsvarande fall skulle påförts lärjunge från skolans eget område. Frågor om nedsättning av eller befrielse från terminsavgift avgöras av en terminsavgiftsnämnd, bestående av inspektör, rektor och en av den anslagsbeviljande korporationen utsedd ledamot jämte en inom skolans kollegium av detta vald suppleant för inspektör.

Skolgången avslutas icke med någon examen. Den kompetens, som medföljer godkänt avgångsbetyg från högsta klassen, har därför ingen författningssnlig benämning men brukar i fråga om teoretisk linje kallas normalskolekompetens. En däremot svarande behörighet kan, efter särskilda beslut av k. m:t förenas med godkänt avgångsbetyg från praktisk linjes högsta klass.

Stadsfullmäktige beslöt den 21 mars 1938 dels att ingå till k. m:t med framställning, att ett högre allmänt läroverk för flickor måtte inrättas å Södermalm från och med läsåret 1939/1940 samt att Nya elementarskolan från och med samma tidpunkt måtte ombildas till samläroverk, dels att, efter tillstånd av k. m:t från och med 1 juli 1939 inrätta sex kommunala flickskolor genom övertagande och ombildning av samtliga statsunderstödda högre flickskolor i Stockholm, med undantag av Nya elementarskolan för flickor samt Wallinska skolans, Ählin-ska skolans, Lyceums för flickor och Södermalms högre läroanstalts för flickor gymnasier (Bih. nr 77 för 1937; Utl. nr 118 för 1938). Stadsfullmäktiges framställning blev i sin helhet av statsmakterna bifallen. Efter det k. m:t sålunda den 9 juni 1939 medgivit inrättandet av sex kommunala flickskolor (se nedan), godkände stadsfullmäktige den 19 juni 1939 de definitiva överlåtelseavtalen med de ifrågakommande enskilda skolföretagen, vidtogo andra erforderliga åtgärder på förslag av den dittills fungerande interimisstyrelsen för skolornas upprättande samt till-satte styrelse. Sedermera har skolöverstyrelsen fastställt reglemente och undervisningsplan för skolorna.

Enligt reglementet ha skolorna gemensam styrelse men var sin rektor liksom ock i förekommande fall tillsynslärarinna. Styrelsen består av fem ledamöter, som jämte två suppleanter väljas, från och med år 1940 för fyra år, av stadsfullmäktige eller, om stadsfullmäktige så besluta, av folkskoleledningen, samt av en bland skolornas rektorer med en annan av rektorerna som suppleant, de två sistnämnda utsedda av skolöverstyrelsen. Minst två ledamöter och minst två suppleanter skola vara kvinnor. Rektor, som icke är ledamot av styrelsen, är skyldig närvara vid styrelsens sammanträden och har yttranderätt. Kassarörelse och bokföring samt vissa andra ekonomiska funktioner, såsom upprättande av avlöningslistor och statsbidragsrekvisitioner, upphandlingar och reparationsarbeten å skolfastigheterna, handhavas tills vidare av folkskoleledningen.

För varje skola förordnar skolöverstyrelsen

en inspektör och, på skolstyrelsens förslag, som rektor en bland de tjänstgörande lärarna. Har skola manlig rektor, förordnar styrelsen bland de tjänstgörande lärarinnorna en tillsynslärare. För lokalt skild skolavdelning kan styrelsen förordna en bland lärarna som ställföreträdande rektor, vilken åtnjuter kommunalt arvode. Skolläkare utses i erforderligt antal av styrelsen.

Skolornas område, som är gemensamt och utgöres av Stockholms stad, må av styrelsen uppdelas i lärjungedistrikt för de särskilda skolorna. Sådan uppdelning har hittills ej vidtagits.

Teoretisk linje förekommer vid alla skolorna, praktisk linje vid skolan å Normalm och vårterminen 1940 även vid skolan å Östermalm.

De kommunala flickskolorna omfatta vårterminen 1940 inalles 145 avdelningar med 3,943 lärjungar. Beträffande fördelningen på 7- och 6-årig lärokurs samt teoretisk och praktisk linje samt de olika skolavdelningarnas lokala förläggningar, se nedan under de särskilda skolorna.¹⁾

Vid samtliga skolavdelningar finnas skolbibliotek. Dessa omfattede den 31 december 1939 tillsammans 56,260 band.

Författningar. K. stadgan för kommunala flickskolor 24 sept. 1928, med ändr. K. m:ts avlöningsreglemente för lärare vid kommunala flickskolor, kommunala mellanskolor, praktiska mellanskolor och högre folkskolor 11 nov. 1938. K. kung. med vissa bestämmelser ang. avlöning under budgetåret 1939/1940 åt lärare vid kommunala flickskolor, kommunala mellanskolor, praktiska mellanskolor och högre folkskolor 15 juni 1939. K. kung. ang. fastställande av det i civila och militära avlöningsreglementena omförmälda levnadskostnadstalet m. m. 12 jan. 1940. Tjänstepensionsreglemente för lärare vid högre kommunala skolor 22 juni 1939. Familjepensionsreglemente för lärare vid högre kommunala skolor 22 juni 1939. K. kung. ang. statsbidrag för redovisningsåret 1939/1940 till avlöning av lärare vid kommunala flickskolor, kommunala mellanskolor, praktiska mellanskolor och högre folkskolor 15 juni 1939. K. kung. ang. delaktighet i lärarinnornas pensionsanstalt för vissa övningslärarinnor vid kommunala flickskolor 15 juni 1935. K. kung. om tillägg till reglementet för de enskilda läroanstalternas vikariatskassa 17 maj 1935. Reglemente för de kommunala flickskolorna i Stockholm, fastställt av skolöverstyrelsen 26 juni 1939, med ändr. Skrivelse från skolöverstyrelsen 29 juni 1939 rör. undervisningsplan för skolorna.

Stat år 1940. Utgifter: driftbudgeten 2,897,880 kr., kapitalbudgeten (att täckas med lånemedel 2,918,000 kr.; dessutom inom linjen förda, år 1939 beviljade lånemedelsanslag 3,409,200 kr.); inkomster: driftbudgeten 1,519,800 kr. (däruv statsbidrag 1,155,200 kr.).

¹⁾ Fullständiga uppgifter angående lärarpersonalen m. m. återfinnas i en av skolorna årligen utgiven katalog.

FD **Fsk**

Avlöningar utgå enligt k. m:ts avlöningsreglemente och k. kung. med vissa bestämmelser för budgetåret 1939/1940 jämte statligt rörligt tillägg samt enligt tillägget till reglementet för de enskilda läroanstalternas vikariatskassa (författningar; se ovan). Rektorstjänsterna vid skolorna i Bromma och å Kungsholmen tillhöra grupp III, vid de fyra övriga skolorna grupp I i avlöningsreglementet. De ställföreträdande rektorerna uppbära kommunalt arvode med 1,140 kr. för kalenderår jämte rörligt tillägg enligt grunderna för 1937 års kommunala lönereglering.

Styrelse och dess expedition.

Styrelse

(för åren 1940—1943).

Ewerlöf, f. Löwenadler, Elsa H. E. J., fru; **Grimlund**, H. V. A., rektor, vice ordf.; **Hamberg**, Astrid, rektor (representant för rektorerna); **Höjer**, f. Dahl, T. Signe E., fru, stadsfullm.; **Larsson**, Oscar E., borgarråd, stadsfullm., ordf.; **Lövgren**, J. B., lektor, stadsfullm.

Suppleanter: **Alm**, f. Wohlin, Ulla G., redaktör; **Söderberg**, Gertie, rektor vid stadens hushållstekniska mellanskola; **Tengnér**, f. Gawell, Lilly F., rektor (representant för rektorerna).

Sekreterare och föredragande (3,000 kr.).

Ölje, E. J. V., rektor vid norra kommunala mellanskolan; träffas å styrelsens expedition, Fridhemsgatan 17, K.; t. 50 40 79, dagligen 9—9,30 (under ferier endast tisdagar).

Ett *extra kontorsbiträde* (2,220 kr.).

Revisorer.

Gemensamma med folkskoledirektionen (se sid. 214).

Södermalms kommunala flickskola.

Södermalms kommunala flickskola motsvarar förutvarande Södermalms högre läroanstalt för flickor utom dess gymnasium, Lychouska skolan och Anna Schultheis' skola. Gymnasiet, som står under avveckling såsom självständig enskild skola, äges jämte skolfastigheten Timmermansgatan 21 av ett aktiebolag, vars samtliga aktier tillhöra staden. Kommunala flickskolan är organiserad med fristående 7- och 6-åriga linjer och omfattar vårterminen 1940 35 klassavdelningar, av vilka 20 äro förlagda till nämnda fastighet, 8 till förhyrda lokaler Högbergsgatan 51, Sö., och 7 till förhyrda lokaler Götgatan 32, Sö. Antalet lärjungar är inalles 1,058.

Inspektor.

Afzelius, J. F. A., justitieråd.

Rektor.

Tengnér, f. Gawell, Lilly F.; träffas å rektors-expeditionen, Timmermansgatan 21, Sö.; t. 40 65 29, under lästerminerna alla dagar utom lördagar 12,15—13.

Ett *extra kontorsbiträde* (2,700 kr.).

Ställföreträdande rektor (1,140 kr.).

Avdelningarna Högbergsgatan 51 och Götgatan 32, Sö.: **Boström**, Eva M.; t. 41 41 18.

Lärarinnor.

Ord. ämneslärarinnor 32
Timplärarinnor i teor. läroämnen 7
Lärarinnor i övningsämnen 18¹⁾

Så lärarinnor 57

Läkare.

Pettersson, H. T.; t. 42 09 20.

Terminsavgiftsnämnd.

Inspektor (självskr.); **rektor** (självskr.); **Lövgren**, J. B., lektor, stadsfullm.

Suppleant för inspektor: **Spangenberg**, Alma M. F., lärarinna.

E. o. vaktmästare, tillika värmeledningsskötare (IX).

Ahlm, E. G.; t. 42 06 63.

En *extra vaktmästare* (2,940 kr.), två *extra portvakter* och *expeditionsvaktbiträden* (2,160—1,980 kr.), ett *extra värmeledningsskötarebiträde* (420 kr., ej heltidstjänst).

Bromma kommunala flickskola.

Bromma kommunala flickskola, som motsvarar förutvarande Äppelvikens elementarskola, är organiserad med förenad 7- och 6-årig linje och omfattar vårterminen 1940 14 avdelningar, förlagda till fastigheten Drömstigen 32, Äppelvik. För skolans räkning pågår om- och tillbyggnad av Smedslättens folkskola. Antalet lärjungar är 320.

Inspektor.

Vakant.

Rektor.

Åmark, f. Thulin, Elin P.; träffas å rektors-expeditionen, Drömstigen 32, Äppelvik; t. 25 19 62, under lästerminerna alla dagar utom lördagar 13—14.

Ett *extra kontorsbiträde* (1,980 kr.).

¹⁾ En av dessa tjänstgör även vid Östermalms kommunala flickskola.

Lärarinnor.

Ord. ämneslärarinnor	14 ¹⁾
Timlärarinna i teor. läroämnen	1
Lärarinnor i övningsämnen	8 ²⁾

S:a lärarinnor 23

*Läkare.***Appelberg-Ulfspärre**, Elsa I.; t. 50 88 80.*Terminsavgiftsnämnd.***Inspektor** (självskr.); **rektor** (självskr.); **Höjer**, f. Dahl, T. Signe E., fru, stadsfullm.**Suppleant** för inspektor: **Malmer**, f. Rosenberg, Selma Ch., lärarinna.*Extra portvakt och expeditiionsvaktsbiträde* (2,160 kr.).**Sjöström**, f. Andersson, Anna W.; t. 25 02 86.*Kungsholmens kommunala flickskola.*

Kungsholmens kommunala flickskola motsvarar förutvarande Kungsholms elementarskola för flickor. Den är organiserad med förenad 7- och 6-årig linje och omfattar vårterminen 1940 15 avdelningar, förlagda till förhyrda lokaler Kungsholmstorg 4, *K.* Nybyggnad för skolan är under uppförande vid Rålambshov. Antalet lärjungar är 382.

*Inspektor.***Ljunge**, H. T. N., kyrkoherde.*Rektor.***Rothstein**, f. Rothstein, M. A. M. (Greta); träffas å rektorsexpeditionen, Kungsholmstorg 4, *K.*; t. 50 09 52, under lästerminerna alla dagar 13—13,30.

Ett extra kontorsbiträde (2,220 kr.).

Lärare och lärarinnor.

Ord. ämneslärarinnor	16 ¹⁾
Timlärare i teor. läroämnen	4
Timlärarinna i teor. läroämnen	1
Lärarinnor i övningsämnen	12 ³⁾

S:a lärare och lärarinnor 33

*Läkare.***Naglo**, O. N. O.; t. 50 00 70.¹⁾ En av dessa tjänster indrages vid innehavarens avgång den ^{30/6} 1940.²⁾ En av dessa tjänstgör även vid Kungsholmens kommunala flickskola.³⁾ En av dessa tjänstgör även vid Bromma och en även vid Normmalms kommunala flickskola.*Terminsavgiftsnämnd.***Inspektor** (självskr.); **rektor** (självskr.); **Hansson**, A. B. N., gasmästarbiträde, stadsfullm.**Suppleant** för inspektor: **Danielsson**, Gerda A. V., lärarinna.*Extra portvakt och expeditiionsvaktsbiträde* (1,620 kr.).T. o. m. ^{30/6} 1940: **Ohlsson**, Ada V. K.; t. 50 09 52 (ankn.).*Vasastadens kommunala flickskola.*

Vasastadens kommunala flickskola motsvarar förutvarande Wallinska skolan, Ählinska skolan samt Vasa högre flickskola utom de två förstnämnda skolornas gymnasier, vilka förenats till Wallin-Ählinska gymnasiet. Såsom innehavare av samtliga aktier i aktiebolaget Wallinum är staden ägare av skolfastigheten Tegnérslunden 5 och intressent i den stiftelse, som äger Wallin-Ählinska gymnasiet. Kommunala flickskolan är organiserad med förenad 7- och 6-årig linje och omfattar vårterminen 1940 28 avdelningar, av vilka 11 äro förlagda till Tegnérslunden 5, *Va.*, övriga till förhyrda lokaler, nämligen 10 i Dalagatan 18, *Va.*, och 7 i Hälsingegatan 2, *Va.* Avdelningen Tegnérslunden 5 skall fr. o. m. höstterminen 1940 överflyttas till Dalagatan 18. Antalet lärjungar är 758.

*Inspektor.***Bruhn**, J. O. H., arkivråd.*Rektor.***Laurell**, Esther H.; träffas å rektorsexpeditionen Tegnérslunden 5, *Va.*; t. 10 58 91 (fr. o. m. ^{1/7} 1940 Dalagatan 18, *Va.*; t. 32 48 18), under lästerminerna alla dagar utom lördagar 12,15—13,15.*Ställföreträdande rektorer*
(1,140 kr.).Avdelningen Dalagatan 18, *Va.* (endast t. o. m. ^{30/6} 1940): **Östrand**, Ellen C. E.; t. 32 48 18.Avdelningen Hälsingegatan 2, *Va.*: **Moll**, Sonja A. M.; t. 30 09 03.

Två extra kontorsbiträden (780 kr., ej heltidstjänst).

Lärarinnor.

Ord. ämneslärarinnor	27 ¹⁾
Timlärarinnor i teor. läroämnen	4
Lärarinnor i övningsämnen	19

S:a lärarinnor 50

*Läkare.***Dahlqvist**, Irma E. W.; t. 20 45 01.¹⁾ En av dessa tjänstgör även vid Östermalms kommunala flickskola.

FD
Fsk

Terminsavgiftsnämnd.

Inspektor (självskr.); **rektor** (självskr.); **Hedström**, f. Nilsson, Birgit K., redaktör, stadsfullm.

Suppleant för inspektor: **Östrand**, Ellen C. E.

Extra portvakt och expeditiionsvaktsbiträde (1,800 kr.).

T. o. m. ³⁰/₁₀₀ 1940: **Meethz**, f. Steinholtz, Edith. Ch.; t. 10 44 88.

Två *extra portvakter och expeditiionsvaktsbiträden* (1,980 kr.).

Norrmalms kommunala flickskola.

Norrmalms kommunala flickskola motsvarar förutvarande Ateneums för flickor elementarskoleavdelning, Brummerska skolan och Annaskolan-Detthowska skolan. Den är organiserad med förenad 7- och 6-årig linje — i vissa klasser dock fristående linjer — samt med teoretisk och praktisk lärokurs. Skolan omfattar vårterminen 1940 28 avdelningar, av vilka 12 äro förlagda till förhyrda lokaler Sveavägen 48, C., 9 i förhyrda lokaler Eriksbergsgatan 10, Ö., samt 7 i den till kommunen överlätna skolfastigheten Johannesgatan 18, C., med ett sammanlagt lärjungeantal av 715, varav 20 å 2 avdelningar (därav en självständig) av praktisk linje, förlagda till Sveavägen 48.

Inspektor.

Sandström, A. E. F., justitieråd.

Rektor.

Hamberg, Astrid; träffas å rektorsexpeditionen, Sveavägen 48, C.; t. 10 36 90, måndagar, onsdagar och fredagar, Johannesgatan 18, C.; t. 20 75 01, tisdagar och torsdagar under läs-terminerna 11,30—12,15.

Ställföreträdande rektorer

(1,140 kr.).

Avdelningen Eriksbergsgatan 10, Ö.: **Edelstam**, Ester G.; t. 11 55 35.

Avdelningen Johannesgatan 18, C.: **Aurivillius**, Monica L.; t. 20 75 01.

Ett *extra kontorsbiträde* (2,700 kr.).

Lärarinnor.

Ord. ämneslärarinnor 30 ¹⁾
Timplärarinnor i teor. läroämnen 6
Lärarinnor i övningsämnen 17 ²⁾

S:a lärarinnor 53

¹⁾ En av dessa tjänstgör även vid Östermalms kommunala flickskola.

²⁾ Två av dessa tjänstgöra även vid Östermalms och en vid Kungsholmens kommunala flickskola.

Läkare.

Nordenfelt, P. J.; t. 60 33 52.

Terminsavgiftsnämnd.

Inspektor (självskr.); **rektor** (självskr.); **Alm**, f. Wohlin, Ulla G., redaktör.

Suppleant för inspektor: **Edelstam**, Ester G.

E. o. vaktmästare, tillika värmeledningsskötare (IX).

Hillerudh, E. G. E.

En *e. o. vaktmästare* (VIII), två *extra portvakter och expeditiionsvaktsbiträden* (2,160—1,980 kr.).

Östermalms kommunala flickskola.

Östermalms kommunala flickskola motsvarar förutvarande Lyceum för flickor, Oskars högre flickskola, Margaretaskolan och Anna Sandströms skola utom förstnämnda skolas gymnasium, vilket kvarstår som självständigt skolföretag. Den är organiserad med förenad 7- och 6-årig linje samt med teoretisk och vårterminen 1940 även praktisk lärokurs. Skolan omfattar sagda termin 25 avdelningar, varav 18 i den till kommunen överlätna skolfastigheten Banérgatan 38—40, Ö., och 7 i förhyrda lokaler Karlavägen 25, Ö. Lärjungeantalet är 710, varav 5 i en (ej självständig) avdelning av praktisk linje, förlagd till Karlavägen 25, Ö.

Inspektor.

Stridsberg, E. R., generaldirektör.

Rektor.

Beckman, O. Elsa; träffas å rektorsexpeditionen, Banérgatan 38—40, Ö.; t. 62 48 63, under lästerminerna varje lördag utom lördagar 15—15,30.

Ställföreträdande rektor (1,140 kr.).

Avdelningen Karlavägen 25, Ö.: **Ramstedt**, Agnes H., t. 21 41 60.

Ett *extra kontorsbiträde* (2,400 kr.).

Lärarinnor.

Ord. ämneslärarinnor 28 ¹⁾
Lärarinnor i övningsämnen 20 ²⁾

S:a lärarinnor 48

¹⁾ Två av dessa tjänster indragas vid innehavarens avgång den ³⁰/₁₀₀ 1940.

²⁾ Två av dessa tjänstgöra även vid Norrmalms, en vid Södermalms och en vid Vasastadens kommunala flickskola.

Läkare.

Gyllencreutz, Sara A. H.; t. 20 80 20.

Terminsavgiftsnämnd.

Inspektor (självskr.); rektor (självskr.); Mogård, J. A. B., kyrkoherde, stadsfullm.

Suppleant för inspektor: Wijkander, H. M. (Maja), lärarinna..

E. o. vaktmästare, tillika värmeledningsskötare (IX).

Forss, E. G.; t. 61 44 84.

En *extra vaktmästare* och *värmeledningsskötare* (3,120 kr.), ett *extra expeditionsvaktsbiträde* (600 kr., ej heltidstjänst).

Skolan för bildbara sinnesslöa barn.

Katarina Västra Kyrkogata 10, Sö.;
t. 41 92 33 (*expeditionen*).

Stockholms stads skola för bildbara sinnesslöa barn är anordnad som externat, d. v. s. eleverna bo i hemmen. Där elevernas egna hem befinnas i uppfostringshänseende olämpliga, utackorderas eleverna genom skolans försorg i andra hem. Fr. o. m. år 1931 upprättades ett annex till skolan, beläget Garvargatan 6 och inrymmande lokaler för 25 barn. Fr. o. m. höstterminen 1936 tillkom en ny avdelning för de minsta barnen Bjurholmsgatan 1. Vid sinnesslökolan meddelas f. n. undervisning åt 140 barn, fördelade på tolv avdelningar. Fr. o. m. höstterminen 1935 flyttades alla avdelningarna till det för skolans räkning ombyggda skolhuset Katarina Västra Kyrkogata 10. Förutom i läs-

ämnen meddelas undervisning i papp- och träslöjd samt skomakeri (för gossarna) och i kvinnlig slöjd och husligt arbete (för flickorna). I samband med skolan är anordnat ett s. k. daghem, närmast avsett för elever från sådana hem, där föräldrarna under dagen äro sysselsatta i förvärvsarbete utom hemmet.

Till verksamheten utgår statsbidrag.

Stadsfullmäktige hava uppdragit åt folkskolektionen att vara styrelse för skolan.

Författningar. K. kung. 19 maj 1933 ang. statsbidrag till driftkostnader vid anstalter för bildbara sinnesslöa, som icke äro fallandesjuka, och vid epileptikeranstalter. — För personalen gälla, enligt SF:s beslut 18 dec. 1931 i tillämpliga delar avlönings- och pensionsreglementen m. m. för lärarpersonal vid Stockholms folkskolor (se sid. 222).

Stat år 1940. Utgifter: driftbudgeten 147,230 kr.; inkomster: driftbudgeten 27,810 kr. (därav statsbidrag 27,000 kr.).

Styrelse.

Folkskolektionen.

Föreståndarinna, tillika ord. lärarinna (tilläggsavlöning 1,440 kr.).

Elgenström-Borgström, B. Signe M., fru; träffas å skolans exp., Katarina Västra Kyrkogata 10, Sö.; t. 41 92 33, alla läsdagar 8,15—8,40 samt dessutom måndagar och torsdagar 12,15—13,15.

Läkare

(se sid. 217).

Ramer, K. T.

Fyra ord. och sju e. o. lärarinnor.

Stockholms stads lärlings- och yrkesskolstyrelse och i samband därmed stående institutioner.

Lärlings- och yrkesskolstyrelsen.

Polhemsgatan 35 K.; telefoner och expeditionstid: se nedan. Styrelsens sammanträden hållas i yrkesskolornas nybyggnad, Polhemsgatan 35, K., i regel andra tisdagen i varje månad under lästerminerna.

Vissa historiska uppgifter m. m. finnas intagna i kommunalkalendern 1933 (ävensom tidigare arg.).

Stadsfullmäktige beslöt den 19 nov. 1917 att uppdraga ledningen av stadens yrkesskolor åt en fristående yrkesskolenämnd. Vid den kommunala omorganisationen år 1920 ombildades denna till *Stockholms stads lärlings- och yrkesskolstyrelse*.

Jämlikt k. m:ts förnyade stadga den 4 nov. 1921 för den kommunala yrkesundervisningen (yrkesskolestadgan) äro kommunerna bemyndigade att upprätta vissa skolor för yrkesundervisning. Förvaltningen av de enligt nämnda stadga av Stockholms stad anordnade lärlings- och yrkesskolorna samt handläggningen av därmed sammanhängande ärenden handhaves av lärlings- och yrkesskolstyrelsen, som även har att bereda frågor om anslag av stadens medel till institutioner eller enskilda för bedrivande av yrkesskolundervisning samt handhava förvaltningen av härför beviljade anslag.

Lärlings- och yrkesskolstyrelsen består av, förutom ordförande, som utses av stadskollegiet bland borgarråden, åtta andra ledamöter, av vilka sju väljas av stadsfullmäktige för två år och den åttonde utgöres av den av lärlings- och yrkesskolornas rektorer (se nedan), som övriga ledamöter av lärlings- och yrkesskolstyrelsen därtill utse. Styrelsen utser årligen inom sig en vice ordförande. Tillsynen över de olika lärlings- och yrkesskolorna skall under lärlings- och yrkesskolstyrelsens överinseende utövas av särskilda nämnder, bestående av, förutom skolornas rektor, den rektor, som är ledamot av lärlings- och yrkesskolstyrelsen, tre för två år valda personer, av vilka en, tillika ordförande, utses av lärlings- och yrkesskolstyrelsen och de två andra av vederbörande arbetsgivar-, resp. arbetarorganisation. Dessa nämnder äga att, enligt de föreskrifter lärlings-

och yrkesskolstyrelsen meddelar, besluta i fråga om smärre ärenden. Respektive nämnders åtgärder skola vid styrelsens följande sammanträde anmälans. Nämnden för handelsgruppens skolor och kurser (se nedan) intar så till vida en särställning, att den består av dessa skolors rektor, den rektor, som är ledamot av lärlings- och yrkesskolstyrelsen, Stockholms borgarskolas rektor samt sex av lärlings- och yrkesskolstyrelsen valda ledamöter, av vilka en skall vara representant för arbetsgivarna och en för de yrkesanställda.

Ledningen av samtliga skolor utövas under lärlings- och yrkesskolstyrelsens och resp. skolenämnders inseende av fyra av skolöverstyrelsen utsedda rektorer, därav en för skolorna för hantverk och industri, utom skolorna för klännings-sömmerskor, damskräddare och hattmodister, en rektor för skolorna för klänningssömmerskor, damskräddare och hattmodister, en för skolorna för husligt arbete och en för skolorna för handel. Den förstnämnde är dessutom av lärlings- och yrkesskolstyrelsen utsedd till direktör. För att under direktören utöva ledningen av vissa skolgrupper eller enstaka skolor äro av lärlings- och yrkesskolstyrelsen antagna direktörs-assistent, tillika inspektör, förste lärare samt en föreståndarinna för skolan för hembiträden. Instruktioner för å lärnings- och yrkesskolstyrelsens stat upptagen personal utfärdas av styrelsen.

Uppsikt över lärnings- och yrkesskolornas verksamhet utövas av en av skolöverstyrelsen förordnad inspektör.

Författningar. K. m:ts förnyade stadga för den kommunala yrkesundervisningen 4 nov. 1921, med ändr. och tillägg 9 maj 1930, 5 juni 1931 och 30 dec. 1932. K. kung. ang. statsunderstöd till kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning 4 nov. 1921, med ändr. K. kung. 24 jan. 1930 ang. understödjande av folkbiblioteksväsendet, med ändr. K. kung. ang. stipendier åt obemedlade och mindre bemedlade elever vid statsunderstödda kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning 23 maj 1930, med ändr. K. brev 19 mars 1920 med särskild föreskrift rörande sammansättningen av Stockholms stads lärnings- och yrkesskolstyrelse. Reglemente för Stockholms stads skolor för yrkesundervisning, fastställt av skolöverstyrelsen 31 aug. 1928.

Stat år 1940. Utgifter: driftbudgeten 2,951,980 kr.; inkomster: driftbudgeten 1,308,752 kr. (därav 615,080 kr. statsbidrag).

Styrelsens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Larsson, Oscar E., borgarråd, stadsfullm.; t. >stadshuset>; träffas i stadshuset alla vardagar 11—12.

Vice ordförande.

*Berggren, H. A., målarmästare, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

*Andersson, G. K. K., direktör.

Johansson, Fritz O., kassör, stadsfullm.

*Karlsson, Hans G. B., tjänsteman, stadsfullm.

*Ström, f. Hånes, Hildegard A., fru, stadsfullm.

Théel, f. Roth, Elisif, fru, stadsfullm.

Åkesson, Anna J., folkskollärarinna, stadsfullm.

Åstrand, N., kemigraf, stadsfullm.

Sekreterare (3,120 kr.).

Robach, E. C.; Brunkebergstorg 13, C.; t. >folkskoleledningen>; träffas 14—15 (lördagar samt under juni—aug. 10—11).

Styrelsens delegerade.

Delegerade för prövning av ansöknin-
gar till lediga befattningar.

Larsson, Oscar E.; Berggren, H. A.; Johansson, Fritz O.

Delegerade för frågor om inköp.

Larsson, Oscar E.; Berggren, H. A.; Johansson, Fritz O.

Delegerade för prövning av ansöknin-
gar till statsstipendier.

Andersson, G. K. K.; Karlsson, Hans G. B.;
Schött, P. A. R.; Théel, f. Roth, Elisif.

Delegerade för prövning av ansöknin-
gar från elever vid handelsskolorna
om befrielse från och nedsättning i
terminsavgifter.

Karlsson, Hans G. B.; Schött, P. A. R.; Åkes-
son, Anna J.

Revisorer.

Stadsfullmäktige utse årligen i december
tre revisorer jämte två suppleanter för gransk-
ning av lärings- och yrkesskolstyrelsens räk-
skaper och förvaltning under nästföljande år.

Eckerström, E. L. T., ombudsman.

Lundell, G. B., fabrikör.

Wallin, H. E., kassör, ordf.

Suppleanter:

Herlitz, Ingeborg, försäkringstjänsteman, stads-
fullm.

Plan, J. H., skomakeriarbetare.

Styrelsens expedition.

Polhemsgatan 35, K.; postgirokonton nr
3031; t. 23 45 60; expeditionstid: 9—12,
13—17 (lördagar och dag före helgdag
9—12, 12,30—14,30).

Stat år 1940. Utgifter: driftbudgeten
150,300 kr.

Direktör (C).

Andersson, G. K. K. (förordn. t. o. m. ³⁰/₆ 1940);
Polhemsgatan 35, K.; t. 23 45 60 (även direkt
50 23 97); mottagningstid: tisdagar, torsdagar
och fredagar 13—14.

Direktörsassistent, tillika inspektör
(23).

Hedfors, E. G.

Kamrerare (1 kl.) (21).

Gustafson, J. A. T.; t. 50 23 49.

Förste kammarskrivare (17).

Jäderlund, G. E.

Kammarskrivare (15).

Hellman, G. A.

Förste kontorsskrivare och kassör (11).

Ljungh, A. V. (Astrid); kassakontoret hålles öppet
9,30—12 och 13—14,30.

Kontorsskrivare (9).

Lagerqvist, Greta.

Expeditionsvakt (6).

Hofberg, P. E.

Tre första kontorsbiträden (7), två kon-
torsbiträden (5), ett e. o. kontorsbiträde (V),
ett e. o. skrivbiträde (IV), ett extra expe-
ditionsvaktsbiträde (1,560 kr.).

Lys Stockholms stads skolor för yrkesundervisning.

Expedition: Polhemsgatan 35, K.; t. 23 45 60. Beträffande de olika skolornas förläggning se nedan.

I anslutning till k. m. s. förnyade stadga för den kommunala yrkesundervisningen den 4 nov. 1921 (yrkesskolestadgan) förefinnes inom den med statsmedel understödda kommunala yrkesundervisningen i Stockholm tre olika skoltyper, som representera efter varandra följande stadier av undervisningen, nämligen verkstadsskolor, lärlingskolor och yrkesskolor.

Verkstadsskolorna, som är avsedda för nybörjare i resp. yrken, meddela eleverna den grundläggande utbildningen i dessa. Inträdesåldern vid verkstadsskolorna är lägst 14 år (i charkuteriskolan 17 år). Undervisningen pågår 6 dagar i veckan under en tid, som allt efter de olika yrkena varierar mellan 11 månader och 4 år. Förutom i yrkesarbete meddelas i verkstadsskolorna även undervisning i teoretiska ämnen i en omfattning, motsvarande lärlingskolornas hela kunskapsområde. Undantag härifrån utgör verkstadsskolan för murare, där undervisning meddelas endast i yrkesarbete. — Verkstadsskolan för murare (se nedan) skiljer sig från övriga verkstadsskolor därigenom, att eleverna, sedan de en kortare tid erhållit utbildning å skolverkstaden, utsändas till byggmästare i staden, hos vilka de under skolledningens kontroll mot vanlig lärlingslön få deltaga i förekommande yrkesarbeten. Även vid verkstadsskolan för mekaniker är inrättad en avdelning, vars elever växelvis under 3 månaders perioder arbeta dels i skolan, dels vid verkstäder ute i staden.

Enligt stadsfullmäktiges beslut har höstterminen 1937 inrättats en verkstadsskola för damskräddare (kappsömnad), omfattande 3 år och höstterminen 1938 2-åriga verkstadsskolor för svetsare och fotografer. Dessutom har styrelsen fr. o. m. höstterminen 1938 övertagit Stockholms enskilda hantverksskolas avdelning för skräddare. Fr. o. m. höstterminen 1939 beslöt lärlings- och yrkesskolstyrelsen att om lägga verkstadsskolan för kopparslagare till en verkstadsskola för värme- och sanitetsmontörer.

Lärlingskolorna hava till ändamål att bereda yrkesanställda tillfälle att, samtidigt med förvärvande av praktisk yrkesfärdighet genom arbete i yrket, inhämta sådana praktiska och teoretiska kunskaper, som kunna anses nödvändiga för att nå största möjliga yrkeskicklighet. Lärlingskolorna bestå av två skolformer, dels lärlingskolornas yrkesavdelningar för elever i åldern 15—18 år, dels dess kurser för äldre arbetare. I yrkesavdelningarna erhålla eleverna undervisning 6 å 9 timmar, förlagda till 2 å 3 kvällar, varje vecka under två års tid. Läroämnen äro yrkeslära (yrkesarbete med material- och verk-

tyglära, maskinlära, yrkesritning, teknologi, räkning, skrivning, yrkeshygien m. m.), yrkesekonomi (affärsräkning, affärskrivning, kalkylation och bokföring) samt yrkes- och arbetarlagstiftning. Härjämte hava införts s. k. lärlingskurser, omfattande en till åttio terminer, med minst ett huvudämne och i anslutning därtill biämnen av mera allmän natur. Lärlingskurser kunna anordnas med minst 4 timmar i veckan under ett eller två arbetsår för huvudämne och under en eller två terminer för biämnen. Sådana lärlingskurser äro inrättade för handel, husligt arbete och fr. o. m. höstterminen 1937 även för mekaniker. Fr. o. m. höstterminen 1938 har styrelsen övertagit Frisörföreningens skolor för herr- och damfrisörer (resp. 4- och 3-åriga). Undervisningen vid frisörskolorna är förlagd dels till skolverkstäderna och dels till frisörmästare ute i staden. Lärlingskolornas kurser för äldre arbetare äro avsedda för yrkesarbetare i åldern över 18 år, som ej haft tillfälle att bevista lärlingskolornas yrkesavdelningar, och som i dessa kurser beredas tillfälle att i vissa ämnen inhämta motsvarande kunskaper. Undervisningen är i regel förlagd till aftnarna.

Yrkesskolorna, som äro en direkt påbyggnad på verkstads- och lärlingskolorna, må enligt yrkesskolestadgan omfatta dels ämneskurser, utgörande fristående lärokurser i olika läroämnen, dels yrkeskurser, utgörande sammanhängande utbildning i ett flertal för visst yrke behövliga läroämnen, dels ock mästarkurser, avsedda för mästarutbildning. I Stockholm omfatta yrkesskolorna ämneskurser och yrkeskurser, vilka anordnas under olika former med längre eller kortare lärotid, allt efter förefintliga behov och arbetsförhållanden inom resp. yrken.

Fr. o. m. år 1938 har dessutom inrättats en särskild hembiträdesskola, omfattande en lärotid av 23 veckor och med undervisning 47 timmar per vecka. Denna skola är avsedd för hembiträden, vilka fyllt 17 år och som inneha minst 2 års praktik i husligt arbete. Från år 1939 har inrett ett lärlingshem för denna skolas elever och kunna 17 st. mottagas i detsamma.

De yrkesgrenar, för vilka verkstads-, lärlings- eller yrkesskolor hava anordnats i Stockholm, äro angivna i nedanstående förteckning över av lärlings- och yrkesskolstyrelsen anordnade skolor m. m.

Lärlings- och yrkesskolstyrelsen har i enlighet med beslut av stadsfullmäktige jämväl övertagit ledningen och förvaltningen av Stockholms borgarskolas handelslinje. Denna för utbildning i handelsyrket m. m. avsedda gren av lärlings- och yrkesskolornas verksamhet omfattar dels dagskolor, bestående av Stockholms stads handelsskolas allmänna handelsavdelning (tre ettåriga kurser, tillsammans utgörande en fullständig lägre handelsskola), högre handelsavdelningen jämte korrespondentkursen samt s. k. förberedande korrespondenskurser, dels yrkesskolornas ämneskurser och yrkeskurser å aftontid

med undervisning i olika handelsämnen, *dels* kurser i maskinskrivning och stenografi, *dels* ock ettåriga lärlingskurser med kvällsundervisning för kontorsanställda och butiksbiträden.

Vidare hava upprättats dagskolor för blivande expeditörer inom manufaktur- och spekerihandelsbranschen. Vid dessa skolor, som äro organiserade efter ungefär samma grunder som verkstadsskolorna, är undervisningen ettårig. För i dessa branscher redan anställda hava anordnats kvällskurser.

Vid ovannämnda skolor har lärlings- och yrkesskolstyrelsen vidare anordnat vissa kortare utbildningskurser i samarbete med vissa sammanslutningar på näringslivets område.

En parallellavdelning av verkstadsskolan för mekaniker, vilken avdelning är speciellt avsedd för elever vid Stockholms stads skol- och yrkeshem för gossar å Skrubba (se sid. 265), är förlagd till en för ändamålet uppförd verkstadsbyggnad vid skyddshemmet.

Undervisningen i verkstads- och lärlings-skolorna är i regel helt kostnadsfri. I yrkesskolans ämneskurser samt vid handelsgruppens skolor och kurser erlägga eleverna avgifter. Vid såväl lärlingskolans kurser för äldre som i yrkesskolans kurser erlägga deltagarna avgifter för material m. m. I verkstadsskolorna erhålla eleverna flitpengar efter följande grunder. De första tre månaderna av skoltiden utgå inga flitpengar, medan för återstående delen av första året elev erhåller omkring 2 kr. varje vecka. Under andra, tredje och fjärde åren utgå flitpengar med omkring respektive 4, 10 och 20 kr. varje vecka.

Under arbetsåret 1938/39 åtnjöt sammantaget 8,668 personer undervisning vid stadens verkstads-, lärlings- och yrkesskolor; antalet kurser var 762.

Vid skolorna finnas fyra för såväl lärare som elever avsedda skolbibliotek, av vilka ett är beläget Polhemsgatan 35, ett Bolinders Plan 9, ett fördelat på de till skolorna för husligt arbete hörande skolköken samt ett fördelat på skolorna för handel, Birger Jarls Torg 7 och 9. Biblioteken innehålla teknisk facklitteratur, litteratur om samhällslivet samt i viss utsträckning även skönlitteratur.

Författningar. K. m:ts förnyade stadga för den kommunala yrkesundervisningen 4 nov. 1921, med ändr. och tillägg 9 maj 1930, 5 juni 1931 och 30 dec. 1932. Reglemente för Stockholms stads skolor för yrkesundervisning, fastställt av skolöverstyrelsen 31 aug. 1928. Avlöningsreglemente för ordinarie lärarpersonal vid Stockholms stads verkstads-, lärlings- och yrkesskolor, antaget av SF 19 dec. 1923, med ändr. Reglemente för statens pensionsanstalt 31 dec. 1919, med ändr. K. kung. 18 juni 1925 med allmänna grunder för dyrtidstillägg å f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer, med ändr. Reglemente ang. tilläggspension för ordinarie lärare

och lärarinnor vid Stockholms stads skolor för yrkesundervisning, antaget av SF 19 dec. 1928.

Avlöningar. (Beträffande föreståndare m. fl. se nedan.) Ordinarie lärare. 47 ordinarie lärare, därunder 4 manliga lärare i teoretiska ämnen och 5 manliga förste yrkeslärare 5,640 kr., 23 manliga yrkeslärare 5,340 kr. och 15 kvinnliga yrkeslärare 4,200 kr. Härtill komma tre ålderstillägg efter resp. tre, sex och nio års tjänstgöring, vart och ett å 600 kr. för manlig och 360 kr. för kvinnlig lärare.

E. o. lärarpersonal. 2 förste lärare 6,780—5,580 kr., 1 föreståndarinnan 5,700 kr., 5 lärare i teoretiska ämnen 5,208—5,100 kr., 23 t. v. anställda lärare 6,300—4,800 kr. och 12 t. v. anställda lärarinnor 4,080—3,600 kr. samt vid handelsskolorna 7 t. v. anställda lärare i handelsteknik 4,950—4,500 kr., 6 t. v. anställda lärarinnor i modersmålet och främmande språk 4,080—3,900 kr., 5 t. v. anställda lärarinnor i svensk stenografi och maskinskrivning samt svensk handelskorrespondens 3,780—3,600 kr. och 2 t. v. anställda lärare i maskinskrivning 3,720—2,700 kr. Dessutom finnas vid skolorna för hantverk, industri och husligt arbete ca 60 manliga och 30 kvinnliga timlärare samt vid skolorna för handel 30 manliga och 27 kvinnliga timlärare, därjämte tillfälligt anställda timlärare. Timlära- rarnas arvoden utgå med 5,00—2,40 kr. för varje undervisningstimme enligt av tjänste-nämnden fastställda grunder.

Skolläkare: anslag 1,200 kr.

Inspektor

(förordnad av skolöverstyrelsen).

Wretblad, P., ingenjör, teknisk konsult i kommerskollegium.

Skolläkare (vid skolorna för handel).

Heineman, I. D.; t. 10 65 50 (för manliga elever).
 Vakant, *tf.* Berg, Henny M.; t. 40 88 55 (för kvinnliga elever).

Skolorna för hantverk och industri.

Rector.

Andersson, G. K. K., direktör (se sid. 245); Polhemsgatan 35, K.; t. 23 45 60; mottagnings- tid: tisdagar, torsdagar och fredagar 13—14.

E. o. kontorsassistent (XIII).

Söderkvist, T. V. A., *tf.*

E. o. maskinist (XII).

Hedberg, A. E. M.

Lys

Vaktmästare (1 kl.) (8).

Söderkvist, T. V. A., tjl. (se sid. 247), *tf. Tidell, E. P. A.*; **Hermansson, K. T. E.**, stadsfullm.; **Nilsson, E. A.**

En *vaktmästare (1 kl.)* (verktygsutlämnare för mekaniker) (8), en *e. o. vaktmästare* (verktygsutlämnare för elektriker) (VI), en *e. o. expeditionsvakt* (VI).

Mekaniker, automobilmekaniker och instrumentmakare.

(Verkstads-, lärlings- och yrkesskolor.)

Nämnd.

***Berthelius, F.**, civilingenjör, ordf.; ***Pyk, H. T.**, teknisk direktör; ***Jonsson, R. L.**, ombudsman; ***Hallgren, H. H.**, fabrikör (adjungerad ledamot vid behandling av ärenden rörande automobilmekanikerskolan); **Andersson, G. K. K.**, direktör.

Förste yrkeslärare (7,440 kr.).

Holmberg, J. A.

Smeder.

(Verkstads- och lärlingsskolor.)

Nämnd.

***Berthelius, F.**, civilingenjör, ordf.; ***Petrelius, K. A.**, fabrikör; ***Thomelius, N. O.**, smed; **Andersson, G. K. K.**, direktör.

Kopparslagare.

* (Verkstads- och lärlingsskolor.)

Nämnd.

***Myrsmiden, R. A.**, konstsmid, ordf.; ***Bergquist, P. J.**, fabrikör; ***Stenholtz, I. V.**, kopparslagare; **Andersson, G. K. K.**, direktör.

Bleck- och plåtslagare.

(Verkstads-, lärlings- och yrkesskolor.)

Nämnd.

***Berthelius, F.**, civilingenjör, ordf.; ***Haag, J. Hj.**, plåtslagarmästare; ***Hessler, I. N.**, ombudsman; **Andersson, G. K. K.**, direktör.

Guldsmeder.

(Lärlingsskola.)

Nämnd.

***Vakant**, ordf.; ***Carlman, S. C. R. V.**, hovjuvelerare; ***Låås, S. A. J.**, nysilverarbetare; **Andersson, G. K. K.**, direktör.

Tapetserare.

(Verkstads-, lärlings- och yrkesskolor.)

Nämnd.

***Berghagen, R.**, arkitekt, ordf.; ***Sundström, N. E. M.**, tapetserarmästare; ***Carlsson, L. Hj.**, ombudsman; **Andersson, G. K. K.**, direktör.

Skomakare.

(Verkstadsskola.)

Nämnd.

***Karlsson, Karl A.**, förbundsordförande, ordf.; ***Lindon, J. F. S.**, fabrikör; ***Wige, K. J.**, skolarbetare; **Andersson, G. K. K.**, direktör.

Bokbindare.

(Verkstads- och lärlingsskolor.)

Nämnd.

***Åström, A. V.**, disponent, ordf.; ***Wahlström, H.**, bokbindarmästare; ***Eriksson, D. P. N.**, f. d. förtroendemän; **Andersson, G. K. K.**, direktör.

Målare och färghandelsbiträden.

(Verkstads-, lärlings- och yrkesskolor.)

Nämnd.

***Berggren, H. A.**, målarmästare, stadsfullm., ordf.; ***Gustavson, A. V. N.**, målarmästare, stadsfullm.; ***Pettersson, Hj. M.**, ombudsman; ***Nilsson, N. A.**, butikschef (adjungerad ledamot vid behandling av ärenden rörande lärlings- och yrkesskolorna för färghandelsbiträden); **Andersson, G. K. K.**, direktör.

Förste yrkeslärare (7,440 kr.).

Holmberg, G. M.

Elektriska montörer samt elektromekaniker.

(Verkstads-, lärlings- och yrkesskolor.)

Yrkesskolan omfattar bl. a. tvååriga yrkeskurser avsedda att meddela sådana kunskaper, som erfordras för erhållande av behörighet att utföra elektriska installationer.

Nämnd.

***Welin-Berger, J. A. E.**, yrkesinspektör, ordf.; ***Hultkrantz, J. G.**, ingenjör; ***Larsson, K. W.**, elektrisk montör; **Andersson, G. K. K.**, direktör.

Förste yrkeslärare (7,440 kr.).

Lindström, E. Hj.

Urmakare.

(Verkstadsskola.)

Nämnd.

*Berthelius, F., civilingenjör, ordf.; *Sandberg, R. E., urmakarmästare; *Holmström, A. A. W., urmakeriarbetare; Andersson, G. K. K., direktör.

Rörläggare.

Värme- och sanitetsmontörer.

(Verkstads-, lärlings- och yrkesskolor.)

Nämnd.

*Hultman, G. H., f.d. chefsingenjör, ordf.; *Elvin, N. H. S., ingenjör; *Falk, K. E. H., rörläggare; Andersson, G. K. K., direktör.

Möbelsnickare, vagnmakare och inredningssnickare.

(Verkstads-, lärlings- och yrkesskolor.)

Nämnd.

*Berghagen, R., arkitekt, ordf.; *Wikström, O. H., snickarmästare; *Carlson, C. H., möbelsnickare; *Sandberg, R. L., snickarmästare (vid behandling av frågor rörande verkstadsskolorna för vagnmakare och inredningssnickare); Andersson, G. K. K., direktör.

Förste yrkeslärare (7,440 kr.)

Ljungberg, A. S.

Murare.

(Verkstads- och lärlingsskolor.)

Svarvargatan 9, K.; t. 53 08 34.

Nämnd.

*Engkvist, O. T., byggmästare, ordf.; *Nilsson P., byggmästare; *Broman, J. A., murare; Andersson, G. K. K., direktör.

Förste yrkeslärare (7,740 kr.)

Johnzon, A. H. W.

Betong- och cementarbetare.

(Lärlingsskola.)

Nämnd.

*Chatillon-Winbergh, G., överingenjör, ordf.; *Georgii, H. P., ingenjör; *Andersson, O. Valter, ombudsman, stadsfullm.; Andersson, G. K. K., direktör.

Charkuterister.

(Verkstads-, lärlings- och yrkesskolor.)

Slakthuset, Enskede; t. 49 12 06.

En extra kontorsskrivare (3,120 kr.).

Nämnd.

*Ahlström, V., handlande, ordf.; *Frisk, D. A., grosshandlare; *Carlsson, E. R. V., slakteriarbetare; Andersson, G. K. K., direktör.

Skräddare samt byx- och västsömmerskor.

(Verkstads- och lärlingsskolor.)

Nämnd.

*Cervin, N. H., fabrikör, ordf.; *Lundell, G. B., skrädderiidkare; *Strömberg, A. G. Y., skräddare; Andersson, G. K. K., direktör.

Förste lärare (5,580 kr.)

Rafstedt, S. A. F.

Körsnärer och sömmerskor inom körsnärsyrket.

(Verkstadsskola.)

Nämnd.

*Carlenius, G. W., verkstadschef, ordf.; *Lindner, W. J. B., hovkörsnär; *Wiman, f. Jonsson, Elsa, pälssömmerska; Andersson, G. K. K., direktör.

Frisörer.

(Lärlings- och yrkesskola.)

Nämnd.

*Davide, H. L., med. dr., docent, ordf.; *Grönlund, E. B., frisörmästare; *Björk, S., ombudsman; Andersson, G. K. K., direktör.

Förste lärare (6,780 kr.)

Ando, A.

Svetsare.

(Verkstadsskola.)

Nämnd.

*Hallström, O. H., diplomingenjör, ordf.; *Pira, F. E., verkst. direktör; *Zetherström, J. A. L., svetsare; Andersson, G. K. K., direktör.

Fotografer.

(Verkstadsskola.)

Nämnd.

*Bäckström, K. G. H., fil. dr., docent, ordf.; *Movin-Hermes, B., hovfotograf; *Gemler, C. E., assistent; Andersson, G. K. K., direktör.

Lys Skolorna för klänningssömmer- skor, damskräddare och hatt- modister.

Rektor (6,900 kr.).

Kjederqvist, Anna H. M.; Bolinders Plan 9, K.; t. 50 11 25; mottagningstid: måndagar, onsdagar och torsdagar 12—12,30.

Ett *e. o. kontorsbiträde* (V).

Klänningssömmerskor.

(Verkstads- och yrkesskolor.)

Bolinders Plan 9, K.; t. 50 02 55.

Nämnd.

***Théel**, f. Roth, Elisif, fru, stadsfullm., ordf.;
***Carlenius**, G. W., verkstadschef; ***Johnson**, f. Carlsson, Ellen M. V., fru; **Andersson**, G. K. K., direktör; **Kjederqvist**, Anna H. M., rektor.

Damskräddare.

(Verkstadsskola.)

Bolinders Plan 9, K.; t. 50 02 55.

Nämnd.

***Gustafson**, f. Pettersson, Ruth V. M., fru, ordf.;
***Kjellström**, A. G., skräddarmästare; ***Strömberg**, A. G. Y., skräddare; **Andersson**, G. K. K., direktör; **Kjederqvist**, Anna H. M., rektor.

Hattmodister.

(Verkstads- och yrkesskolor.)

Bolinders Plan 9, K.; t. 50 02 55.

Nämnd.

***Théel**, f. Roth, Elisif, fru, stadsfullm., ordf.;
***Olsson**, Ebba C. T., fröken; ***Nilsson**, Ester M. P., modist; **Andersson**, G. K. K., direktör; **Kjederqvist**, Anna H. M., rektor.

Skolorna för husliga yrken.

Undervisningen bedrivs dels i skolköken Kungsholmsgatan 16, t. 53 35 57, Brännkyrkagatan 2 B, t. 40 30 74, Sveavägen 83, t. 31 58 64, Karlavägen 66, t. 60 05 80, kommunalhuset i Alvik, t. 25 05 51 och Scheelegatan 8, t. 53 93 35, 53 93 50, dels i sömnadslokalerna, Stora Nygatan 40—42, t. 10 85 60, Södertörnsvägen 359, Enske, ABF-gården, Götalandsvägen, Alvsjö samt dels i barnavårdsnämndens barnstugor, Olaus Magnus' Väg 57—59, Böttigervägen 7 och Margretelundsvägen 63.

Vid skolköken anordnas även kortare kurser i olika grenar av husligt arbete, varjämte i sömnadslokalerna dag- och aftonkurser i sömnad anordnas för husmödrar.

Rektor (7,800 kr.).

Johansson, Karin; Kungsholmsgatan 16, K.; t. 50 88 23; mottagningstid: måndagar och torsdagar 12—14.

Ett *kontorsbiträde* (5).

Nämnd.

***Gustafson**, f. Pettersson; Ruth V. M., fru, ordf.;
***Söderberg**, Gertie, rektor; ***Johansson**, f. Franzén, Astrid Ch., fru; ***Grönvall**, J. K. (Hanna), hembitråde (adjungerad ledamot vid behandling av ärenden rörande hembiträdesutbildning); **Andersson**, G. K. K., direktör; **Johansson**, Karin, rektor.

Skolorna för husligt arbete.

(Lärings- och yrkesskolor.)

Exp.: Kungsholmsgatan 16, K.; t. 50 88 23, 53 35 57.

Hembiträdesskolan.

(Utbildningskurs.)

Scheelegatan 8, K.; t. 53 93 35, 53 93 50.

Föreståndarinna (5,700 kr.).

Göransson, f. Rylander, Inez O.

Hembiträdesskolans läringshem.

Scheelegatan 8, K.; t. 51 60 25.

Tillsyn över hemmet.

Eklund, Elly M., skolkökslärarinna.

Skolorna för handel.

Rektor (9,900 kr.).

Schött, P. A. R.; träffas säkrast tisdagar och torsdagar 11—12 samt måndagar och tisdagar 18,30—19,30; Birger Jarls Torg 7, St.; t. 20 21 33, 20 27 10.

Rektorsassistent (2,280 kr.).

Ekstrand, Lilly A. I.

Ett *e. o. kontorsbiträde* (V), ett *extra skrivbiträde* (2,400 kr.), en *e. o. vaktmästare* (1 kl.) (VIII), en *extra expeditiöns-vakt* (2,340 kr.), två *extra portvakter* (324—200 kr.).

Nämnd.

***Larsson**, Oscar E., borgarråd, stadsfullm., ordf.;
***Lindblom**, Edith M., ordf. i Kvinnliga kontoristföreningen i Stockholm; ***Bäckman**, O. H., grosshandlare; ***Anderson**, Carl Albert, direktör, stadsfullm.; ***Jennel**, C. A. W., prokurist; ***Nilsson**, S., Stockholms borgarskolas rektor; ***Lemke**, J. H. G:son, direktör; ***Schött**, P. A. R., rektor; **Andersson**, G. K. K., direktör.

Stockholms stads handelsskola.

Allmänna handelsavdelningen, högre handelsavdelningen, korrespondentkursen.

Birger Jarls Torg 7 och 9, St.; Danderydsgatan 4 och 6, Ö.; t. 11 11 95; exp.: Birger Jarls Torg 7, 2 tr., St.; t. 20 21 33, 20 27 10.

Förberedande korrespondenskurs.

Regeringsgatan 47, C.; Danderydsgatan 4 och 6, Ö.; t. 11 11 95.

Yrkesskolans ämneskurser för handel.

Birger Jarls Torg 7 och 9, St.; Danderydsgatan 4 och 6, Ö.; Regeringsgatan 47, C.; exp.: Birger Jarls Torg 7, St.; t. 20 21 33, 20 27 10; Danderydsgatan 4 och 6, Ö.; t. 11 11 95.

Kurser i stenografi och maskinskrivning.

Birger Jarls Torg 7 och 9, St.; t. 20 21 33, 20 27 10; Danderydsgatan 4 och 6, Ö.; Regeringsgatan 47, C.; exp.: Birger Jarls Torg 7, St.; t. 20 21 33, 20 27 10.

Läringskurser för handel.

Exp.: Birger Jarls Torg 7 och 9, St.; t. 20 21 33, 20 27 10.

Förberedande expeditkurser inom manufaktur- och specierhandelsbranscherna.

Birger Jarls Torg 7 och 9, St.; t. 20 21 33, 20 27 10.

Stockholms stads tekniska aftonskola.

Lokaler: Fridhemsgatan 17, K.; t. 53 50 33; exp.: Polhemsgatan 35, K. (före kl. 17); t. 23 45 60.

Vid sammanträde den 20 febr. 1939 beslöt Stockholms stadsfullmäktige att från och med läsåret 1939—1940 upprätta en kommunal teknisk aftonskola. Denna kommunala tekniska aftonskola är upprättad i samband med omorganisationen av Tekniska skolan i Stockholm och i anslutning till det statliga Tekniska läroverket

i Stockholm och skall ha sina lokaler i den nya byggnad, som kommer att uppföras för Tekniska läroverket. Den fullständiga utbildningen kommer att omfatta åtta terminsklasser. Under de fyra första terminsklasserna lämnas undervisning i grundläggande ämnen såsom språk, matematik, fysik, kemi och ritning, och denna undervisning är även avsedd för sådana elever, som önska förbereda sig för inträde vid Tekniska läroverket. De två sista åren kommer utbildningen att specialiseras på de tekniska ämnena såsom elektroteknik, maskinteknik och byggnadsteknik. Under vårterminen 1940 omfattar skolan 7 avdelningar och under höstterminen är det avsett, att den skall omfatta 10 avdelningar. Enligt en av stadsfullmäktiges kommitté uppgjord plan skall skolan, sedan den blivit fullt utbyggd, varje hösttermin intaga fyra avdelningar i klass 1 och varje vårtermin tre avdelningar i den då nystartade terminsklass 1.

Terminsavgiften utgör 40 kr. i terminsklass 1 och 2 samt 50 kr. i de högre klasserna.

Genom k. brev den 1 dec. 1939 har k. m:t medgivit, att styrelsen för Tekniska läroverket i Stockholm tills vidare må utgöra styrelse jämväl för aftonskolan och att rektorn vid Tekniska läroverket tills vidare må vara rektor jämväl vid aftonskolan. Beträffande styrelsen för Tekniska läroverket, se sid. 373.

Författningar. K. brev till skolöverstyrelsen 1 dec. 1939 ang. styrelse för kommunala tekniska aftonskolan i Stockholm m. m. K. m:ts förnyade stadga för den kommunala yrkesundervisningen 4 nov. 1921, med ändr. K. kung. ang. statsunderstöd till kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning 4 nov. 1921, med ändr. K. kung. ang. stipendier åt obemedlade och mindre bemedlade elever vid statsunderstödda kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning 23 maj 1930, med ändr. Reglemente för Stockholms stads tekniska aftonskola, ännu ej fastställt av skolöverstyrelsen.

Stat år 1940. Utgifter: driftbudgeten 56,550 kr.; inkomster: driftbudgeten 23,155 kr. (därav statsbidrag 10,655 kr.).

Styrelse, se Tekniska läroverket i Stockholm sid. 373.

Rektor (900 kr.).

Nordhult, A.; t. 51 87 11.

Överlärare och styrelsens sekreterare (10,500 kr.).

Åhlén, K.; t. 23 45 60; mottagning: Polhemsgatan 35, K.; t. 23 45 60, måndagar och torsdagar 13—14; Fridhemsgatan 17, K.; t. 53 50 33, måndagar och torsdagar 18—18,30.

Lys

Stockholms stads barnavårdsnämnd och i samband därmed stående institutioner.

Barnavårdsnämnden.

*Klarabergsgatan 31, C.; t. »barnavårds-
nämnden» samt 11 99 88. Nämnden sam-
manträder i regel tisdagar och delegerade
fredagar.*

Vissa historiska uppgifter m. m. finnas in-
tagna i kommunalkalendern 1933 (ävensom
tidigare årg.).

Stockholms stads barnavårdsnämnd,
vars uppgifter tidigare påvilat folkskoledirek-
tionen och en inom denna tillsatt barnavårdsnämnd,
tillkom som självständig nämnd genom den av
k. m:t den 8 maj 1925 fastställda instruktionen
samt trädde i verksamhet den 1 jan. 1926.

Enligt lagen den 6 juni 1924 om samhäl-
lets barnavård och ungdomsskydd (barnavårds-
lagen) skall den samhälleliga barnavårdsverk-
samheten obligatoriskt tillhöra en särskild, för
ändamålet inrättad barnavårdsnämnd, som jäm-
väl har att vidtaga åtgärder till skydd för
ungdom inom kommunen. (Understödd åt barn,
som vårdas i sina hem, skall dock ankom-
ma å fattigvårdsnämnden.) Barnavårdsnämnd
har att med uppmärksamhet följa de inom
kommunen rådande förhållandena i avseende å
barns och ungdoms vård och uppfostran samt
noggrant tillse, att barn och ungdom, som vis-
tas inom kommunen och äro i den belägenhet,
att det enligt barnavårdslagen ankommer på
nämnden att ingripa, bliva föremål för dess åt-
gärder. Nämnden skall ock verka för förbät-
rad barn- och ungdomsvård och i sådant syfte
söka främja tillkomsten och utvecklingen av
barnhem och anstalter till stöd för hemupp-
fostran ävensom andra anordningar till barns
och ungdoms välfärd. Jämlikt barnavårdslagen
må barnavårdsnämnd vid handläggning av ären-
den rörande ungdomsskydd kallas ungdoms-
nämnd.

Utom sina övriga uppgifter har barnavårds-
nämnd att fullgöra vissa uppgifter enligt lagen
om barn utom äktenskap ävensom att i äkten-
skapsmål och adoptionsärenden på domstols begä-
ran avgiva yttrande rörande vederbörandes lämp-
lighet såsom barnafostrare. Nämnden äger där-
jämte bl. a. befogenhet att för adoptivbarn föra
talan om hävande av adoptivförhållande samt
att i vissa fall hos domstol göra ansökan om
föräldrars skiljande från vårdnaden, om entledig-
ande av förmyndare samt om förordnande av

god man för bevakande av barns rätt vid talan
om dess börd. Genom förordningen den 11 juni
1937 om mödrahjälp och lagen den 18 juni
1937 om förskottering av underhållsbidrag till
barn, vilka författningar trätt i kraft den 1
jan. 1938, har barnavårdsnämnden ålagts nya
arbetsuppgifter.

Enligt beslut av stadsfullmäktige den 17 dec.
1937, som faststälts av k. m:t den 25 febr.
1938, tillkommer det barnavårdsnämnden att
handhåva ledningen av den förebyggande barna-
vårdsverksamheten i Stockholm (se sid. 254).
Barnavårdsnämnden har dessutom av stadsfull-
mäktige erhållit anslag för öppnande av s. k.
barnstugor i sådana stadsdelar, där det förekom-
mer ett större antal mindre bemedlade, barn-
rika familjer (se sid. 261). Enligt sin instruk-
tion skall barnavårdsnämnden i övrigt handhåva
de uppgifter, som jämlikt lagen om samhällets
barnavård och eljest gällande föreskrifter tillkom-
ma barnavårdsnämnd, ävensom övriga barnavården
rörande angelägenheter, vilkas vård av stadskolle-
giet åt nämnden överlämnas.

Nämnden består av högst nio, minst sju leda-
möter (f. n. nio), vilka jämte sju suppleanter väljas
av stadsfullmäktige för två år i sänder. Näm-
ndens ledamöter skola vara a) en lagkunnig, i domar-
värv erfaren man, b) en ledamot av fattigvårds-
nämnden, c) en kyrkoherde i någon av stadens
territoriella församlingar eller annan i församlings-
tjänst inom staden anställd ordinarie präst, d)
en vid stadens folkskolor eller fortsättningsskolor
anställd lärare eller lärarinna eller en av stadens
folkskolinspektörer, e) en läkare samt f) ytterligare
minst två, högst fyra för nit och intresse för
barn- och ungdomsvård kända män och kvinnor
(stadsfullmäktige hava den 21 febr. 1927 be-
stämt sistnämnda antal till tre). Minst en av
ledamöterna skall vara kvinna. För varje leda-
mot utses en suppleant i motsvarande ställning,
dock skola för de i f) omfördälda ledamöterna,
även om de äro flera än två, väljas allenast två
suppleanter. Stadsfullmäktige utse en av näm-
ndens ledamöter till ordförande, att tjänstgöra för
den tid han är vald till ledamot. Vice ordfö-
rande utser nämnden inom sig vid början av
varje kalenderår. Vederbörande borgarråd äger,
även om han icke är ledamot av nämnden, när-
vara vid nämndens sammanträden samt deltaga
i överläggningarna med rätt att därvid fram-
ställa förslag samt få sin mening antecknad till
protokollet. Enahanda befogenhet tillkommer

förste folkskolinspektören och förste stadsläkaren.

Med hänsyn till det nära sambandet mellan barnavårdsnämndens och fattigvårdsnämndens verksamhet föreskrives i barnavårdslagen, att i den mån så provas påkallat, representanter för dessa nämnder eller nämnderna i deras helhet böra sammankomma för rådsläpning om angelägenheter, som beröra bådas verksamhet. Äro beträffande visst ärende barnavårdsnämnden och fattigvårdsnämnden av olika mening, vilkendera myndigheten som har att ingripa, bör ärendet överlämnas till en tremannanämnd, bestående av den för båda nämnderna gemensamma ledamoten samt ytterligare en för ett år utsedd ledamot från vardera av nämnderna. Denna nämnd avgör, vilken av myndigheterna som skall taga befattning med ärendet.

Under barnavårdsnämnden sorterar nämndens expedition, som — under ledning av en barnavårdsdirektör — fungerar som nämndens utredande och verkställande organ, samt därjämte fem barnhem, tre skyddshem och två läringshem. Härtill komma läringshemmet Fredrik Barcks minne, ungdomshemmen Giovanni d'Anastasy's minne samt barnhemmet Eurenii-Ljungcrantz' minne, vilka hem ävensom skyddshemmen stå under särskilda styrelser.

Författningar. Lag om samhällets barnavård och ungdomsskydd (barnavårdslag) 6 juni 1924, med ändr. Instruktion för Stockholms stads barnavårdsnämnd, fastställd av k. mt 8 maj 1925, med ändr. 14 jan. 1927 och 1 aug. 1930.

Stat år 1940. Utgifter: driftbudgeten 5,367,472 kr., kapitalbudgeten (att täckas med lånemedel 14,500 kr.; dessutom inom linjen förda, år 1939 beviljade lånemedelsanslag 203,000 kr.); inkomster: driftbudgeten 1,882,457 kr. (däruv 225,000 kr. från Allmänna barnhusets Stockholmsfond, se sid. 268, och 175,193 kr. bidrag och ersättning av statsmedel).

Barnavårdsnämndens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av stadsfullmäktige).

*Larsson, Oscar E., borgarråd, stadsfullm.; t. stadshuset; träffas i stadshuset alla vardagar 11—12.

Vice ordförande.

*Trotzig, C. A. F., rådman.

Övriga ledamöter.

Andersson, Paul, överlärare.
Danielsson, f. Ahlstrand, H. M. (Stina), fru.
Höjer, f. Dahl, T. Signe E., fru, stadsfullm.
Kruise, E. Ingeborg, fru.
*Mogård, J. A. B., kyrkoherde, stadsfullm.
*Svedenius, C. G., tf. överläkare, stadsfullm.
*Théel, f. Roth, Elisif, fru, stadsfullm.

Suppleanter.¹⁾

Wirén, f. Fransén, E. Maria, fru.
*Gullstrand, A. M., rådman.
*Lundh-Eriksson, J. A. (Nanna), fru, folkskol-lärarinna, stadsfullm.
Söderström, f. Hagberg, Vera M., fru, stadsfullm.
Widegren, f. Olovsson, Olga J. B., fru.
Gunnard, O. B., kyrkoherde.
*Ivarsson-Pauli, R. Gulli, fru, prakt. läkare, stadsfullm.

Kassaförvaltare.

Löfving, K. B. E., barnavårdsdirektör; Carlson, V. O. J., byråinspektör (suppl.).

Sekreterare.

Källander, H. J., assessor (se sid. 256).

Barnavårdsnämndens delegerade.

Delegerade för samhällsvårdsärenden.

Andersson, Paul, ordf.; Danielsson, f. Ahlstrand, H. M. (Stina); Théel, f. Roth, Elisif.
Suppleanter: Kruse, E. Ingeborg; Widegren, f. Olovsson, Olga J. B.

Delegerade för mödrahjälps- och bi-dragsförskottsärenden.

Svedenius, C. G., ordf.; Danielsson, f. Ahlstrand, H. M. (Stina); Söderström, f. Hagberg, Vera M.
Suppleanter: Lundh-Eriksson, J. A. (Nanna); Wirén, f. Fransén, E. Maria.

Delegerade för barnstuguärenden.

Larsson, Oscar E., ordf.; Andersson, Paul; Théel, f. Roth, Elisif; Höjer, f. Dahl, T. Signe E.

Delegerade för upphandlingsärenden.

Danielsson, f. Ahlstrand, H. M. (Stina); Théel, f. Roth, Elisif.

Tremannanämnden.

(Se ovan.)

Théel, f. Roth, Elisif, fru, stadsfullm. (självskreven såsom ledamot i såväl fattigvårdsnämnden som barnavårdsnämnden); Larsson, Oscar E., borgarråd, stadsfullm. (utsedd av

¹⁾ Suppleanterna äro här upptagna i samma ordning, som de ledamöter (inberäknat ordföranden och vice ordföranden), vilkas resp. ersättare de enligt gällande författningar eller nämndens beslut i första hand skola vara (fru Wirén är ersättare för såväl ordföranden som fru Höjer).

BvN

barnavårdsnämnden); Karlsson, Wictor E., borgarråd, stadsfullm. (utsedd av fattigvårdsnämnden).

Revisorer.

Stadsfullmäktige utse årligen i december tre revisorer jämte två suppleanter för granskning av barnavårdsnämndens samt nykterhetsnämndens räkenskaper och förvaltning under nästföljande år.

Hermansson, K. T. E., vaktmästare, stadsfullm.
Larsson, f. Karlsson, Jenny A. F., fru.
Montelius, G. H., aktuarie, ordf.

Suppleanter:

Karlberg, O. Ch., stationsskrivare.
Olsson, Svea M. E., fröken.

Barnavårdsnämndens expedition.

Klarabergsgatan 31 och 33 samt Klara Västra Kyrkogata 5, C.; t. »barnavårdsnämnden»; expeditionstid: 10—14 (fredagar även 19—20).

Barnavårdsnämndens expedition, som tillika fungerar som nämndens utredande och verkställande organ, är uppdelad på följande avdelningar: avdelningen för förebyggande åtgärder samt (för skyddsuppfostran och samhällsvård) omhändertagna barn jämte utackorderingsbyrån, ungdomsbyrån, rådgivningsbyrån för uppfostringsfrågor och förskottsbyrån; avdelningen för tillsyn av barn utom äktenskap jämte mödrhjälpsbyrån; avdelningen för tillsyn av fosterbarn samt kamerala avdelningen. Nämndens förvaltningschef är barnavårdsdirektören.

Barnavårdsdirektör (C).

Löfving, K. B. E. (förordn. t. o. m. 31/1 1943);
mottagningstid: 10—12.

Avdelningen för förebyggande åtgärder samt (för skyddsuppfostran och samhällsvård) omhändertagna barn.

Klarabergsgatan 31, 2 tr., C.; t. »barnavårdsnämnden» samt 11 99 88; expeditionstid: 10—14 (fredagar även 19—20). Ang. ungdomsbyrån och rådgivningsbyrån för uppfostringsfrågor se nedan.

Avdelningen ombesörjer de åligganden, som enligt föreskrifterna i barnavårdslagen åvila barnavårdsnämnden beträffande dels vanartade, i sedligt avseende försummade samt misshandlade eller kroppsligt vanvårdade barn, dels ock nödställda, sjuka och värnlösa barn, ävensom ungdom mellan aderton och tjuguettt år, som är hemfallen åt ett oordentligt, lättjefullt eller lastbart levnadssätt.

För verksamhetens bedrivande har barnavårdsnämnden indelat staden i kretsar, var och

en under närmaste uppsikt av ett kretsombud, utsett av nämnden antingen bland dess egna ledamöter eller ock bland andra män och kvinnor, vilka nitälska för ungdomens vård och fostran. Kretsombuden äga närvara vid barnavårdsnämndens sammanträden.

I fråga om vanartade, i sedligt avseende försummade samt misshandlade eller kroppsligt vanvårdade barn äger barnavårdsnämnden att, i den mån omständigheterna därtill föranleda, meddela förmaning åt barnets föräldrar, tilldela varning eller äga åt barnet samt föreskriva anlitande av lämplig, till stöd för hemuppfostran inrättad anstalt eller barnets hållande till viss lämplig sysselsättning. I samband med beslut om åtgärd, som nyss nämnts, bör nämnden uppdraga åt särskild person (övervakare) att med uppmärksamhet följa barnets levnadsförhållanden och övervaka dess uppförande. Om dessa förebyggande åtgärder visa sig gagnlösa, bör nämnden skilja barnet från hemmet och omhändertaga detsamma för s. k. skyddsuppfostran. Beslut om sådant omhändertagande skall, därest föräldrarna ej lämna sitt samtycke härtill, underställas överståthållarämbetets prövning. Skyddsuppfostran skall för de vanartade barnens vidkommande meddelas å särskilda s. k. skyddshem (se sid. 264) eller ock i enskilt hem eller barnhem (se sid. 262), om så anses lämpligare. I fråga om de icke vanartade barnen skall skyddsuppfostran meddelas i främsta rummet genom utackordering i enskilda hem, som stå under barnavårdsnämndens ständiga tillsyn, dock må särskilda omständigheter eller brist på lämpliga fosterhem kunna föranleda barnets intagande å barnhem. För ingripande mot vanartade barn är åldersgränsen aderton år och för andra barn sexton år. När för skyddsuppfostran omhändertaget barn anses ej vidare vara i behov av sådan uppfostran, skall barnet utskrivas. Sådan utskrivning skall äga rum senast då barnet fyller aderton år, dock må utskrivning av i skyddshem intagen elev kunna anstå till dess vederbörande fyllt tjuguettt år. Vid slutlig utskrivning bör tillses, att barnet erhåller lämpligt arbete och nödig utrustning.

Barnavårdslagen äger fr. o. m. år 1935 tillämpning även å unga personer mellan aderton och tjuguettt år, som äro hemfallna åt ett oordentligt, lättjefullt eller lastbart levnadssätt. (Tidigare gällde lösdriverlagen beträffande dessa personer.) Bestämmelserna om nämndens verksamhet med avseende å ungdom över aderton år avvika dock i vissa hänseenden från de bestämmelser, som gälla beträffande barn under nämnda ålder. I fråga om person mellan aderton och tjuguettt år skall barnavårdsnämnden tillhålla honom att föra ett oordentligt liv samt allvarligt erinra honom om de påföljder, som i annat fall kunna inträda för honom. Om det prövas vara till gagn för hans tillrättaförande, skall nämnden söka vara honom behjälplig med

anskaffande av arbete eller vidtaga annan tjänlig åtgärd. I sådant fall bör efter omständigheterna hänvändelse ske till arbetsförmedlingsanstalt, myndighet, som handhar ledningen av allmänt arbetsföretag, annan offentlig eller enskild institution, hans anhöriga eller andra, som kunna finnas lämpliga och villiga att taga hand om honom eller att eljest bereda honom tillfälle att efter förmåga ärligen försörja sig och föra ett ordentligt liv. Då omständigheterna det påkalla, äger nämnden också uppmana hans föräldrar att tillse, att han för ett ordentligt liv. I fråga om skyddsuppfostran av ifrågavarande underåriga gälla även särskilda regler.

Barnavårdsnämndens omsorg om de nödställda, sjuka eller värlösa barnen, vilken tidigare åvilat fattigvården, kallas samhällsvård. Föremål för nämndens ingripande i detta hänseende äro dock endast barn under sexton år, vilka antingen sakna föräldravård, emedan föräldrarna övergivit barnet eller avlidit, eller ock på grund av förhållandena i föräldrahemmet eller sjukdom eller svaghet hos barnet anses böra omhändertagas för erhållande av vård i enskilt fosterhem eller å anstalt. I detta fall får dock omhändertagandet endast ske med föräldrarnas medgivande. Nödställda barn, som anses erhålla den lämpligaste hjälpen genom understöd i hemmet, ävensom alla nödställda över sexton år tillhöra liksom förut fattigvårdens område.

För fullgörande av barnavårdsnämndens skyldighet jämlikt 1924 års barnavårdslagsstiftning att handhåva utackorderingen av barn under sexton år har inom nämndens expedition upprättats en särskild utackorderingsbyrå, vilken tills vidare jämväl biträder fattigvårdsnämnden vid tillsyn m. m. över äldre personers utackorderande i enskilda hem. Kostnaderna för ifrågavarande utackorderingsverksamhet beträffande äldre personer uppföras dock å fattigvårdsnämndens stat.

De barn, som av barnavårdsnämnden omhändertagas för samhällsvård, utackorderas i enskilda fosterhem, där ej särskilda omständigheter föranleda, att barnet bör intagas i barnhem eller anstalt för sjuka och abnorma. Förutom till nämndens egna barnhem (sid. 262) förekommer givetvis även överlämnande av barn mot avgift till andra barnavårdsanstalter, av vilka en del understödas av och stå i nära samarbete med nämnden eller med visst inflytande för nämnden å deras ledning. Bland dessa anstalter må nämnas barnhemmet Eurenii-Ljungerantz' minne (sid. 264) m. fl. spädbarnshem, lärlingshemmet Fredrik Barcks minne (sid. 266), ungdomshemmen Giovanni d'Anastasy's minne (sid. 267), Hambergerska stiftelsens barnhem i Färentuna socken å Svartsjölandet, avsett för tuberkulösa, men ej sjukhusvård behövande barn, samt Karlslunds sinnesslöanstalt vid Väsby. Sistnämnda anstalt innehaves numera av Föreningen för psykiskt vanlottade, i vars styrelse nämnden äger utse en ledamot.

För varje utackorderingsområde i landorten

utser barnavårdsnämnden lokalombud, som skall uppsöka och föreslå hem, lämpliga för mottagande av barn för vård och uppfostran, samt handhåva tillsynen över barnen inom distriktet. Lokalombudens verksamhet ävensom fosterhemmen inspekteras av nämndens tjänstemän. K. m:t har den 12 dec. 1935 medgivit barnavårdsnämnden fortsatt befrielse t. v. intill utgången av år 1940 från kontroll från vederbörande vistelsekommuns barnavårdsnämnds stöd över de till fosterhem eller barnhem utom Stockholm överlämnade barnen.

För kostnaderna för omhändertaget barn äger barnavårdsnämnden uttaga ersättning av barnets föräldrar eller annan underhållsskyldig, hemortskommun eller staten. Kostnaderna för skyddsuppfostran av person, som omhändertagits efter aderton år, betalas av staten. Därest underhållsskyldig undandraget sig honom åliggande ersättningsskyldighet, kan han av barnavårdsnämnden föreläggas att fullgöra honom å fattigvårdsanstalt eller eljest anvisat arbete. Arbetsföreläggande kan jämväl av barnavårdsnämnden tillgräpas mot föräldrar, vilkas försummelse att fullgöra på civilrättslig väg fastställd bidragsskyldighet föranleder försämring i barnets uppehälle och uppfostran. För omhändertagande av dylika försumliga underhållsskyldiga äger barnavårdsnämnden disponera platser å de för fattigvårdsnämnden avsedda arbetshemmen Ösbyholm för män och Emaus för kvinnor (jfr sid. 203).

Å barnavårdsnämndens expedition har upprättats ett centralregister över de barn, som äro föremål för nämndens verksamhet.

Ungdom, som tidigare varit föremål för åtgärd från barnavårdsnämndens sida, hänvänder sig ofta till nämnden med begäran om råd och hjälp, då de stå utan arbete eller bostad. Men även annan ungdom ävensom föräldrar bruka i dylika situationer söka nämndens bistånd. Anledningen härtill har i åtskilliga fall också varit irakade nödlägen och svårigheter av andra slag. Barnavårdsnämnden har på grund härav upprättat en särskild avdelning, benämnd Stockholms stads upplysnings- och rådgivningsbyrå för ungdom (förkortat Ungdomsbyrå).

Ungdomsbyrån utgör nämndens organ för handläggning av sådana till nämndens verksamhet hörande ärenden, vilka avse befrämjandet av åtgärder till ungdoms välfärd. I överensstämmelse härmed har byrån till uppgift att med uppmärksamhet följa de inom kommunen rådande förhållandena i avseende å ungdoms vård och uppfostran, att meddela skolfri ungdom upplysningar och råd i fråga om utbildning och yrkesval, i fall av inre eller yttre svårigheter samt i personliga angelägenheter i allmänhet, varvid särskild uppmärksamhet skall ägnas åt de unga, som till följd av kroppslig eller andlig brist eller svaghet äro i behov av hjälp, att tillhandagå föräldrar med upplysningar och råd i uppfostringsfrågor och andra för de ungas välfärd be-

BvN tydelsefulla angelägenheter samt att söka bereda arbetslös ungdom sådan sysselsättning och omvårdnad, som är ägnad att motverka de skadliga följderna av arbetslösheten. Byråns verksamhet omfattar tills vidare endast manlig ungdom och sådan ungdoms föräldrar.

Till förebyggande av dubbelarbete och onödiga kostnader samt till betryggande av planmässighet och effektivitet skall ungdomsbyrån upprätthålla ett intimt samarbete med andra myndigheter och institutioner, vilka hava att vidtaga hjälpåtgärder med avseende på ungdom eller som bedriva annan ungdomsvårdande verksamhet. Vad särskilt angår samarbetet med stadens arbetsförmedling fordras såsom regel, att arbetslös skall vara anmäld därstädes, innan byrån tager befattning med honom. Den närmaste ledningen av byråns verksamhet handhåves av en föreståndare, vilken är ansvarig för arbetets bedrivande enligt ovan angivna riktlinjer.

Vidare har nämnden såsom ett led i nämndens allmänt förebyggande verksamhet upprättat en särskild rådgivningsbyrå för uppfostringsfrågor, vilken har till uppgift att lämna råd och hjälp åt föräldrar, lärare och andra barnaföstrare rörande behandling av sådana barn i förskolåldern och skolåldern, vilkas uppförande eller förhållningssätt i övrigt företer mera framträdande egendomligheter (>problembar<).

Slutligen har nämnden för handläggning av ärenden enligt lagen om förskottering av underhållsbidrag till barn inrättat en särskild byrå, förskottskottbyrån. Enligt nämnda lag äger barn under 16 år, vars fader är bidragspliktig, att under vissa förutsättningar av allmänna medel erhålla förskott å det underhållsbidrag, som fadern icke erlägger. Bidragsförskottet har bestämts till varierande belopp, dels med hänsyn till dyrortsgraderingen, dels med hänsyn till antalet barn i familjen och dels med hänsyn till storleken av moderns inkomst. Barnets representant äger att hos barnavårdsnämnden i den kommun, där barnets moder senast blivit mantalsskriven, göra ansökan om bidragsförskott. Bidragsförskott beviljas varje gång för ett år och utbetalas månadsvis. För lämnat bidragsförskott inträder barnavårdsnämnden i barnets rätt till underhållsbidrag gentemot fadern. I den mån nämnden ej kan uttaga ersättning av fadern, är nämnden berättigad till gottgörelse av staten för $\frac{3}{4}$ av utgivna bidragsförskott.

Författningar. Lag om samhällets barnavård och ungdomsskydd (barnavårdslag) 6 juni 1924, med ändr. K. kung. med vissa föreskrifter i anledning av barnavårdslagen 30 nov. 1934, med ändr. K. kung. om statsbidrag till vissa kostnader enligt barnavårdslagen 24 sept. 1937, med ändr. K. kung. om efterlysning av vissa underhållsskyldiga 25 nov. 1927, med ändr. Lag om förskottering av underhållsbidrag till barn 18 juni 1937, med ändr. Lag om barnbidrag 18 juni 1937 (§ 9 mom. 2). Lagarna 14 juni 1917 om adoption (§§ 9 och 20), 11 juni 1920 om barn

i äktenskap (§§ 8 och 19), 6 juni 1924 om förfarandet i brottmål rörande vissa minderåriga (§ 3), 27 juni 1924 om förmynderskap (kap. 12 § 16) samt strafflagen (kap. 14 § 45). Instruktion för kretsombud och övervakare, till-satta av barnavårdsnämnden, fastställd av barnavårdsnämnden 1 mars 1927. Instruktion för lokalombud, antagna av barnavårdsnämnden, fastställd av barnavårdsnämnden 11 juni 1926. Instruktion för den förebyggande barnavården inom Stockholms stad, fastställd av SF 31 okt. 1938 (Kf 1938: nr 32). Instruktion för assistenterna hos Stockholms stads barnavårdsnämnd, utfärdad av barnavårdsnämnden 16 maj 1939 (Kf 1939: nr 40).

Kansliet.

Föreståndare.

Attermark, J. H. T., förste kammarskrivare (17), tjl. (se sid. 260), *tf.* Kinell, E. A. T.

Överläkare (4,800 kr.).

Lindsjö, D. M., tjl., *tf.* Herlitz, C. W.; mot-tagningstid, tisdagar och fredagar 10—11.

Sekreterare (4,080 kr.).

Källander, H. J., assessor; träffas i regel 9—10.

E. o. assistenter (1 kl.) (XII).

Sundström, N. G.; en vakant, *tf.* Svensson, O. H. S. E.

Extra assistenter (3,780—3,480 kr.).

Frykman, N. R.; Schwartz, G.

Förste kontorskrivare (11).

Axelsson, f. Magnusson, Helfrid M., tjl., (se sid. 258), *tf.* Jansson, Dagmar E.

Ett första kontorsbiträde (7), två e. o. första kontorsbiträden (VII), ett e. o. kontorsbiträde (V), ett e. o. skrivbiträde (IV), extra skrivbiträden.

Barnavårdsnämndens kretsombud

(225 kr.; dessutom 17 kr. för varje undersökning).

Storkyrkans, Klara, Jakobs och Johannes församlingar.

Andersson, N. Kaleb, överlärare; Verdandigatan 1, Ö.; t. 20 53 56.

Kungsholms och S:t Görans församlingar.

Admund, B. S. A., kyrkoadjunkt; Arbetargatan 21, K.; t. 53 62 64.

Adolf Fredriks, Gustav Vasa och Matteus församlingar.

Petterson, f. Danielsson, V. M. (Manni), fru; Karlbergsvägen 30, Va.; t. 30 92 98.

Engelbrekts, Hedvig Eleonora och Oscars församlingar.

Nöjd, P. D., överlärare; Danderydsgatan 27, Ö.; t. 11 22 24.

Maria Magdalena och Högalids församlingar.

Grenander, Greta, amanuens; Bastugatan 27, Sö.; t. 42 62 17.

Katarina och Sofia församlingar.

Agvald, R. V., överlärare; Skånegatan 117, Sö.; t. 40 29 89.

Brännkyrka församling.

Hassler, J. E. A., kyrkoadjunkt; Herr Stens Väg 54, Älvsjö 1; t. Älvsjö 8 82.

Enskede församling.

Vide, A. V., överlärare; Kyrkogårdsvägen 11, Enskede 1; t. 49 10 91.

Bromma församling.

Wallerius, L., överlärare; Bergviksvägen 38, Smedslätten; t. 25 01 35.

Utackorderingsbyrån.

Klarabergsgatan 31, 2 tr., C.; t. »barnavårdsnämnden» samt 11 99 88.

Inspektör (1 kl.) (19).

Falk, A. V.; t. 20 46 14.

Biträdande inspektör (14).

Berglind, A. L. Ragnhild.

E. o. assistent (1 kl.) (XII).

Perup, J. W., tjf. (se nedan), tf. Parmsten, A. Valborg.

Kontorsskrivare (9).

Horneman, Sally E.

Två första kontorsbiträden (7), ett kontorsbiträde (5), två e. o. skrivbiträden (V), extra skrivbiträden.

Ungdomsbyrån.

Klara Västra Kyrkogata 5, 2 tr., C.; t. »barnavårdsnämnden» samt 11 31 60; expeditionstid: 9—12, 14—16, tisdagar och fredagar 9—20, lördagar endast 9—12.

Föreståndare (2,400 kr.).

Holmberg, J. A., folkskollärare.

E. o. assistent (1 kl.) (XII).

Jacobsson, J. N.

Extra assistent (2,880 kr.).

Olldén, G. S.

Rådgivningsbyrån för uppfostringsfrågor.

Klara Västra Kyrkogata 5, 2 tr., C.; t. »barnavårdsnämnden»; expeditionstid: alla vardagar 10—12, fredagar även 17—20.

Föreståndare (7,560 kr.).

Ramer, K. T., prakt. läkare; t. 11 43 04.

Biträdande läkare (2,700 kr.).

Sjödén, O. B.

Assistent för psykologiska undersökningar.

Varenius, f. Hallner, Margareta.

Extra förste assistent (4,800 kr.).

Wennerberg, Edith L.

E. o. assistenter (1 kl.) (XII).

Wennerberg, Edith L., tjf. (se ovan); Broddner, f. Colliander, Carin I. M.; Nordström, Anna-Greta.

Extra assistenter (3,780—3,180 kr.).

Olsson, Anna M.; Gunther, Britta H. Å., tjf., tf. Hesselman, Stina.

Ett e. o. skrivbiträde (IV).

Förskottsbyrån.

Klarabergsgatan 33, 2 tr., C.; t. »barnavårdsnämnden»; expeditionstid: 10—14, fredagar även 19—20.

E. o. inspektör (1 kl.) (XIX).

Holmgren, f. Almgren, Doris D. A., tf.

Extra biträdande inspektörer (5,616—3,660 kr.).

Perup, J. W.; Carlweitz, J. R. T.; Öström, L., tf.

Dessutom två extra första kontorsbiträden samt extra och tillfälliga biträden.

Dessutom vid Stockholms stadsmissions barnhem för gossar vid Bostorp (Södermanland) en ord. folkskollärare och en e. o. folkskollärare. (Befattningarna äro uppförda å barnavårdsnämndens lönestat¹.)

¹) Befattningarna tillhöra Stockholms skoldistrikt och tillsättas av folkskolektionen, som äger utöva överinseende över undervisningen vid barnhemmet.

BvN Barnavårdsmannaavdelningen.

Klarabergsgatan 31, 3 tr., C.; t. »barnavårdsnämnden» samt 11 99 88; expeditionstid: 10—14, fredagar även 19—20.

Lagen den 14 juni 1917 om barn utom äktenskap stadgar, att för varje barn utom äktenskap skall av barnavårdsnämnden förordnas lämplig man eller kvinna till barnavårdsman. Förordnandet meddelas, så snart nämnden mottagit anmälan om den blivande moderns havandeskap eller erhållit kännedom om barnets födelse. Barnavårdsmannens allmänna uppgift anges i lagen vara »att bistå modern med råd och upplysningar samt tillse, att barnets rätt och bästa behöriigen tillvaratas». Särskilt åligger det honom att sörja för att barnets börd fastställas och att barnet tillförsäkras underhåll, varjämte han skall biträda med indrivande och tillhandahållande av underhållsbidrag. Avtal om periodiskt utgivande av framtida underhållsbidrag är ej giltigt utan hans godkännande. Uppdraget som barnavårdsman upphör, när barnet fyllt aderton år.

Enligt lagen den 19 maj 1939 ang. ändringar i lagen om barn i äktenskap och lagen om adoption kan barnavårdsman förordnas jämväl för barn och adoptivbarn i söndrade eller upplösta äktenskap. Har modern (adoptivmodern) tillerkänts vårdnaden om barnet, skall barnavårdsman förordnas, om hon gör framställning därom. Där barnavårdsnämnden av särskilda skäl finner det erforderligt, kan nämnden emellertid förordna barnavårdsman, även om modern icke skulle önska det.

Över barnavårdsmannens verksamhet skall tillsyn övas av barnavårdsnämnden, varjämte nämnden bör bistå barnavårdsmannen i hans verksamhet samt lämna honom erforderliga råd och upplysningar. Nämnden åligger att årligen granska av barnavårdsmannen förda anteckningar och — i förekommande fall — räkenskaper. Nämnden har även att pröva avtal, som innefattar åtagande att till barnets underhåll utgiva visst belopp en gång för alla, samt mottaga och besluta om användningen av sådant belopp.

Till biträde åt nämnden vid fullgörandet av dess ovannämnda åligganden har anställt en byråinspektör. I några fall hava därtill lämpliga personer av intresse för modern och barnet åtagit sig att utan ersättning vara barnavårdsmän. I övrigt utföres barnavårdsmannarbetet av hos nämnden anställda ordinarie, extra ordinarie och extra barnavårdsmän, varjämte sedan år 1924 vissa personer, som icke äro hos nämnden anställda, erhålla barnavårdsmannauppdrag mot ersättning med visst belopp per fall. Sådän ersättning utgår f. n. till tre personer.

Antalet barnavårdsmannaskap, som den 1 jan. 1940 stodo under nämndens tillsyn, var 8,656.

För handläggning av ärenden enligt k. förordn. om mödrahjälp har barnavårdsnämnden inrättat en särskild byrå, *mödrahjälpsbyrån*. Enligt nämnda förordning må kvinna, som i

anledning av havandeskap eller barnsbörd är i uppenbart behov av understöd, tillerkännas mödrahjälp av statsmedel. Mödrahjälp lämnas i den form, som för varje särskilt fall finnes lämpligast, i en eller flera poster, dock högst till ett sammanlagt värde av 300 kr. Hjälpen kan helt eller delvis lämnas såsom räntefritt lån. Mödrahjälp må ej avse tid, som infaller senare än 6 månader efter medkomsten. Ansökan om mödrahjälp skall senast å 60:e dagen efter barnsbörden ingivas till barnavårdsnämnden i den kommun, där kvinnan vistas. Det åligger barnavårdsnämnden att över ansökningen avgiva yttrande till mödrahjälpsnämnden i orten (se sid. 382), vilken nämnd har att besluta i ärendet. Beslut, varigenom mödrahjälp beviljats, skall verkställas av barnavårdsnämnden, som därvid har att vaka över att hjälpen kommer till användning i enlighet med givna föreskrifter.

Författningar. Lag om barn utom äktenskap 14 juni 1917, med ändr. Lag om äktenskaplig börd 14 juni 1917 (§ 5). Lag om barn i äktenskap 11 juni 1920, med ändr. Lag om adoption 14 juni 1917, med ändr. K. kung. med föreskrifter om barnavårdsmans verksamhet och tillsynen därå 10 nov. 1939. K. förordn. om mödrahjälp 11 juni 1937. K. kung. med tillämpningsföreskrifter till förordn. om mödrahjälp 22 okt. 1937. Instruktion för avlönade barnavårdsmän hos Stockholms stads barnavårdsnämnd, utfärdad av nämnden 28 april 1931.

Anmälningar om havandeskap, enligt lagen om barn utom äktenskap, kunna göras, förutom å barnavårdsnämndens expedition, å Hjälpbyrån för barn och hem: Slussplan 9, *St.*; t. 10 21 98, 20 29 54; expeditionstid: alla dagar 10—16 och Brännkyrka barnahjälp, Malméniska hemmet, Pilgrimsvägen, Aspudden (för Brännkyrka och Enskede); t. 45 05 20; expeditionstid: måndagar, tisdagar, torsdagar och fredagar 9—11.

Byråinspektör (21).

Carlson, V. O. J.; mottagningstid: 10—12.

Förste barnavårdsman (14).

Juhlin, Dagmar A. M.

Barnavårdsmän (12).

(Tel.: se ovan samt personalavdelningen eller telefonkatalogens yrkesregister.)

Brehm, f. Strandberg, Ella; Carell, Carin M. C.; Ebbinghaus, f. Pettersson, Agnes E.; Engström, Estrid M. C.; Erlandsson, Jenny M.; Flyrin, Märtha V. H.; Granfelt, Marta K. A.; Heurlin, Hedvig M., tjl. (se sid. 259), *tf.* Axelsson, f. Magnusson, Helfrid M.; Hultcrantz, E. V.; Landberg, Astrid E. F.; Rydberg, f. Lindblom, V. (Wilma); Rådberg, Disa E. S.; Sköldström, Hildur M.; Strandmark, Rut A. H. A.; Strömer, S. Cecile M.;

Sylvén, Ester M.; Thörnqvist, Judit A. T.; Trägårdh, Hilma M. Ch.; Ålander, f. Tegman, Anna Ch. B.; Österblom, Ebba.

E. o. barnavårdsmän (XII).

(Tel.: se ovan samt personalavdelningen eller telefonkatalogens yrkesregister.)

Andersson, f. Ewaldt, Tyra; Axelsson, f. Magnusson, Helfrid M., tjl. (se sid. 258), *tf.* Steinwall, Märtha A.; Björklund, J. M. (Hanna); Dahll, f. Appelqvist, Katarina; Harpen, Anna H. M.; Holmgren, f. Almgren, Doris D. A., tjl. (se sid. 257), *tf.* Ekdahl, A. Å.; Jernström, f. Christensen, H. Johnny R.; Jonsson, Karin M.; Lewander, T.; Lundin, f. Fornstedt, Sigrid A.; Ståhlberg, M. E. (Lisa); Wallin, Jenny W.; Österholm, E.; en vakant, *tf.* Adler, K. G.

Extra barnavårdsman (3,180 kr.).

Söderlund, f. Pettersson, R. Sonja L.

Kontorsskrivare (9).

Sandberg, f. Hjelm, Ingrid M. E.

Två *vik. barnavårdsmän* med fast avlönning, ett *första kontorsbiträde* (7), två *kontorsbiträden* (5).

Mödrahjälsbyrån.

Klarabergsgatan 33, 3 tr., C; t. »barnavårdsnämnden» samt 11 99 88; expeditionstid: 10—13, fredagar även 19—20.

(*Betr. mödrahjälsnämnden för Stockholm se sid. 382.*)

Extra biträdande inspektör (6,084 kr.).

Heurlin, Hedvig M., barnavårdsman; mottagningstid 10—12, fredagar även 19—20.

Extra assistenter (2,940—2,760 kr.).

Steinwall, Märtha A., tjl. (se ovan), *tf.* Alldén, Maj K.; Ehrenberg, Rut D. H.

Dessutom *extra* och *tillfälliga biträden*.

Avdelningen för tillsyn av fosterbarn.

Klarabergsgatan 33, 3 tr., C; t. »barnavårdsnämnden» samt 11 99 88; expeditionstid: 10—13, fredagar även 19—20.

Med fosterbarn förstås barn under sexton år, som foster ersättning fostras hos annan än föräldrarna eller särskilt förordnad förmyndare, vilken har vårdnaden om barnet. Sådant barn skall stå under barnavårdsnämndens tillsyn. Det

samma gäller, även om ersättning ej utgår, barn i nämnda ålder, som är intaget i barnhem. Det åligger barnavårdsnämnden att tillse, att fosterbarnsvården icke utövas av personer eller på ställen, som äro för ändamålet olämpliga, samt att övervaka, att fosterbarnen komma i åtnjutande av tillfredsställande vård och uppfostran samt, i händelse av sjukdom, den vård, som av omständigheterna påkallas. Den, som mottagit barn till fostran, är skyldig att därom göra anmälan hos barnavårdsnämnden. Finner nämnden, att fosterbarn icke hos barnafostraren erhåller tillfredsställande vård och uppfostran, äger nämnden, därest rättelse icke på annat sätt kan åstadkommas, förelägga barnafostraren att lämna barnet ifrån sig till den, som är skyldig att taga vård om det samma. Befinnes ej detta lämpligt, har barnavårdsnämnden att omhändertaga barnet och därmed förfara såsom med barn, som omhändertagits för samhällsvård (se sid. 254). Nämnden äger tillika, om skäl därtill föreligger, meddela barnafostrare förbud att vidare mottaga fosterbarn. Nu nämnda åtgärder kunna jämväl av nämnden vidtagas mot anstalt, där missförhållanden råda.

För utövande av tillsynen över fosterbarnen äro anställda nio inspektorer.

I fråga om tillsynen över av nämnden omhändertagna barn, vilka äro utackorderade i enskilda hem eller intagna i icke kommunala barnhem inom staden, har nämnden förordnat, att jämväl sådana barn skola stå under tillsyn av vederbörande inspektör. Vidare utöva inspektörerna tillsyn över vården av späda utomäktenskapliga barn, som hava barnavårdsman i Stockholm. Sådant tillsyn äger rum, även om barnen icke äro fosterbarn utan befinna sig hos sina föräldrar eller endera av dem.

För verksamhetens bedrivande är staden indelad i åtta distrikt, nämligen: 1. Storkyrkoförsamlingen, den del av Katarina församling, som begränsas av Götgatan, Högbergsgatan och Stadsgården, Klara församling väster om Drottninggatan, de delar av Adolf Fredriks och Gustav Vasa församlingar, som ligga väster om Sveavägen, samt Matteus församling. 2. Jakobs, Johannes, Engelbrekts, Hedvig Eleonora och Oscars församlingar, de delar av Gustav Vasa och Adolf Fredriks församlingar, som ligga öster om Sveavägen, samt den del av Klara församling, som ligger öster om Drottninggatan. 3. Kungsholms och St Görans församlingar. 4. Sofia församling samt den del av Katarina församling, som ligger öster om Götgatan, med undantag av det område, som begränsas av Götgatan, Högbergsgatan och Stadsgården. 5. Maria Magdalena församling, de delar av Katarina och Högålds församlingar, som ligga väster om Götgatan och norr om Blekingegatan, Ringvägen och Tantogatan samt Reimersholme. 6. Brännkyrka församling med undantag av Reimersholme och de områden av stadsdelen Örby, vilka tidigare benämnts Örby förstad och Örby villastad. 7.

BvN Enske församling, de områden av Brännkyrka församling, som icke tillhöra 5:e och 6:e distriktet, samt de delar av Katarina och Högalids församlingar, som begränsas av Tantogatan, Ringvägen, Blekingegatan, Götgatan och Arstaviken. 8. Bromma församling. — Där en församling uppdelats på olika distrikt, skall gränsen mellan distrikten anses gå i gatans mitt.

Första inspektisen sköter expeditionen och utövar tillsyn över enskilda barnhem och förlossningshem samt sådana till stöd för hemuppföstran inrättade anstalter, som åtjunta understöd av staden.

Författningar. Lag om samhällets barnavård och ungdomsskydd (barnavårdslag) 6 juni 1924, med ändr., kap. 7. Instruktion för [fosterbarn]inspektriser hos Stockholms stads barnavårdsnämnd, utfärdad av nämnden 28 april 1931.

Inspektris (1 kl.) (12).

Borg, Tyra E. M., mottagningstid: 10—12, fredagar även 19—20.

Inspektriser (2 kl.) (9).

(Tel.: se personalavdelningen eller telefonkatalogens yrkesregister.)

Ehnbom, Inga J. M. (7:e distr.); **Hasselberg,** Margareta Ch. (4:e distr.); **Johansson,** f. Gustafsson, Elsa K. (6:e distr.); **Parmsten,** A. Valborg (2:a distr.), tjl. (se sid. 257), *tf.* **Hjalmars-son,** Karin R. E. (2:a distr.); **Swartz-Eng,** Ida E. Ch. (3:e distr.).

E. o. inspektriser (2 kl.) (IX).

(Tel.: se personalavdelningen eller telefonkatalogens yrkesregister.)

Holmgren, Beda A. (8:e distr.); **Westling,** Ina B. (5:e distr.).

Extra inspektris (2,940 kr.).

(Tel.: se personalavdelningen eller telefonkatalogens yrkesregister.)

Erikson, Gerd A. D. (1:a distr.).

Kamerala avdelningen.

Klarabergsgatan 31, 2 tr., C. (postgiro-konto nr 2700 och 3173); t. barnavårds-nämnden; förfrågningar angående in- och utbetalningar för barn utom äkten-skap besvaras även å t. 2000 90; expe-ditionstid: 10—14, fredagar även 19—20.

Kamerala avdelningen handlägger ekonomiska angelägenheter angående nämnden och densamma underlydande anstalter med undantag av barnhemmet Eurenii Ljungerantz' minne och ungdomshemmen Giovanni d'Anastasy's minne samt ärenden rörande ersättning för kostnader för omhändertagna barn, varjämte kassan förmedlar in- och utbetalningar av underhållsbidrag för barn utom äktenskap.

Kamrerare (1 kl.) (21).

Unell, F. M.; mottagningstid: 10—12.

Extra kamrersassistent (7,800 kr.).

Attermark, J. H. T.

E. o. kammarsskrivare (XV).

Vakant, *tf.* **Lindahl,** O.

Kontorsassistent (13).

Kinell, E. A. T., tjl. (se sid. 256), *tf.* **Lund-qvist,** K. A.

E. o. kontorsassistenten (XIII).

Lundqvist, K. A., tjl. (se ovan), *tf.* **Östlund,** Å. M. E.; en vakant, *tf.* **Frisk,** J. S. H.

Förste kontorsskrivare och kassör (11).

Hellung, f. Sandstedt, E. Margit O.

Kontorsskrivare (9).

Jansson, Dagmar E., tjl. (se sid. 256), *tf.* **Ohr-lander,** f. Bengtsson, I. E. M. (Greta); **Jarre,** f. Franzén, Svea.

Två första kontorsskrivarna (7), ett e. o. första kontorsskrivare (VII), två e. o. kontorsskrivarna (V), tre e. o. skrivbiträden (IV), extra skrivbiträden.

En e. o. telefonist (IV), en extra telefonist (2,040 kr.), en förste expeditionsvakt (8), två expeditionsvakter (6), en e. o. expeditionsvakt (VI), två e. o. expeditionsvaktsbiträden (IV).

Barnavårdscentraler.

Staden har under en följd av år beviljat medel till den förebyggande barnavård, som bedrivits av föreningen Mjölkdroppen och till densamma anslutna lokalavdelningar genom av dessa upprättade s. k. mjölkdroppar, vilka avse att verka för en förbättrad barnavård. Jämlikt k. kung. den 21 juli 1937 kan från och med år 1938 statsbidrag erhållas för förebyggande mödra- och barnavård av den art, som bedrivits av nämnda förening. Statsbidrag utgår till landsting eller stad, som ej deltagit i landsting, för anordnande av rådgivande verksamhet i fråga om förebyggande barnavård. Såsom villkor för erhållande av bidrag gäller, att medicinalstyrelsen godkänt plan för verksamheten, att vården lämnas avgiftsfritt, att läkare och sjuksköterskor äro tillförsäkrade vissa minimiavlönningar och att sköterskorna uppfylla de behörighetsvillkor, som medicinalstyrelsen enligt författningen äger föreskriva. På grund av de föreskrivna villkoren för erhållande av statsbidrag har emellertid kostnaden för verksamheten

ökats, så att föreningen Mjölkdroppen endast kunnat bekosta en mindre del av samtliga utgifter, under det att större delen måste bekostas av det allmänna. Barnavårdsnämnden, som enligt k. m:s beslut den 25 febr. 1938 erhållit medgivande att handhåva ledningen av den förebyggande barnavårdsverksamheten i Stockholm, har därför från början av år 1940 helt övertagit den rådgivande och övervakande verksamheten. I fråga om dispositionen av föreningen Mjölkdroppens och dess lokalavdelningars tillgångar har föreningens styrelse uttalat, att avkastningen av densamma bör användas till understöd åt hjälpbehövande mödrar med späda barn, varigenom det anslag från staden, som tidigare utgått såsom understöd åt digivande mödrar, kunnat indragas.

Ledningen av den enligt föreskrifterna i k. kung. den 21 juli 1937 bedrivna förebyggande mödravården har enligt stadsfullmäktiges beslut uppdragits åt sjukhusdirektionen (se sid. 146).

Den förebyggande barnavården i Stockholm bedrivs vid barnavårdscentraler av den typ, som i författningen betecknas med barnavårdscentral, typ 1. Sådan central skall stå under ledning av specialutbildad, legitimerad läkare med erforderligt biträde av en eller flera, dock högst tre sjuksköterskor.

Inom staden finnas f. n. 12 barnavårdscentraler.

Enligt den av stadsfullmäktige fastställda instruktionen för den förebyggande barnavården är denna avgiftsfri och omfattar vården av barn intill 1 års ålder. Efter prövning av barnavårdscentralens läkare må dock övervakningen av barn, som därav äro i behov, utsträckas till 2 års ålder. Läkaren har mottagning å centralerna vissa dagar i veckan, och dessutom skall sköterskan varje dag på utsatt tid vara att träffa på mottagningslokalen eller i sin bostad, för att mödrar och fostermödrar även mellan läkarmottagningarna må kunna inhämta råd. Sköterskan bör därjämte besöka vid barnavårdscentral inskrivna spädbarn i hemmet i och för rådgivning, så snart anledning därtill synes förefinnas.

Författningar. K. kung. 21 juli 1937 ang. statsbidrag till förebyggande mödra- och barnavård, med ändr. 5 maj 1939. K. brev 25 febr. 1938 ang. ledningen av den förebyggande barnavårdsverksamheten i Stockholm. Instruktion för den förebyggande barnavården inom Stockholms stad, fastställd av stadsfullmäktige 31 okt. 1938. K. kung. 22 juni 1939 ang. kostnadsfritt tillhandahållande av skyddsläkemedel åt vissa kvinnor och barn. K. medicinalstyrelsens cirkulär 1 juli 1939 med närmare best. i anslutning till k. kung. 22 juni 1939 ang. kostnadsfritt tillhandahållande av skyddsläkemedel åt vissa kvinnor och barn (medicinalstyrelsens förf., ser. A, 1939: nr 63).

Stat år 1940. Utgifter: driftbudgeten 104,000 kr.

Barnstugor.

Den av staden med bidrag av statsmedel bedrivna byggnadsverksamheten för anskaffande av bostäder åt mindre bemedlade, barnrika familjer har föranlett barnavårdsnämnden att upptaga särskild verksamhet bland de minderåriga barnen på de ställen, där dessa bostadshus uppföras, genom öppnande av s. k. barnstugor. Barnstugorna äro emellertid i lika mån öppna även för andra i trakten boende barn.

Ändamålet med barnstugorna är att för vård och fostran under en del av dagen omhändertaga barn, som därav äro i behov. Verksamheten tager i första hand sikte på barnens välfärd men är även inriktad på de hemarbetande mödrarnas behov av viss fritid. Enligt reglemente för barnstugorna må tiden för barnens omhändertagande i regel icke överstiga fyra timmar om dagen. Om förmiddagarna mottagas barn i förskolåldern och om eftermiddagarna barn i skolåldern. Verksamheten bland barnen i förskolåldern skall närmast motsvara barnträdgårdens arbetsätt, och bland barnen i skolåldern skall den innefatta tillfälle till läxläsning och lämplig fritidssysselsättning. Bland de något äldre skolbarnen har klubbverksamhet upptagits.

För barns vistelse i barnstuga skola dess föräldrar erlägga avgift enligt av barnavårdsnämnden fastställda grunder, nämnden obetaget att vid bristande betalningsförmåga helt eller delvis befria från avgift.

Under de tider barnstugans lokaler icke äro upptagna för barnstugans egen verksamhet, må de kunna upplåtas till annan barn- och ungdomsverksamhet. Till vederbörande ungdomsråd anslutna föreningar och sammanslutningar äga härvid företräde. För sådan upplåtelse skall erläggas avgift, beräknad att minst täcka kostnaden för tillsyn, belysning och rengöring.

Den närmaste ledningen av varje barnstuga utövas av en föreståndarinna, som till biträde skall hava erforderligt antal medhjälpare. För varje barnstuga skall finnas anställd en läkare, som helst bör äga pediatrik specialutbildning. Vid förvaltningen av barnstugorna biträdes barnavårdsnämnden av särskilda inspektörer.

Stat år 1940. Utgifter: driftbudgeten 236,000 kr.

Författningar. K. kung. 4 sept. 1935 om lån och bidrag av statsmedel för beredande av hyresbostäder åt mindre bemedlade, barnrika familjer, 14 §. Reglemente för Stockholms stads barnavårdsnämnds barnstugor, utfärdat av barnavårdsnämnden 19 sept. 1939 (Kf 1939: nr 36).

Körsbärgsgården.

Körsbärsvägen 18, Ö.; t. 31 82 82.

Extra föreståndarinna (2,880 kr.).

Olsson, Gertrud.

BvN

Läkare (500 kr.).

Bergström-Tengve, Gunhild.

En *extra biträdande föreståndarinna* (2,640 kr.), en *extra barnsköterska*, ett *första arbetsbiträde* (1 c), en *städerska* (1 a).

Värtagården.

Artemisgatan 41—43, Hjorthagen;
t. 62 51 78.

Extra föreståndarinna (2,640 kr.).

Dahlgren, Anna-Lisa E.

Läkare (500 kr.).

Appelberg-Ulfsparre, Elsa I.

En *extra biträdande föreståndarinna* (2,220 kr.), en *extra barnträdgårdsledarinna* (1,890 kr.), ett *första arbetsbiträde* (1 c), en *städerska* (1 a).

Hammarbygården.

*Olaus Magnus Väg 57—59, Hammarby-
höjden; t. 49 66 83.*

Extra föreståndarinna (2,760 kr.).

Lindblom, Helena.

Läkare (500 kr.).

Nordenfelt, P. J.

En *extra biträdande föreståndarinna* (2,220 kr.), en *barnträdgårdsledarinna* (tim-
avlönad), en *extra barnsköterska* (2,616
kr.), ett *första arbetsbiträde* (1 c).

Kristinebergsgården.

Böttigervägen 7, K.; t. 51 20 44.

Extra föreståndarinna (2,640 kr.).

Janson, Brita S.

Läkare (500 kr.).

Naglo, O. N. O.

En *extra biträdande föreståndarinna* (2,220 kr.), en *barnträdgårdsledarinna* (tim-
avlönad), en *extra barnsköterska* (1,980
kr.), ett *första arbetsbiträde* (1 c), en *stä-
derska* (1 a).

Tranebergsgården.

Margretelundsvägen 63, Traneberg;
t. 25 89 77.

Extra föreståndarinna (2,640 kr.).

Lindström, Brita E.

Läkare (500 kr.).

Naglo, O. N. O.

En *extra biträdande föreståndarinna* (2,220 kr.), en *barnträdgårdsledarinna* (tim-
avlönad), en *barnsköterska* (1,860 kr.), ett
första arbetsbiträde (1 c), en *städerska* (1 a).

Barnavårdsnämndens barnhem.

Under barnavårdsnämndens förvaltning stå
f. n. fem barnhem (se vidare nedan).

Stadsfullmäktige hade den 18 nov. 1935 be-
viljat barnavårdsnämnden ett anslag av 1,600,000
kr. för uppförande av ett upptagningshem för
barn vid Nyboda i Brännkyrka församling. Det
nya barnhemmet är avsett att ersätta de förut-
varande barnhemmen Fleminggatan 22 och Lill-
sjönäs, barnasynen vid Sabbatsbergsvägen även-
som viss del av barnavårdsverksamheten vid
barnhemmet Eolshäll och asylen vid Äsögatan.

Reglementen m. m. Reglemente för Stock-
holms stads barnavårdsnämnds barnhem, fast-
ställt av barnavårdsnämnden 23 febr. 1932.
Reglemente för de vid barnavårdsanstalterna an-
ställda befattningshavare, vilkas löneförhållanden
äro reglerade genom kollektivavtal, fastställt av
barnavårdsnämnden 6 okt. 1936. Allmänna be-
stämmelser och specialbestämmelser ang. löneför-
hållanden för arbets-, köks-, tvätt- och städerske-
personal vid Stockholms stads barnavårdsan-
stalter, gällande från 1 jan. 1939.

Stat år 1940. Utgifter: driftbudgeten
1,000,905 kr., kapitalbudgeten (inom linjen förda,
år 1939 beviljade länemedelsanslag) 203,000 kr.;
inkomster: driftbudgeten 138,619 kr.

**Upptagningshemmet för barn vid
Nyboda.**

*Nyboda; postadress: Stockholm 9; t.
45 25 00.*

Upptagningshemmet, som beräknas ha plats
för omkr. 215 barn, har till ändamål förutom
att härbergära barn, som av olika anledningar,
t. ex. bostadslöshet eller moderns sjukdom, be-
höva tillfälligt omhändertagas, att bereda vård
åt barn, som behöva observeras i fysiskt och
psykiskt avseende, innan åtgärder kunna vid-
tagas för deras stadigvarande placering.

Stat år 1940. Utgifter: driftbudgeten
482,670 kr.; inkomster: driftbudgeten 56,094 kr.

Inspektör (1 kl.) (19).

Södersteen, I. S. A. (Inga), fru.

Läkare (4,800 kr.).

Herlitz, C. W.

Föreståndarinnor (2 kl.) (7).

Christiansen, Ellen M.; Hjalmarsen, Karin R. E.,
tjl. (se sid. 260), *tf. Thorsing*, Erna M.; en
vakant, *tf. Carlsson*, Helga S.

E. o. föreståndarinna (VII).

Vakant.

Värmeledningsskötare (9).

Johansson, J. A.

Vaktmästare (1 kl.) (8).

Ferlin, C. J. E.

En *e. o. köksförestånderska* (VII), en *e. o. sjuksköterska* (VI), en *assistentköterska* (2,580 kr.), en *vårdarinna (1 kl.)* (5), en *biträdande föreståndarinna* (4), en *e. o. biträdande föreståndarinna* (IV), nio *barnsköterskor* (3), tio *e. o. barnsköterskor* (III), tretton *extra barnsköterskor* (1,980—1,740 kr.), ett *extra skrivbiträde* (1,860 kr.). — En *eldare* (2 c), en *gårdskar* (2 a), två *kokerskor* (1 c), en *sömmerska* (1 b), två *matsalsbiträden* (1 b), fem *köksbiträden* (1 a), fem *städerskor* (1 a).

Barnhemmet Eolshäll.

*Eolshäll; postadress: Hägersten;
t. Mälarhöjden 3.*

Barnhemmet, som har 53 platser, fungerar dels som upptagningshem för gossar i och över skolåldern, vilka på grund av uppfostringssvårigheter eller annan anledning omhändertagits för skyddsuppföstran, dels för stadigvarande vård av yngre sådana gossar, företrädesvis psykopater. Ordnad psykiatrisk observation och behandling av de senare infördes år 1928.

Stat år 1940. Utgifter: driftbudgeten 98,125 kr.; inkomster: driftbudgeten 18,559 kr. (därför statsbidrag 9,421 kr.).

Föreståndare

(lön som folkskollärare; dessutom 1,380 kr.).

Östberg, N. Y., folkskollärare.

Läkare (2,040 kr.).

Sjödén, O. B.

En *biträdande lärarinna* (lön såsom *e. o. småskollärarinna*), en *vaktmästare (1 kl.)* (8), en *e. o. assistent* (VIII), en *e. o. husmoder* (IV), tre *e. o. vårdarinnor (2 kl.)* (III). — En *kokerska* (1 c), ett *köksbiträde* (1 a).

Sättra barnkoloni.

Sättra, Adelsö; postadress: Adelsö; t. Adelsö 3.

Kolonien, som är avsedd för konvalescenter samt sådana sjukliga och klena barn, vilka ej

mottagas å sjukhus men vilkas hälsotillstånd genom en tids vistelse vid kolonien anses kunna väsentligen förbättras, omfattar 7 hem och kan mottaga 120 barn. Skolan vid kolonien lyder under folkskoledirektionen.

Stat år 1940. Utgifter: driftbudgeten 290,090 kr., kapitalbudgeten (inom linjen förda, år 1939 beviljade länmedelsslag 203,000 kr.); inkomster: driftbudgeten 34,837 kr. (därför statsbidrag 9,265 kr.).

Föreståndarinna (1 kl.) (8).

Jonsson, Carin R. M.

Läkare (2,700 kr.).

Fredbärj, K. T.

En *folkskollärarinna*, en *småskollärarinna*, en *e. o. köksförestånderska* (VII), en *e. o. sjuksköterska* (VI), sex *biträdande föreståndarinnor* (4), sju *barnsköterskor* (3), fyra *e. o. barnsköterskor* (III), tre *extra barnsköterskor* (1,740 kr.), en *e. o. automobilförare* (och *vaktmästare*) (VII). — En *värmeledningsskötare* tillika *automobilförare* (2 c), en *gårdskar* (2 a), en *sömmerska* (1 b), en *kokerska* (1 c), två *köksbiträden* (1 a), en *städerska* (1 a).

Barnhemmet Gaveliusgatan 7 B.

Gaveliusgatan 7 B, Sö.; t. 40 02 35.

Detta barnhem, tidigare benämnt »Stockholms stads hemskola för flickor», har till ändamål att uppföstra behövande, värlösa flickor, om vilka det åligger Stockholms kommun att taga vård, och utbilda dem företrädesvis till dugliga tjänarinnor. Anstalten har plats för 50 flickor. Flickorna erhålla undervisning i stadens folkskolor.

Stat år 1940. Utgifter: driftbudgeten 66,640 kr.; inkomster: driftbudgeten 21,721 kr. (därför ränta å donationsmedel 16,300 kr.).

Föreståndarinna (2 kl.) (7).

Landin, Sara E.

Läkare (570 kr.).

Anzén, G. G.

En *skolköskollärarinna* (6), en *slöjdlärarinna* (6), två *vårdarinnor (2 kl.)* (3), en *värmeledningsskötare* (7).

Stockholms stads spädbarnshem.

Folkungagatan 121, Sö.; t. 41 54 07.

Det huvudsakliga arbetet inom hemmet, som har plats för 33 mödrar och 40 barn, utföres av mödrarna, som få lära sig både att sköta sina barn samt alla i ett hem förekommande

BvN sysslor. Vård å spädbarnshemmet bör i regel ej lämnas för längre tid än ett år.

Stat år 1940. Utgifter: driftbudgeten 43,380 kr.; inkomster: driftbudgeten 7,408 kr.

Föreståndarinna (2 kl.) (7).

Andersson, Ester M.

Läkare (1,140 kr.).

Belfrage, C. E.

En biträdande föreståndarinna (4), en köksförestånderska (4 kl.) (4).

Barnhemmet Eurenii-Ljungerantz' minne.

Hemmet A, Skånegatan 118, Sö.; t. 40 31 19; Hemmet B, kr. Per nr 4, Salt-sjö-Duvnäs; t. Saltsjö-Duvnäs 54.

Barnhemmet är grundat dels på en testamentarisk donation av vice häradshövdingen P. L. Eurenius å ett belopp av 250,000 kr., vilket år 1910 överlämnades till staden, dels på en testamentarisk donation av tobakshandlaren P. Ljungerantz, som efter att från den 1 dec. 1874 hava förvaltats av Allmänna barnhuset överlämnades till staden den 1 juli 1933 med ett belopp av 526,872 kr. Hemmets ändamål är att bereda vård åt värlösa barn under första och andra levnadsåret. Verksamheten är uppdelad på tvenne hem för barn i första levnadsåret: Hemmet A, Skånegatan 118, Sö., med plats för 27 barn, och Hemmet B, nr 4 kv. Per, Saltsjö-Duvnäs i Nacka socken, med plats för 18 barn. Å Hemmet A beredas unga kvinnor i 4 månaders kurser praktisk utbildning och teoretisk undervisning i späda barns vård.

Barnhemmet förvaltas av en styrelse, bestående av fem för två år valda ledamöter, av vilka tre utses av barnavårdsnämnden och två av styrelsen för Svenska fattigvårds- och barnavårdsförbundets hjälpbyrå för barn och hem i Stockholm. För en var av de sålunda valda ledamöterna utses i enahanda ordning en suppleant. Barnavårdsnämnden utser en av de av nämnden valda ledamöterna till ordförande. Styrelsen utser inom sig vice ordförande samt dessutom en verkställande ledamot, som har att närmare övervaka verksamheten inom barnhemmet.

Intagning av barn sker efter beslut av styrelsen, som jämväl bestämmer avgifterna för vård å hemmet. Ansökan om intagning göres hos Hjälpbyrån för barn och hem, Slussplan 9, St., kl. 10—12 varje helgfri dag utom lördagar.

Reglemente. Reglemente för barnhemmet Eurenii-Ljungerantz' minne, antaget av SF 15 okt. 1934.

Stat år 1940. Utgifter: driftbudgeten 103,570 kr.; inkomster: driftbudgeten 103,570 kr. (därav 44,000 kr. ränta å donationsmedel).

Styrelse.

Malmberg, N. M., docent, överläkare, ordf., Löfving, K. B. E., barnavårdsdirektör, vice ordf., *Wirén, f. Fransén, E. Maria, fru (utsedda av barnavårdsnämnden); *Bentzel, Maggie, föreståndarinna, Fürstenberg, f. Jacobsson, Mary B., fru, verkst. ledamot och kassaförvaltare (utsedda av styrelsen för Svenska fattigvårds- och barnavårdsförbundets hjälpbyrå för barn och hem i Stockholm).

Suppleanter: Juhlin, Dagmar A. M., förste barnavårdsman, *Höjer, f. Dahl, T. Signe E., fru, stadsfullm., Svedenius, C. G., tf. överläkare, stadsfullm. (utsedda av barnavårdsnämnden); *Malmroth, f. Herlitz, Elsa, fru, Moureaux, N. C., förste kanslisekreterare (utsedda av styrelsen för Svenska fattigvårds- och barnavårdsförbundets hjälpbyrå för barn och hem i Stockholm).

Sekreterare (300 kr.).

Falk, A. V. (se sid. 257).

Redogörare (500 kr.).

Attermark, J. H. T. (se sid. 260).

Läkare (3,000 kr.).

Heineman, I. D.

Hemmet A.

Adress och telefon: se ovan.

Föreståndarinna (2 kl.) (7).

Lundell, Märtha.

En e. o. lärarinna (V), en e. o. undersköterska (IV), en extra barnsköterska. — Två ammor, en maskinist (900 kr.), en kokerska (1 c), en tvätterska (1 a), ett köksbiträde (1 a).

Hemmet B.

Adress och telefon: se ovan.

E. o. föreståndarinna (3 kl.) (VI).

Swenson, Siri M.

En biträdande föreståndarinna (IV), tre e. o. barnsköterskor (III), en extra barnsköterska. — En kokerska (1 c), en tvätterska (1 a), ett köksbiträde (1 a).

Stockholms stads skyddshem.

Enligt den av 1936 års riksdag beslutade omläggningen av verksamheten vid skyddshemmen skall staten övertaga denna tidigare på

landstingen och de städer, som ej deltaga i landsting, ankommande verksamhet; dock skola städerna Stockholm och Göteborg fortfarande, med bidrag av statsmedel, handhåva sin skyddshemsverksamhet och upprätta eller anordna för vederbörande stad avsedda skolhem, yrkeshem och hemskolor.

Enligt avtal mellan k. m:t och kronan samt Stockholms stad den 28 okt. 1938 skall staden för sin skyddshemsverksamhet använda för gossar skol- och yrkeshemmet Skrubba samt för flickor hemskolan Eknäs och skolhemmet Johannelund. Verksamheten vid vart och ett av skyddshemmen skall ledas av en styrelse, bestående av ordförande och två andra ledamöter. Ordföranden utses av k. m:t och övriga ledamöter av barnavårdsnämnden. Ledamöterna, av vilka en skall vara kvinna, utses för en tid av fem år.

Författningar. Lag om samhällets barnavård och ungdomsskydd (barnavårdslag) 6 juni 1924, med ändr. K. kung. med vissa föreskrifter i anledning av barnavårdslagen 30 nov. 1934, med ändr. K. stadga för skyddshemmen 24 sept. 1937, med ändr. K. kung. om bidrag av landsting och vissa städer, som ej deltaga i landsting, till kostnaderna för omläggning av skyddshemsverksamheten i riket 23 dec. 1937. K. brev till statskontoret 28 okt. 1938 ang. avtal rörande Stockholms stads skyddshemsverksamhet (Kf 1938: nr 33), ändr. 28 april och 24 nov. 1939 (Kf 1939: nr 46).

Skolhemmet Johannelund.

(För flickor.)

Johannelund, Ulvsunda; t. 25 67 09.

Denna barnavårdsanstalt, tidigare benämnd »barnhemmet Tempelbacken», har av k. m:t den 30 dec. 1937 godkänts såsom skyddshem (skolhem) för flickor i skolpliktig ålder. Skolhemmet har 30 platser. En särskild byggnad har inrättats till upptagningshem med 8 platser för äldre svåruppföstrade flickor.

Vid skyddshemmet meddelas skolundervisning ävensom utbildning i hushållsgöromål och kvinnlig slöjd.

Stat år 1940. Utgifter: driftbudgeten 112,625 kr.; inkomster: driftbudgeten 43,367 kr. (därav statsbidrag 25,300 kr.).

Styrelse.

Larsson, Oscar E., borgarråd, stadsfullm., ordf., (utsedd av k. m:t); **Trotzig**, C. A. F., rådmän; **Söderström**, f. Hagberg, Vera M., fru, stadsfullm., verkställande ledamot (utsedda av barnavårdsnämnden).

Sekreterare (300 kr.).

Carlson, V. O. J. (se sid. 258).

Föreståndarinnan (18).

Almgren, Gerda F. J.

Läkare (1,020 kr.).

Ramér, K. T.

En *folkskollärarinnan* (17), en *lärarinnan i hushållsgöromål* (XIV), en *lärarinnan i kvinnlig slöjd* (8), en *vaktmästare* (2 kl.) (6), en *vårdarinnan* (III), en *extra vårdarinnan* (1,860 kr.).

Skol- och yrkeshemmet Skrubba.

(För gossar.)

*Skrubba; postadress: Stockholm 4;
t. 8+5 01 53.*

Skyddshemmet är beläget å egendomen Skrubba i Enskede församling. Egendomen, som ligger vid sjön Drevviken, har en areal av omkring 29 hektar åker (inkl. trädgård) och 245 hektar skogsmark.

Vid skyddshemmet meddelas skolundervisning ävensom utbildning i snickeri, skrädderi och mekaniskt verkstadsarbete samt i jordbruksarbete, kreatursvård och trädgårdsskötsel; eleverna fördelas efter häg och fallenhet å de olika yrkesgrenarna. Utbildningen syftar till att bibringa eleverna sådan med hänsyn till det praktiska livets krav erforderlig arbetsskicklighet, som kan vara ägnad att främja deras förmåga att försörja sig själva, sedan de utskrivits från skyddshemmet.

Vid skyddshemmet har upprättats en under lärlings- och yrkesskolstyrelsens förvaltning stående verkstadsskoleavdelning för undervisning i smides- och mekaniskt verkstadsarbete (jfr sid. 247).

Skyddshemmet får mottaga högst 85 elever. Ang. kollektivavtal se sid. 262.

Stat år 1940. Utgifter: driftbudgeten 285,010 kr., kapitalbudgeten (att täckas med lånemedel) 14,500 kr.; inkomster: driftbudgeten 168,275 kr. (därav statsbidrag 54,900 kr.).

Styrelse.

Larsson, Oscar E., borgarråd, stadsfullm., ordf. och verkställande ledamot (utsedd av k. m:t); **Trotzig**, C. A. F., rådmän, **Söderström**, f. Hagberg, Vera M., fru, stadsfullm. (utsedda av barnavårdsnämnden).

Sekreterare (480 kr.).

Carlson, V. O. J. (se sid. 258).

Föreståndare (21).

Vakant, *tf. Wickberg*, J. A.; träffas säkrast 9—10.

Predikant (630 kr.).

Swensson, S. E., komminister i Brännkyrka förs.

Läkare (1,500 kr.).

Sjödén, O. B.

BvN

En *folkskollärare* (18), en *assistent* (18), en *yrkeslärare i skrädderi* (12), en *rättare* (10), en *trädgårdsmästare* (2 kl.) (10), en *förman i inre tjänst* (8), en *husmoder* (3 kl.) (7), en *vaktmästare* (2 kl.) (6), en *ladugårdsförmän* (6), en e. o. *automobilförare* (VII), en e. o. *husmoder, tillika biträdande lärarinna* (VI). — En *kokerska* (1 c), en *sömmerska* (1 b), tre *köksbiträden* (1 a); dessutom vid verkstadsskoleavdelningen (se ovan): en *yrkeslärare* (7,140 kr., avlönad av lärlings- och yrkesskolstyrelsen), en *verkmästare*, en *maskinsnickare* och en *gesäll* (avlönade av snickarverkstadens arrendator).

Hemskolan Eknäs.

(För flickor.)

Eknäs, Enköping; t. Upplands Vallby 3.

Skyddshemmet är beläget å Eknäs gård i Vallby socken av Uppsala län. Egendomen, som ligger vid Mälaren, har en areal av omkring 28 hektar åker och 30 hektar skog.

Skyddshemmet får mottaga högst 35 elever, vilka inom hemmet beredas utbildning i husligt arbete, trädgårds- och ladugårdsskötsel, konfektionsömnad samt tvätt och strykning.

Stat år 1940. Utgifter: driftbudgeten 121,770 kr.; inkomster: driftbudgeten 68,458 kr. (därav statsbidrag 24,400 kr.).

Styrelse.

Larsson, Oscar E., borgarråd, stadsfullm., ordf. och verkställande ledamot (utsedd av k. m:t); **Trotzig, C. A. F.**, rådmän, **Söderström, f. Hagberg, Vera M.**, fru, stadsfullm. (utsedda av barnavårdsnämnden).

Sekreterare (690 kr.).

Carlson, V. O. J. (se sid. 258).

Föreståndarinna (18).

Erici, Ester K.

Läkare (690 kr.).

Forssblad, H. O. E.

En *lärarinna i kvinnlig slöjd* (14), två *lärarinnor i hushållsgöromål* (14), en e. o. *lärarinna* (XIV), en *extra lärarinna* (3,660 kr.).

Dessutom för egendomens skötsel en *rättare* och en *jordbruksarbetare*.

Stockholms stads lärlingshem.

Lärlingshemmen äro i första hand avsedda för från stadens skyddshem villkorligt utskrivna elever, som antingen sakna egna hem

eller ock på grund av förhållandena i föräldrahemmet icke kunna omedelbart dit återlämnas, ävensom för sådana elever, som inom skyddshemmen icke kunna erhålla med hänsyn till håg och fallenhet passande yrkesutbildning. I mån av plats mottagas även ynglingar och unga flickor från andra uppfostringsanstalter, varjämte hemmen stå öppna för sådana hem- och medellösa unga personer, som visserligen icke äro i oundgängligt behov av skyddsuppfostran men ändock behöva viss omvårdnad, tills de erhållit arbete eller kunnat återsändas till hemorten. Eleverna erhålla i lärlingshemmet bostad och kost samt tillsyn. Under dagen arbetar flertalet såsom lärlingar hos hantverksmästare, i fabriker eller i andra anställningar, till en början i regel relativt lågt avlönade men utvalda i syfte att bereda goda utsikter till framtida självförsörjning. De elever, som hava arbetsförtjänst, äro skyldiga att erlägga visst bidrag för kost m. m. under den tid de vistas i hemmet. Denna tid får icke utsträckas utöver den tidpunkt, då skyddsuppfostran under alla förhållanden senast skall upphöra.

Reglemente. Bestämmelser för Stockholms stads lärlingshem, fastställda av barnavårdsnämnden 20 okt. 1931. Ang. kollektivavtal se sid. 262.

Lärlingshemmet för gossar.

Katarina Bangata 70 (Lilla Blecktor-net), Sö.; t. 40 33 54.

Lärlingshemmet för gossar har plats för 25 elever.

Stat år 1940. Utgifter: driftbudgeten 43,790 kr.; inkomster: driftbudgeten 9,207 kr.

Föreståndare (15).

Björnstam, Y.

En *husmoder* (2,040 kr.), en *assistent* (1,740 kr.), två *köksbiträden* (1 a).

Lärlingshemmet för flickor.

Fjällgatan 25, Sö.; t. 40 20 45.

Lärlingshemmet för flickor har 20 platser.

Stat år 1940. Utgifter: driftbudgeten 29,190 kr.; inkomster: driftbudgeten 5,331 kr.

Föreståndarinna (1 kl.) (8).

Andersson, Anna L.

En *köksförestånderska* (4 kl.) (4), en *assistent* (2,340 kr.).

Lärlingshemmet Fredrik Barcks minne.

Fleminggatan 85, K.; t. 53 86 54.

Stadsfullmäktige beslöt den 30 juni 1933 att med användande av till staden av fröken

Maria Barck år 1906 och 1911 donerade medel (Fredrik Barcks donationsfond) upprätta ett läringshem, benämnt Fredrik Barcks minne. Hemmet öppnades den 1 okt. 1933.

Hemmets ändamål är att åt fattiga och vårdade ungdomar, företrädesvis lärjungar i Stockholms stads skolor för yrkesundervisning i snickeri eller smidesarbete, bereda skydd, fostran och god omvårdnad. Hemmet har plats för 26 ungdomar.

Hemmet står under ledning av en styrelse, bestående av fem för två år valda ledamöter, av vilka en, tillika ordförande, utses av stadskollegiet, två av barnavårdsnämnden och två av lärings- och yrkesskolstyrelsen. För var och en av ledamöterna tillsättes i enahanda ordning en suppleant. Styrelsen utser inom sig för ett år i sänder en verkställande ledamot.

Intagning i hemmet sker efter beslut av dess styrelse. Där ej styrelsen finner särskilda skäl annat föranleda, må yngling icke kvarstanna i hemmet mer än tre år.

Reglemente. Reglemente för läringshemmet Fredrik Barcks minne, antaget av SF 30 juni 1933, fastställt av ÖA 24 juli 1933.

Stat år 1940. Utgifter: driftbudgeten 40,680 kr.; inkomster: driftbudgeten 36,471 kr. (däruv ränta å donationsmedel 21,700 kr.).

Styrelse.

*Johansson, Fritz O., kassör, stadsfullm., ordf. och verkst. ledamot (utsedd av stadskollegiet för åren 1939—1940); Kruse, E. Ingeborg, fru, *Löfving, K. B. E., barnavårdsdirektör (utsedda av barnavårdsnämnden); *Andersson, G. K. K., direktör, Berggren, H. A., målarmästare, stadsfullm., vice ordf. (utsedda av lärings- och yrkesskolstyrelsen).

Suppleanter: *Karlsson, Hans G. B., tjänsteman, stadsfullm. (utsedd av stadskollegiet för åren 1939—1940); *Carlson, V. O. J., byråinspektör, Söderström, f. Hagberg, Vera M., fru, stadsfullm. (utsedda av barnavårdsnämnden); *Gustavson, A. V. N., målarmästare, stadsfullm., *Ström, f. Hånes, Hildegard A., fru, stadsfullm. (utsedda av lärings- och yrkesskolstyrelsen).

Föreståndare (3,180 kr.).

Pälsson, E. A. V., slöjdlärare (träffas säkrast 15—17).

En e. o. husmoder (IV), en kokerska (1 c), ett biträde (1 a).

Ungdomshemmen Giovanni d'Anastasy's minne.

Genom testamente den 26 juni 1858 förordnade svenske och norske generalkonsuln i Alexandria Giovanni d'Anastasy, att av hans kvarlåtenskap $\frac{1}{40}$ skulle tillfalla »Stockholm, huvudstaden i hans adoptivfädernesland Sverige, att

där anslås och användas till milda stiftelser eller allmänna välgörenhetsinrättningar.

Donationen, som ursprungligen utgjorde 40,000 kronor, uppgick vid årsskiftet 1939/40 till 948,881:51 kr.

Flera förslag och framställningar ha under årens lopp gjorts om användningen av d'Anastasy's donation men ha avslagits av stadsfullmäktige. Den 18 maj 1936 beslöt emellertid stadsfullmäktige på därom av ungdomsnämnden [= barnavårdsnämnden] gjord framställning att för donationens avkastning upprätta tvänne ungdomshem, ett för manlig och ett för kvinnlig ungdom.

Hemmets ändamål är att bereda vård och fostran åt ungdomar och flickor i åldern 16—21 år, vilka i saknad av tillfredställande hemförhållanden eller medel till sitt uppehälle äro i behov av omhändertagande, tills det kunnat ordnas för dem på annat lämpligt sätt. Under den tid de vistas på hemmen skola de i mån av förmåga bidra till sin försörjning. På hemmen få de bostad, kost och tillsyn. De skola vara anställda i förvärsarbete eller gå i någon utbildningsanstalt. Hemmet för ungdomar har efter en år 1940 företagen utvidgning omkring 50 och hemmet för flickor omkring 20 platser.

Hemmen stå under ledning av en gemensam styrelse, bestående av fem ledamöter jämte suppleanter. Styrelsens ordförande utses av stadskollegiet; de övriga ledamöterna av Stockholms stads barnavårdsnämnd i dess egenskap av ungdomsnämnd. Suppleanterna tillsätts i enahanda ordning. Ledamöter och suppleanter väljas för två år. Styrelsen utser inom sig för ett år i sänder en verkställande ledamot för båda hemmen.

Reglemente. Reglemente för ungdomshemmen Giovanni d'Anastasy's minne, fastställt av stadsfullmäktige 18 maj 1936.

Stat år 1940. Utgifter: driftbudgeten 92,950 kr.; inkomster: driftbudgeten 65,812 kr. (däruv 29,700 kr. ränta å donationsmedel).

Styrelse.

Larsson, Oscar E., borgarråd, stadsfullm., ordf. och verkställande ledamot (utsedd av stadskollegiet för åren 1940—1941); Andersson, Paul, överlärare, vice ordf., *Lundh-Eriksson, J. A. (Nanna), fru, folkskollärarinna, stadsfullm., *Kruse, E. Ingeborg, fru, Löfving, K. B. E., barnavårdsdirektör (utsedda av barnavårdsnämnden i dess egenskap av ungdomsnämnd).

Suppleanter: Théel, f. Roth, Elisif, fru, stadsfullm. (utsedd av stadskollegiet för åren 1940—1941); Gunnard, O. B., kyrkoherde, Holmberg, J. A., folkskollärare, *Wennerberg, Edith L., e. förste assistent, *Wirén, f. Fransén, E. Maria, fru (utsedda av barnavårdsnämnden i dess egenskap av ungdomsnämnd).

Sekreterare.

Lidman, K. I. (se nedan).

BvN Ungdomshemmet för ynglingar.

Götgatan 71, Sö.; t. 42 00 70.

E. o. föreståndare (XV).

Lidman, K. I.

En *e. o. husmoder* (IV), en *assistent* (1,740 kr.), en *kokerska* (1 c), två *biträden* (1 a).

Ungdomshemmet för flickor.

Regeringsgatan 93 A, C.; t. 20 50 55.

E. o. föreståndarinna (VIII).

Kjellin, Elsa I. R.

En *e. o. husmoder* (IV), ett *biträde* (1 a).

Berg-Rolandiska fonden.

Den 22 febr. 1932 beslöt stadsfullmäktige mottaga en av framlidne medicine doktorn Carl Axel Ivar Svensson och hans likaledes framlidna hustru Elsa Maria Elisabeth Svensson, född Berg, till Stockholms stad testamentariskt gjord donation, benämnd Berg-Rolandiska fonden. Enligt donationsbestämmelserna är fondens huvudsakliga uppgift att bekosta underhåll och uppfostran åt fattiga barn i Stockholm. Såsom fondens överstyrelse skola stadsfullmäktige fungera med rätt att uppdraga åt en särskild styrelse att handhava den närmare förvaltningen av fonden i enlighet med testamentsföreskrifterna och av överstyrelsen utfärdad instruktion.

Fondens tillgångar uppgingo den 31 dec. 1939 till sammanlagt 1,045,544: 85 kr. I fråga om användningen av fondens varje år disponibla medel föreskrives i testamentet, att $\frac{1}{7}$ av nettobehållningen skall läggas till kapitalet, $\frac{2}{7}$ utbetalas till av vissa landsförsamlingar förvaltade fonder samt återstående $\frac{4}{7}$ under benämningen Berg-Rolandiska uppfostringsfonden användas till bekostande av underhåll och uppfostran åt fattiga barn i Stockholm.

Stadsfullmäktige beslöt den 1 april 1936, att Berg-Rolandiska fondens förvaltning skall handhavas av en särskild, av stadsfullmäktige utsedd styrelse. Enligt den av stadsfullmäktige samma dag antagna instruktionen för fondens styrelse skall denna bestå av tre ledamöter, vilka jämte lika många suppleanter väljas för två år av stadsfullmäktige. En av ledamöterna skall vara ledamot av styrelsen för Svenska fattigvårds- och barnavårdsförbundet, och en av suppleanterna skall vara ledamot eller suppleant i samma styrelse. Fondens styrelse bör enligt instruktionen uppehålla samarbete med Stockholms stads barnavårdsnämnd. Styrelsen utser inom sig för ett år i sänder en verkställande ledamot.

Fondens räkenskaper skola granskas av två av stadsfullmäktige utsedda revisorer. Stadsfull-

mäktige äga att besluta angående ansvarsfrihet för styrelsen.

Instruktion. Instruktion för styrelsen för Berg-Rolandiska fonden, antagen av SF 1 april 1936.

Stat år 1940. Utgifter: driftbudgeten 20,000 kr.; inkomster: driftbudgeten 20,000 kr. (ränta å donationsmedel).

Styrelse.

Rietz, A. E., förste stadsläkare, ordf. och verkställande ledamot; Ström, f. Hånes, Hildgard A., fru, stadsfullm.; Svedenius, C. G., tf. överläkare, stadsfullm.

Suppleanter: Bergstedt, A. Gerda E., fröken, stadsfullm.; Lundh-Eriksson, J. A. (Nanna), fru, folkskollärarinna, stadsfullm.; Wide, E. E., folkskollärare, stadsfullm.

Revisorer.

Larsson, C. H., assistent; Trönberg, P., f. d. överläkare, stadsfullm.

Allmänna barnhusets Stockholmsfond.

(Angående tillkomsten av Allmänna barnhusets Stockholmsfond se kommunalkalendern 1933.)

Fondens avkastning, jämte vissa andra hörande inkomster, är i stadens utgifts- och inkomststat upptagen under barnavårdsnämnden. Det åligger barnhuset att sist den 1 febr. varje år till stadens barnavårdsnämnd uppgiva, ej mindre i vad mån barnhuset genom sin verksamhet, direkt eller genom understöd, under barnhusets nästföljande budgetår avser att tillgodose Stockholms barnavårds behov, än även det belopp, som därutöver under samma budgetår skall användas till stadens förmån. Sist den 1 april varje år üger barnavårdsnämnden till barnhuset inkomma med förslag till användning av sålunda disponibla medel.

Skulle barnavårdsnämnden icke godtaga av barnhuset avsedd verksamhet till stadens förmån eller barnhuset ej gilla barnavårdsnämndens förslag, skall, i den mån överenskomelse ej kan ske, frågan hänskjutas till avgörande av en tremannanämnd, bestående av ordföranden i barnavårdsnämnden och ordföranden i direktionen för barnhuset såsom ledamöter samt en av k. mt. för viss tid utsedd person såsom opartisk ordförande.

Allt efter som sådana barnhusets inkomster, som skola tillfalla staden, inflyta till barnhuset, skola de till barnavårdsnämnden utbetalas.

Ifrågarande inkomster hava av barnavårdsnämnden i huvudsak tagits i anspråk som understöd till vissa utomstående institutioner för barn- och ungdomsvård m. m. (se sid. 391).

Vid behandling i barnhusets direktion av ärenden rörande fondens förvaltning skall ett

av drätselnämnden utsett ombud äga säte och stämma i direktionen.

Författningar. K. brev till direktionen över Allmänna barnhuset angående upprättande av »Allmänna barnhusets Stockholmsfond» 21 nov. 1930. Reglemente för Allmänna barnhuset, fastställt av k. m:t 21 nov. 1930, med ändr. 29 maj 1936 och 27 maj 1938.

Stat år 1940. Utgifter: driftbudgeten (att bestridas med avkastningen av Allmänna barnhusets Stockholmsfond m. m., så långt de disponibla medlen räcka; återstoden täckes av uttaxerade medel) 646,325 kr.; inkomster: driftbudgeten 320,435 kr. (därav av Stockholmsfondens 225,000 kr.).

Tremannanämnd.

(Se ovan.)

Hammarskjöld, K. Hj. L., f. d. landshövding, ordf. (förordnad av k. m:t); **Hasselrot**, B. C., landshövding (ordf. i direktionen över Allmänna barnhuset); **Larsson**, Oscar E., borgarråd, stadsfullm. (ordf. i barnavårdsnämnden).

Drätselnämndens ombud i direktionen över Allmänna barnhuset.

Ewerlöf, K. G., direktör.

Stockholms stads statistiska kontor.

Statistiska kontoret.

Kaplansbacken 10 (postadress: postfack 502, Stockholm 1); t. »stadshuset»; expeditionstid: 9—17.

Vissa historiska uppgifter m. m. finnas intagna i kommunalkalendern 1933 (ävensom tidigare årg.).

Stadsfullmäktige beslöt den 20 mars 1905 att inrätta en särskild kommunalstatistisk anstalt, benämnd *Stockholms stads statistiska kontor*, vilken därefter trädde i verksamhet den 4 juli s. å. Vid den kommunala omorganisationen år 1920 gjordes kontorets styrelse till självständig förvaltningsnämnd.

Statistiska kontorets allmänna uppgift är att samla och vetenskapligt bearbeta samt offentliggöra uppgifter till belysande av Stockholms stads kommunala liv, dess förvaltning, sociala och ekonomiska förhållanden. Kontoret åligger numera i sådant avseende att rörande staden publicera (delvis i samverkan med andra institutioner): en statistisk årsbok, en allmän statistisk månadsskrift, en månadsöversikt av stadens fattigvårdsstatistik m. m., en vecköversikt av den sanitära statistiken, statistiska årsöversikter ang. hälso- och sjukvård, fattigvård och arbetslöshetshjälp, arbetsförmedling och val samt allmänna bostadsräkningar (vart femte år) ävensom vissa specialundersökningar. Kontorets publikationer äro inrangerade i serien »Stockholms stads statistik». Utom denna serie har kontoret utgivit vissa publikationer av speciell karaktär rörande Stockholm. — Dessutom åligger det kontoret att utföra andra, inom kontorets verksamhetsområde fallande arbeten, som av stadsfullmäktige eller stadskollegiet beslutas eller på framställning av nämnd eller eljest ått kontoret av dess styrelse uppdragas, samt i lämplig form och omfattning offentliggöra resultaten härav; att med uppmärksamhet följa övriga kontorets verksamhet berörande redogörelser eller åtgärder, som av kommunala myndigheter avgivas eller vidtagas, och på grund härav göra de framställningar, var till kontoret kan finna anledning; att noggrant följa kommunalstatistikens utveckling även å andra orter samt söka för Stockholms stads statistik tillgodogöra härigenom vunnit erfarenhet; att främst genom tillhandahållande av kontorets publikationer i utbyte mot annan hithörande litteratur tillförsäkra kontoret tillgång till för dess verksamhet erforderligt bibliotek (jfr nedan); att i övrigt, i den mån förhållandena det medgiva,

bistå kommunala myndigheter och befattningshavare eller andra med upplysningar i frågor, fallande inom kontorets verksamhetsområde.

För införskaffande av för verksamheten nödiga upplysningar äger kontoret att omedelbart hänvända sig till vederbörande myndigheter och institutioner samt har rätt att av stadens vederbörande myndigheter eller befattningshavare utan dröjsmål erhålla uppgifter rörande den förvaltning, som må vara ått dessa anförtrödd.

Statistiska kontorets bibliotek (jfr ovan), är ett specialbibliotek för statistik (särskilt kommunalstatistik) ävensom kommunalväsen i allmänhet samt sociala och ekonomiska frågor (framför allt rörande Stockholm och i viss utsträckning svenska förhållanden i övrigt) och innehåller förutom gängse uppslagsböcker o. d. en rätt omfattande in- och utländsk kommunalstatistisk litteratur (vilken mestadels icke återfinnes i något annat offentligt svenskt bibliotek). De icke statistiska avdelningarna av biblioteket skola emellertid (enligt SF:s beslut den 21 febr. 1938) införlivas med stadskansliets bibliotek. Detta beslut har, i avvaktan på en planerad omorganisation av stadskansliets bibliotek, ännu icke verkställts.

Efter överenskommelse med fattigvårdsnämnden skall statistiska kontoret biträda med upprättandet och förandet av det socialregister för Stockholm, som föreskrives i lagen om socialregister den 20 mars 1936 (se vidare sid. 182). Kommunala och statliga institutioner, erkända sjukkassor och arbetslöshetskassor m. fl. äro enligt nämnda lag pliktiga att lämna socialregistret upplysning om från dem utgående hjälp och understöd m. m. De äga även därifrån erhålla behövliga upplysningar. Socialregistret och dit hörande handlingar ävensom därifrån erhållna uppgifter skola så förvaras, att de icke åttkommas av obehöriga.

Kontorets styrelse består av, förutom ordförande, som utses av stadskollegiet bland borgarråden, kanslichefen samt fem andra ledamöter, vilka jämte fem suppleanter väljas av stadsfullmäktige för två år. Styrelsen utser årligen inom sig en vice ordförande. Vid styrelsens sammanträden äger kontorets direktör att närvara och delta i överläggningarna med rätt ått därvid framställa förslag samt få sin mening antecknad till protokollet.

Enligt den av stadsfullmäktige den 15 juni 1939 beslutade omorganisationen av kommunalförvaltningen skall borgarrådsberedningen, se sid. 82, vara styrelse för kontoret.

Kontorets chef är en av styrelsen antagen direktör. I enlighet med ett av stadsfullmäktige den 15 nov. 1937 godkänt avtal med Stockholms högskola är statistiska kontorets nuvarande direktör tillika innehavare av en av staden upprättad personlig professur i statistik vid högskolan.

Instruktion. Instruktion för styrelsen över Stockholms stads statistiska kontor, fastställd av k. m:t 19 mars 1920, med ändr. 1 aug. 1930.

Stat år 1940. Ugifter: driftbudgeten 584,860 kr.; inkomster: driftbudgeten 215,685 kr.

Styrelsens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Larsson, Oscar E., borgarråd, stadsfullm.; t. »stadshuset»; träffas i stadshuset alla vardagar 11—12.

Övriga ledamöter.

Hildebrand, E., kanslichef (självskr.).

*Boëthius, f. Ködersner, Hedvig E., sekreterare, stadsfullm.

Garsten, B. C., ombudsman.

Linde, N., förbundsordförande.

Vanner, O. A., redaktör.

*En vakant.

Suppleanter.

Bergström, C. J., redaktör.

*Holmblad, D. G. A., grosshandlare.

Rönblom, N. O., byråingenjör.

Söderholm, A. H., förste kontorist.

*Ljungdal, A. G., extra andre bibliotekarie.

Revisorer.

Gemensamma för folkskoledirektionen m. fl. (se sid. 214).

Statistiska kontoret.

Direktör (C)

(tillika professor i statistik vid Stockholms högskola).

Wahlund, S. G. W. (förordn. t. o. m. ^{31/12} 1944); mottagningstid: 9,30—10,30.

Direktörsassistent.

Leijonhufvud, S. S., frih., förste aktuarie (22) (allmänna ärenden och utredningar; avd. för statistiska förfrågningar och upplysningar; biblioteket; utdelning och byte av publikationer; m. m.).

Förste aktuarier (22).

Själänder, V. (avd. för byggnads- och bostadstatistik, valstatistik samt specialundersökningar).

Löfquist, T. H. F., tjl. (se sid. 85).

Olinder, O. (avd. för socialregistret).

Anger, K. A. F., *tf.*, aktuarie (19) (avd. för statistisk årsbok och statistisk månadsskrift m. m.).

E. o. förste aktuarie (XXII).

Berggren, A. M., *tf.*, aktuarie (19) (avd. för socialstatistik).

Extra förste aktuarie (8,580 kr.).

Bergström, N. V., *tf.*, aktuarie (19) (avd. för hälsovårds- och sjukvårdsstatistik, viss befolkningsstatistik m. m.).

Aktuarier (19).

Asproth, J. K.¹⁾ (avd. för arbetsförmedlingsstatistik; arkivet m. m.).

Lagerström, N. A., *tf.* (maskinavd.).

von Hofsten, E. A. G., *tf.* (avd. för socialstatistik).

E. o. amanuens (XVI).

Berglund, H. J., tjl. (se sid. 86), *tf.* Romberg, N. W. A.

Förste kontorsskrivare (11).

Carlsson, Ester F. (avd. för socialstatistik); Gustafson, Anna T. (årsboksavd.); Larsson, E. B. (Brita) (direktörsavd.; kassa); Karlsteen, f. Sandstedt, Astrid W. (biblioteket); Lundholm, f. Ekdahl, A. K. (Stina) (direktörsavd.; sekretariat och registratur); Helleday, Signe E. (bostadsavd.); Åberg, f. Alfheim, Sonja L. (socialregistret).

Extra förste kontorsskrivare (4,500 kr.).

Lundell, E. Gabriella, första kontorsbiträde (årsboksavd.); Löfquist, f. Nilsson, Barbro, första kontorsbiträde (hälsovårdsavd.).

Tolv första kontorsbiträden (7) (därav två tjl., se ovan), tre *e. o. första kontorsbiträden* (VII), tre *extra första kontorsbiträden* (3,960—3,120 kr.), sex *kontorsbiträden* (5), fjorton *e. o. kontorsbiträden* (V) samt växlande antal *extra biträden* (2,832—1,980 kr.).

Förste expeditionsvakt (8).

Fors, J. T.

En *expeditionsvakt* (6), ett *extra expeditionsvaktsbiträde* (1,880 kr.).

¹⁾ Åtnjuter avlöning enligt lönegrupp 20.

Stockholms stads biblioteksstyrelse och i samband därmed stående institutioner.

Biblioteksstyrelsen.

*Sveavägen 73, Va.; postgirokonton nr 57800;
tel.: se nedan, stadsbiblioteket.*

Vissa historiska uppgifter m. m. finnas in-
tagna i kommunalkalendern 1933 (ävensom tidi-
gare årg.).

Stadsfullmäktige beslöt den 23 april 1923
att inrätta *Stockholms stads bibliotekssty-
relse*. Den trädde i verksamhet i juni s. å.

Enligt sin instruktion skall biblioteksstyrel-
sen handhåva förvaltningen av stadsbiblioteket och
därmed sammanhängande ärenden rörande sta-
dens biblioteksväsen ävensom de övriga angelä-
genheter, vilkas vård av stadskollegiet åt styrel-
sen överlämnas. Bl. a. har styrelsen numera
att avgiva yttranden över ansökningar om bi-
drag av stadens medel till enskilda biblioteks-,
föreläsnings- och folkbildningsanstalter. Dyliga
anslag uppföras å biblioteksstyrelsens stat. (Be-
träffande dessa institutioner se avd. 4.)

Biblioteksstyrelsen består av, förutom ord-
förande, som utses av stadskollegiet bland bor-
garråden, fyra andra ledamöter, vilka jämte fyra
suppleanter väljas av stadsfullmäktige för två
år i sänder. Styrelsen utser årligen inom sig en
vice ordförande. Styrelsen biträdes vid förvalt-
ningen av stadens biblioteksväsen av stadsbib-
liotekarien, som äger närvara vid styrelsens
sammanträden och deltaga i överläggningarna
med rätt att därvid framställa förslag samt få
sin mening antecknad till protokollet.

Instruktion. Instruktion för Stockholms
stads biblioteksstyrelse, fastställd av k. m:t 8
juni 1923, med ändr. 1 aug. 1930.

Stat år 1940. Utgifter: driftbudgeten
1,546,733 kr.; inkomster: driftbudgeten 64,865
kr. (därav beräknat statsbidrag 7,000 kr. och
statsbidrag till sjukhusbiblioteket 3,009 kr.).

Biblioteksstyrelsens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Larsson, Oscar E., borgarråd, stadsfullm.; t.
»stadshuset»; träffas i stadshuset alla var-
dagar 11–12.

Vice ordförande.

*Nyblom, f. Bergström, Eva M. Ch., redaktör,
stadsfullm.

Övriga ledamöter.

Evergren, C. J., förste bibliotekarie.
Malmberg, G. E., ombudsman, stadsfullm.

*Månsson, O. P., instruktör, stadsfullm.

Suppleanter.¹⁾

Bolin, E. I., fil. lic.

Steenberg, K. J. E., folkskolinspektör, stads-
fullm.

*Mehr, Hj. L., sekreterare.

*Ohlson, K. I., resebyråföreståndare.

Delegerade för bokinköpen.

Månsson, O. P.; Nyblom, f. Bergström, Eva
M. Ch.

Sekreterare.

Stadsbibliotekarien (se nedan).

Revisorer.

Gemensamma för folkskoleledningen m. fl.
(se sid. 214).

Stadsbiblioteket.

*Adresser, telefoner och expeditionstider:
se nedan.*

Stockholms stadsbibliotek, som övertagit de
flesta förut i Stockholm befintliga, av försam-
lingar eller föreningar förvaltade folkbibliote-
ken (ang. dessas tidigare verksamhet m. m. se

¹⁾ Suppleanterna äro här upptagna i samma
ordningsföljd som de ledamöter (inberäknat vice
ordföranden), vilkas ersättare de enligt styrelsens
beslut i första hand skola vara.

1927—1930 års kommunalkalendrar), består av ett huvudbibliotek jämte 16 filialer samt två mindre bokdepåer. Huvudbiblioteket öppnades för allmänheten den 2 april 1928 och den första filialen (filial 1, se nedan) den 17 okt. 1927. Filialerna äro av olika storlek och hållas öppna under olika tider (se därom nedan). I de flesta av filialerna finnes utom avdelningen för vuxna en särskild ungdoms- och barnavdelning. I vissa filialer, inrymda i folkskolehus i stadens ytterområden, har lärjungebiblioteket sammanförts med stadsbibliotekets ungdomsavdelning och ställts under stadsbibliotekets ledning. Flerstädes finnas särskilda lärum såväl för barn som för vuxna. Å filialerna kunna böcker lånas ej endast ur deras eget bokbestånd utan även från huvudbiblioteket. Två av filialerna äro belägna på Södermalm, en på Östermalm, en på Kungsholmen, en i Staden Mellan Broarna, en i Värtan, fem i Bromma, en i Enskede och fyra i Brännkyrka. De ovan omnämnda bokdepåerna äro förlagda till skol- och yrkeshemmet för gossar å Skrubba och till läringshemmet för gossar vid Katarina Bangata.

Bokbeståndet i samtliga till stadsbiblioteket hörande bibliotek utgjorde den 1 jan. 1940 sammanlagt ca 493,000 band (dessutom 697 hyllmeter okatalogiserade deponerade böcker). Accessionen under år 1939 uppgick till 47,816 band, medan 23,428 band utrangerades. Hela antalet inskrivna låntagare var vid 1939 års slut 109,344 (därav under året nyinskrivna 15,319, omskrivna 21,604). Under år 1939 uppgick antalet besök i biblioteken till 1,624,915, varav 291,234 i huvudbibliotekets tidnings- och tidskriftsrum, och antalet boklån till 2,144,967.

Stadsbiblioteket hålles kostnadsfritt öppet för alla, såväl vuxna som ungdom och barn. I huvudbiblioteket samt i de filialer, där särskild ungdoms- och barnavdelning finnes, är åldersgränsen för tillträde till vuxnas avdelning i regel 16 år. Rätt till avgiftsfria hemlån hava alla i staden fast bosatta invånare och, oavsett bostaden, dels personer, som äro anställda i Stockholms kommuns tjänst eller av kommunen uppbära pension, jämte hemmavarande familjemedlemmar, dels lärare och elever vid i Stockholm befintliga undervisningsanstalter. Personer i övrigt, som äro bosatta i Stockholms förortsområde (se kommunalkalendern 1933, sid. 484), kunna mot erläggande av en årsavgift av 3 kr. erhålla rätt till hemlån.

På sjukhusdirektionens förslag beslöt stadsfullmäktige den 14 dec. 1936 upprättandet av ett patientbibliotek fr. o. m. 1937 vid S:t Eriks sjukhus, att skötas genom biblioteksstyrelsens försorg och utgörande det första ledet i en planerad organisation av sådana bibliotek vid vissa av stadens sjukhus. Under år 1938 upprättades ett liknande bibliotek vid S:t Görans sjukhus.

Författningar. K. kung. 24 jan. 1930 ang. understödjande av folkbiblioteksväsendet,

med ändr. Skolöverstyrelsens kung. 8 febr. 1930 med vissa föreskrifter rörande folkbiblioteksväsendet, med ändr. Reglemente för Stockholms stadsbibliotek, fastställt av biblioteksstyrelsen 18 jan. 1929, med ändr. 16 maj 1933 och 2 febr. 1935. Instruktion för stadsbibliotekarien, fastställt av biblioteksstyrelsen 24 nov. 1925.

Stadsbibliotekarie (B).

Hjelmqvist, J. F. B.; t. 30 87 98; mottagnings-tid: 11—12 (utom lördagar).

Huvudbiblioteket.

Sveavägen 73 (postadress: Odengatan 53, Va.); t. 30 69 44 (accessionsavd.), 30 31 78, 30 29 04 (katalogiseringsavd.), 31 67 42 (låntagarregister), 30 23 60 (räkenskapsavd.), 30 31 71 (utlåningsexp. för vuxna, lånedisk), 30 34 22, 31 67 33 (utlåningsexp.s tjänsterum), 30 32 01 (ungdoms- och barnavd.), 30 34 72 (upplysningen), 30 69 58 (vaktrum).

Biblioteket är öppet för allmänheten å följande tider:

avd. för vuxna: vardagar utom lördagar 10,30—20,30 (25 aug.—24 juni), 10,30—19,30 (25 juni—24 aug.), lördagar 10,30—17;

ungdoms- och barnavd.: vardagar utom lördagar 14—20 (25 aug.—24 juni), 14—19,30 (25—30 juni, 16—24 aug.), lördagar 14—17. 1 juli—15 aug. hålles ungdoms- och barnavd. stängd.

I stadsbibliotekets huvudbyggnad inrymmas bl. a. en stor utlåningshall, som upptar större delen av byggnadens mittparti, fem andra utlånings- och läsesalar, tidskriftsrum, tidningsrum, en ungdoms- och barnavdelning med utlånings- och lärum, »sagorum», bokmagasin, rum avsedda för studiecirkel, personalrum m. m.

Huvudbibliotekets bokbestånd uppgår vid inrevarande års ingång till ca 208,000 band. Till denna siffra komma ytterligare från huvudbiblioteket till de olika filialerna utsända vandringsbibliotek.

Stadsbibliotekarie.

Hjelmqvist, J. F. B. (se ovan).

Förste bibliotekarie (22).

Knutsson, K. P., t. 31 67 41; Kolmodin, O. T., t. 31 67 40; mottagningstider: 11—12 (utom lördagar).

Andre bibliotekarie (19).

Lundberg, Hildur Ch.; Åhlander, F. E. (se sid. 274); Åkerman, O. B.; Gavelius, G. L. Elisabet; Berggren, A. K. Elisabeth (se sid. 275); Waldner, A. O. T.

BS *E. o. andre bibliotekarier (XIX).*

Hallberg, Hallgärd (se nedan), Larsson, Hanna M. (se nedan), förste biblioteksassistenter (se nedan).

Extra andre bibliotekarier (6,360—6,060 kr.).

Edlund, G. E. J. G., Hede, A. Brita, Ljungdal, A. G., förste biblioteksassistenter (se nedan); Löfgren, A. F., kontorsassistent (se nedan); Hulth, C. J.

Kontorsassistent (13).

Löfgren, A. F., tjf (se ovan), tf. Granath, K.-E.

Förste biblioteksassistenter (12)

(varav en förestår patientbiblioteken å vissa sjukhus, se ovan).

Bennet, G. Elisabeth; Landergren, f. Grund, Anna E. B., föreståndarinna vid barn- och ungdomsavg.; Ringenson, Eva A. E.; Artzell, f. Ohlson, Ola I. M.; Granér, f. Nilsson, Karin A.; Lundgren, I. M. S. (Maj); Hamrin, T. O.; Lychou, S. Gudrun; Olsson, Karin E.; Tengbom, S. E. (Elsa); fem tjf. (se ovan), tf. Lundstedt, G. Z. M. (Gunnil), Hedlund, E. Brita, Löfgren, f. Myrén, Edith M. (se sid. 275), Setterwall, Sigrid B. H., Elvers-Hulth, Märtha G. J. (e. o. förste biblioteksassistenter, se nedan).

E. o. förste biblioteksassistenter (XII).

Fem tjf. (se ovan), tf. Svensson, Anna V. (se sid. 275), Ericsson, f. Söderström, Carin (se sid. 275).

Trettio biblioteksassistenter (9), fjorton e. o. biblioteksassistenter (IX), tre extra biblioteksassistenter (3,744—3,276 kr.), åtta e. o. kontorsbiträden (V), sex extra kontorsbiträden (2,400—1,980 kr.), timavlönad personal.

(En del av denna personal är placerad på filialerna, se vidare nedan.)

Förste expeditionsvakt (8).

Karlsson, S. O.

En maskinist (3 kl.) (12), en bokbindare (10), två expeditionsvakter (6), en e. o. hantverkare (VII), två e. o. expeditionsvakter (VI), tjugu e. o. expeditionsvaktsbiträden (III), fyra e. o. bokbinderskor (III), sex extra expeditionsvaktsbiträden (2,424—1,740 kr.) samt timavlönad expeditionsvaktsbiträdespersonal.

(En del av denna personal är placerad på filialerna.)

Filialer.

Vissa av de mindre filialerna äro stängda kortare tid under sommaren.

Filial 1.

Forsgrénka medborgarhuset, Södra Bantorget, Sö.; t. 40 04 93 (utlåningsexp. för vuxna), 40 04 83 (upplysningen), 41 19 70 (ungdoms- och barnavg.).

Filialen är öppen för allmänheten å samma tider som huvudbiblioteket (se ovan).

Bokbestånd: c:a 60,600 band. Förutom utlånings- och läsesalar m. m. inrymmer filialen rum avsedda för studiecirkelverksamhet.

Föreståndare.

Åhlander, F. E., andre bibliotekarie (se ovan); t. 42 55 13.

Extra andre bibliotekarie (6,060 kr.).

Ström, S. A. F.

Tolv biblioteksassistenter, tre kontorsbiträden.

Expeditionsvakt (6)

(nuv. inneh. åtnjuter avlöning enl. lönegrupp 7). Svensson, A. R.

Filial 2.

Hornsgatan 78, Sö.; t. 40 13 08.

Filialen är öppen för allmänheten vardagar utom lördagar 14—20,30 (25 aug.—24 juni), 14—19,30 (25 juni—24 aug.), lördagar 14—17; ungdoms- och barnavg. å samma tider som vid huvudbiblioteket (se ovan).

Bokbestånd: c:a 33,700 band.

Föreståndarinna.

Larsson, Hanna M., e. o. andre bibliotekarie (se ovan).

Fem biblioteksassistenter.

Filial 4.

Sturegatan 38, Ö.; t. 62 72 16.

Filialen är öppen för allmänheten vardagar utom lördagar 14—20,30 (25 aug.—24 juni), 14—19,30 (25 juni—24 aug.), lördagar 14—17.

Bokbestånd: c:a 26,300 band.

Föreståndarinna.

Hallberg, Hallgärd, e. o. andre bibliotekarie (se ovan).

Två biblioteksassistenter.

Filial 6.

Hantverkargatan 73, K.; t. 50 41 22.

Filialen är öppen för allmänheten vardagar utom lördagar 14—20,30 (25 aug.—24 juni), 14—19,30 (25 juni—24 aug.), lördagar 14—17; ungdoms- och barnavg. å samma tider som vid huvudbiblioteket (se ovan).

Bokbestånd: c:a 39,400 band.

Föreståndarinna.

Berggren, A. K. Elisabeth, andre bibliotekarie (se ovan).

Fem biblioteksassistenter, ett kontorsbiträde.

Filial 7.

Tyska Stallplan 2, St.; t. 11 69 02. Filialen är öppen för allmänheten vardagar utom lördagar 17,30—20,30, lördagar 14—17.

Bokbestånd: c:a 5,300 band.

Föreståndarinna.

Ericsson, f. Söderström, Carin, tf. e. o. förste biblioteksassistent (se ovan).

Filial A 1.

Erik Segersällsvägen 1, Aspudden; t. 45 02 65; expeditionstid: vardagar utom lördagar 18—20,30, därjämte måndagar och lördagar 14—16; ungdoms- och barnavd. vardagar utom lördagar 18—20, måndagar, onsdagar och lördagar 14—16.

Bokbestånd: c:a 11,900 band.

Föreståndarinna.

Svensson, Anna V., tf. e. o. förste biblioteksassistent (se ovan).

Filial A 3.

Folkskolan, Lugntorpsvägen 2, Mälarhöjden; t. Mälarhöjden 10 70; expeditionstid: vardagar utom lördagar 18,30—20,30; ungdoms- och barnavd. måndagar, onsdagar och fredagar 18—20.

Bokbestånd: c:a 10,500 band.

Föreståndare (1,200 kr.).

Stålberg, E. G. A., tjänsteman.

Filial B 1.

Folkskolan, Alvik, Ulvsunda; expeditionstid: måndagar, onsdagar och fredagar 18,30—20,30; ungdoms- och barnavd. måndagar, onsdagar och fredagar 18—20.

Bokbestånd: c:a 5,600 band.

Föreståndarinna.

Löfgren, f. Myrén, Edith M., tf. förste biblioteksassistent.

Filial B 2.

Folkskolan, Bällstalund (postadress: Sundbyberg 1); expeditionstid: tisdagar och fredagar 18—20.

Bokbestånd: c:a 2,900 band.

Föreståndare (540 kr.).

Bergquist, J. A., folkskollärare.

Filial B 4.

Folkskolan, Nyängsvägen 72—80 (mitt för Alstensgatan), Alsten; t. 25 33 45, expeditionstid: vardagar utom lördagar 18—20,30, lördagar 14—16; ungdoms- och barnavd. vardagar utom lördagar 18—20, lördagar 13,30—15,30.

Bokbestånd: c:a 13,700 band.

Föreståndarinna.

Bianchini, M. E. Bianca, biblioteksassistent.

Filial B 6.

Folkskolan, Essingestråket 24, Stora Essingen; t. 53 28 33; expeditionstid: måndagar, onsdagar och fredagar 18,30—20,30; ungdoms- och barnavd. måndagar och fredagar 18—20.

Bokbestånd: c:a 4,600 band.

Föreståndarinna.

Norinder, E. Elisabet, e. o. biblioteksassistent.

Filial B 7.

Folkskolan, Vultejusvägen, Ängby; t. Ängby 7 50; expeditionstid: vardagar utom lördagar 18,30—20,30; ungdoms- och barnavd. vardagar utom lördagar 18—20.

Bokbestånd: c:a 10,300 band.

Föreståndarinna.

Nehrman, Elisabeth, biblioteksassistent.

Filial C 1.

Johan Skyttes Väg 202, Älvsjö 1; t. Älvsjö 8 61; expeditionstid: vardagar utom lördagar 18—20,30; ungdoms- och barnavd. måndagar, onsdagar och fredagar 18—20.

Bokbestånd: c:a 10,100 band.

Föreståndarinna.

Bolander, Margit, biblioteksassistent.

BS

Filial C 3.

Folkskolan, Örby; t. Örby 230; expeditionstid: måndagar, onsdagar och fredagar 18,30—20,30; ungdoms- och barnavd. måndagar och fredagar 18—20.

Bokbestånd: c:a 5,900 band.

Föreståndarinna.

Josefson, Birgit, tf. e. o. biblioteksassistent.

Filial E.

Enskede folkskola, Stockholmsvägen 30, Enskede 1; t. 49 24 11; expeditionstid: vardagar utom lördagar 18—20,30, lördagar 14—16; ungdoms- och barnavd. vardagar utom lördagar 18—20, lördagar 14—16, barnavd. därjämte måndagar 14—16.

Bokbestånd: c:a 13,900 band.

Föreståndarinna.

Engstedt, Signe H. S., biblioteksassistent.

Filial V.

Dianavägen 7, Värtan; t. 60 63 92; expeditionstid: vardagar utom lördagar 18—20,30, lördagar 14—16; barnavd. dessutom måndagar 14—16.

Bokbestånd: c:a 15,600 band.

Föreståndare.

Jonsson, J. P., tf. e. o. biblioteksassistent.

Beträffande församlingsbiblioteken, se under avd. 5 (sid. 435).

Stockholms stads arkivnämnd och i samband därmed stående institutioner.

Arkivnämnden.

Stadsarkivets rådhusdepå; tel. se nedan.

Vissa historiska uppgifter m. m. finnas intagna i kommunalkalendern 1933 (ävensom tidigare årg.).

För handläggning av ärenden rörande huvudstadens arkivväsen beslöt stadsfullmäktige den 28 juni 1929 att inrätta *Stockholms stads arkivnämnd*. Denna trädde i verksamhet den 1 jan. 1930 (för vissa förberedande uppgifter redan i sept. 1929).

Enligt sin instruktion har arkivnämnden till uppgift att handhåva förvaltningen av stadsarkivet, att hava överinseende över stadens kommunala arkiv samt att omhänderväsa de övriga angelägenheter, vilkas vård av stadskollegiet åt nämnden överlämnas. Nämnden består, förutom av ordförande, som utses av stadskollegiet bland borgarråden, av fyra andra ledamöter, vilka jämte fyra suppleanter för nämndens ledamöter väljas av stadsfullmäktige för två år i sänder. Minst en ledamot och minst en suppleant skall vara med det offentliga arkivväsendet förtrogen person. Nämnden utser årligen inom sig en vice ordförande.

Riksarkivarien eller den riksarkivet i hans ställe förordnar samt stadsarkivarien äga närvara vid nämndens sammanträden med rätt att deltaga i överläggningarna, men ej i besluten, ävensom att få sina meningar till protokollet antecknade.

Instruktion. Instruktion för Stockholms stads arkivnämnd, fastställd av k. m:t 26 sept. 1929, med ändr. 1 aug. 1930.

Stat år 1940. Utgifter: driftbudgeten 207,230 kr.; inkomster: driftbudgeten 5,190 kr.

Arkivnämndens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Larsson, Oscar E., borgarråd, stadsfullm.; t. »stadshuset»; träffas i stadshuset alla vardagar 11—12.

Vice ordförande.

Ahnlund, N. G., professor.

Övriga ledamöter.

*Brolin, J. O. H., arkivråd.

*Casparsson, K. R., redaktör.

Severin, F. F., tf. statssekreterare.

Suppleanter.¹⁾

*Nyblom, f. Bergström, Eva M. Ch., redaktör, stadsfullm.

*Svensson, G. A., byggmästare, stadsfullm.

Lundberg, N. E., tf. förste kammarskrivare.

Bonnevier, Ch. V. A., journalist.

Sekreterare.

Stadsarkivarien (se nedan).

Revisorer.

Gemensamma för folkskoledirektionen m. fl. (se sid. 214).

Stadsarkivet.

Rådhuset, 3 tr., K., samt Norra Riddarholmshamnen 7 A, St.; t. arkivdepån i rådhuset (forskarexp.) 50 22 25, (exp. för registratorsärenden) 50 01 45; arkivdepån å Riddarholmen (exp.) 10 53 99; öppet 10—17, lördagar och dag före helgdag 10—15 (arkivdepån i rådhuset dessutom under tiden ^{15/1}—^{15/5} samt ^{15/10}—^{15/12} måndagar och torsdagar 19—21). Expeditionstid 10—16, lördagar och dag före helgdag 10—14.

Stadsarkivet förvaltas i ekonomiskt hänseende av arkivnämnden, men sorterar i fråga om de allmänna arkivförfattningarnas tillämpning under riksarkivet. Det utgör på en gång landsarkiv för Stockholm och centralarkiv för Stockholms kommunalförvaltning och har i båda dessa egenskaper att i enlighet med givna föreskrifter förrätta arkivinspektion. Därjämte om-

¹⁾ Suppleanterna äro här upptagna i samma ordning som de ledamöter (inberäknat vice ordföranden), vilkas ersättare de enligt nämndens beslut i första hand skola vara.

Arkn besörjer stadsarkivet vetenskapligt utgivningsarbete (Stockholms stads tänkeböcker 1592—1636). Stadsarkivets chef är stadsarkivarien.

Inspektion av stadsarkivet skall årligen för-
rättas av riksarkivarien eller på hans uppdrag
av arkivråd. Vederbörande nämnder och styrel-
ser skola övervaka, att kommunala arkiv, som
ej överlämnats till stadsarkivet, omsorgsfullt
vårdas. Inspektion av dylika arkiv skall årligen
förrättas av stadsarkivarien eller av annan tjänste-
man vid stadsarkivet. Enligt särskilt uppdrag
handlägger stadsarkivet därjämte genom en
extra förste arkivarie ärenden, som sammanhånga
med rationaliseringen av pappersförbrukningen
inom stadens förvaltning.

Stadsarkivets samlingar förvaras för närvarande i de lokaler, som tidigare disponerats av »rådhusarkivet» och »stadens arkiv». Då dessa lokaler praktiskt taget äro fyllda och författningsenligt påbudna leveranser endast i begränsad omfattning kunna mottagas, är frågan om nybyggnad för arkivet aktuell.

I arkivdepån i rådhuset förvaras huvudsakligen stadens privilegiebrev sedan 1423, magistratens och rådhusrättens arkivalier 1420—1875, stadens räkenskaper till omkr. 1636, justitiekollegii och förmyndarkammarens arkiv 1637—(1849)1924(1933), handelskollegii arkiv 1638—1849, byggnads- och ämbetskollegii arkiv 1643—1821, politiekollegii arkiv 1673—1821, politie-, ämbets- och byggnadskollegii arkiv 1822—1849, handels- och ekonomikollegii arkiv 1850—1880, Stockholms kämnärsrätters arkiv 1636—1849, Stockholms norra förstads arkiv 1614—1635, överståthållarämbetets kanslis arkiv med vissa undantag t. o. m. 1905, Stockholms stads konsistoriums och hovkonsistoriets arkiv, de kyrkliga församlingarnas arkiv, i regel till omkr. 1830, stadsnämndens och sockenstämmornas arkiv, fattigvårdens och hälsovårdens arkiv, direktions för Stockholms stads undervisningsverk och folkskoledirektionens äldre arkiv samt allmänna läroverks och folkskolors äldre arkiv.

I Riddarholmsdepån förvaras bl. a. Stockholms stads räkenskaper med verifikationer från omkr. 1636 (i oavbruten årsföljd från 1641), stadskamrerarens och kammarkontorets arkiv, upp-
bördsverkets arkiv med taxeringslängder (fr. o. m. 1699) och mantalslängder (fr. o. m. 1600-talet; i början spridda år; fr. o. m. 1835 med mantalsuppgifter) samt överståthållarämbetets för polis-
ärenden (sekreterareexpeditionens) arkiv t. o. m. 1914. — Den andra huvudbeståndsdelen av samlingarna i Riddarholmsdepån utgöres av polisens äldre arkivalier (poliskammarens arkiv fr. o. m. 1776) samt arkiv tillhörande företrädessvis äldre kommunala institutioner, såsom borgerskapets äldste (med grosshandels-societeten), inkvarteringskommissionen, bemedlingskommissionen samt börs-, bro- och hamnbyggnadsdirektionen, brandvaktskassaadministration, drätselkommissionen, gatulägnings-, lyshållnings- och vattenledningsstyrelserna (jämte

gaslysningsaktiebolagets arkiv), samt stadsarkitekterna (handlingar, vissa ritningar till stadens m. fl. hus; jämte vissa andra byggnadsritningar) ävensom vissa nyare kommunala nämnder m. m., såsom drätselnämnden jämte underlydande institutioner (med stadens räkenskaper och auktionsverkets handlingar), vattenledningsverket, frihamnsnämnden, kyrkogårdsnämnden, kommunala institutioner i Bromma och Brännkyrka före inkorporeringen, livsmedelsnämnden och andra kristidsorganisationer samt Stockholms stads befattningshavares familjepensionskassa. Bevarade skråarkiv äro i stort sett splittrade mellan Riddarholmsdepån samt Nordiska museets arkiv, kungl. bibliotek och Westinska samlingarna i Uppsala universitetsbibliotek.

I stadsarkivet (rådhusdepån) har inrättats en konserveringsverkstad för arkivalier.

Till stadsarkivet hör ett specialbibliotek för stadens historia och topografi samt allmän stadshistoria (Riddarholmsdepån).

Författningar. Arkivstadga för Stockholm, fastställd av k. m:t 26 sept. 1929. K. stadga ang. vissa offentliga arkiv 8 sept. 1924, med ändr. (tillämplig å bl. a. kyrkoarkiven och OÅ:s arkivalier). K. instruktion för landsarkiven 8 sept. 1924, med ändr. K. kung. 8 sept. 1924 ang. utgallring av arkivalier ur vissa offentliga arkiv samt ang. förvaring av förutvarande statsmyndigheters ävensom upplösta kommittéers m. fl. arkiv. K. kung. 8 sept. 1924 ang. inspektion av vissa offentliga arkiv, med ändr. K. kung. 8 sept. 1924 ang. överlämnande av arkivhandlingar till landsarkiven och med dem jämförliga arkivdepåer, med ändr. Bestämmelser om arkivalieleveranser till stadsarkivet, antagna av SF 17 juni 1930. Bestämmelser rörande överlämnande till stadsarkivet av arkivhandlingar från kommunala kommittéer eller tillfälliga beredningar, antagna av arkivnämnden 22 dec. 1931 (Kf 1931: nr 85). Bestämmelser rörande arkivrum för kommunala arkiv, antagna av arkivnämnden 13 maj 1932. Bestämmelser rörande användning av papper och viss skrivmateriel inom Stockholms stads förvaltning 20 febr. 1939 (Kf 1939: nr 2).

Stadsarkivarie (B).

Boëthius. S. B. (förordn. t. o. m. ³¹/s 1946); t. 50 23 30; mottagningstid: 10,30—11,30.

Förste arkivarie (22).

Bolin, E. G.; t. 50 01 08.

Extra förste arkivarie (9,300 kr.).

Staf, N. O. B.; t. 11 20 52.

Andre arkivarier (19).

Staf, N. O. B., tjl. (se ovan), tf. Corin, C.-F. L.; t. 10 53 99; Almquist, K. A. D.; t. 51 01 45.

E. o. amanuenser (XVIII, XVI).

Corin, C.-F. L., tjf. (se ovan); Sjöberg, G. A. M.; t. 51 40 90.

Förste kontorsskrivare (11).

Sjövall, f. Larsson, Märta; t. 50 01 45, 50 22 25.

E. o. biblioteksbiträde (IX).

Grothérus, f. Nilsson, Inez K. E.; t. 10 53 99.

En *extra amanuens* (2,430 kr.), en *extra förste kontorist* (3,120 kr.), ett *e. o. arkiv-*

biträde (VII), ett *extra arkivbiträde* (4,116 kr.), en *e. o. bokbinderska* (III). **ArkN**

Förste expeditionsvakt (8).

Wählberg, K. E. R.

Expeditionsvakt (6)

(nuv. inneh. åtnjuter arvlöning enl. lönegrupp 7).

Larsson, G. H.

Ett *e. o. expeditionsvaktsbiträde* (IV), ett *vaktmästarbiträde* (1,740 kr.).

Stockholms stads idrotts- och friluftsstyrelse och i samband därmed stående institutioner m. m.

Idrotts- och friluftsstyrelsen.

*Hantverkargatan 26, 3 tr., K.; tel.: se
nedan expeditionen.*

Vissa historiska uppgifter m. m. finnas intagna i kommunalkalendern 1933 (ävensom tidigare årg.).

Stadsfullmäktige beslöt den 4 mars 1929 att inrätta *Stockholms stads idrottsstyrelse*, vilken därefter trädde i verksamhet den 1 maj s. å.

Den 20 febr. 1939 beslöt stadsfullmäktige att i huvudsaklig överensstämmelse med de riktlinjer, som framlagts i ett den 5 okt. 1938 av en av stadskollegiet tillsatt kommitté — friluftskommittén — avgivet betänkande, uppdraga åt idrottsstyrelsen att under benämningen *Stockholms stads idrotts- och friluftsstyrelse* handhåva stadens friluftsverksamhet.

Stockholms stads idrotts- och friluftsstyrelse handhar förvaltningen av stadens för idrott, lekar, bad och friluftsverksamhet avsedda anläggningar, i den mån de icke enligt gällande författning eller särskilt beslut av stadsfullmäktige tillhöra annan myndighets förvaltning, samt handlägger övriga härmed sammanhängande frågor, vilkas vård av stadskollegiet åt styrelsen överlämnas. Styrelsen består av, förutom ordförande, som utses av stadskollegiet bland borgarråden, sex andra ledamöter, vilka jämte sex suppleanter för styrelsens ledamöter väljas av stadsfullmäktige för två år i sänder. Styrelsen utses vid början av varje tjänstgöringsår inom sig en vice ordförande. För handläggning av vissa ärenden har styrelsen inom sig utsett särskilda byggnads-, idrottsplats-, bad-, friluft- och personaldelegerade (se nedan).

För särskilda arbetsuppgifter äger styrelsen påkalla biträde av vederbörande stadsmyndigheter. Sådant biträde lämnas av kammarkontoret för styrelsens bokföring.

Instruktion. Instruktion för Stockholms stads idrotts- och friluftsstyrelse, fastställd av k. m:t 26 april 1929, med ändr. 1 aug. 1930 och 9 mars 1939.

Stat år 1940. Utgifter: driftbudgeten 2,132,610 kr., kapitalbudgeten 2,094,000 kr. (därav att täckas med lånemedel 2,002,000 kr.); inkomster: driftbudgeten 506,310 kr.

Idrotts- och friluftsstyrelsens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Larsson, Oscar E., borgarråd, stadsfullm.; t. »stadshuset»; träffas i stadshuset alla vardagar 11—12.

Vice ordförande.

*Ahlström, E. A., försäljningschef.

Övriga ledamöter.

Ek, V. E., sekreterare, stadsfullm.

*Eriksson, Bertil K. J., ombudsman, stadsfullm.; 2:e vice ordf.

von Friedrichs, C.-A. H., kapten, avdelningschef, stadsfullm.

Malm, A. B., kamrerare.

*Palmberg, J. H., järnsvarvare.

Suppleanter.¹⁾

*Horney, N. redaktör.

*Torslow Lundgren, Ragnvi G. A. A., fru, gymnastikdirektör.

Sandberg, E. T. G., tf. inspektör.

*Wide, E. E., folkskollärare, stadsfullm.

Nordenfelt, B., redaktör.

Samuelson, P. O., organisationschef, stadsfullm.

Sekreterare (2,280 kr.).

Garpe, D. A. J., sekreterare (se sid. 85).

Idrotts- och friluftsstyrelsens delegerade m. m.

Delegerade för byggnadsärenden.

Ek, V. E.; Larsson, Oscar E., ordf.; von Friedrichs, C.-A. H., vice ordf.

¹⁾ Suppleanterna äro här upptagna i samma ordning som de ledamöter (inberäknat ordföranden och vice ordföranden), vilkas ersättare de enligt styrelsens beslut i första hand skola vara (dock att fru Torslow Lundgren är ersättare för såväl vice ordföranden som hr von Friedrichs).

Idrottsplatsdelegerade.

Ahlström, E. A., ordf.; Palmberg, J. H.; Sandberg, E. T. G., vice ordf.; Wide, E. E.

Baddelegerade.

Eriksson, Bertil K. J., ordf.; Malm, A. B.; Palmberg, J. H.; Sandberg, E. T. G., vice ordf.; Torslow Lundgren, Ragnvi G. A. A.

Friluftsstyrelsens delegerade.

von Friedrichs, C.-A. H., vice ordf.; Horney, N.; Larsson, Oscar E., ordf.; Nordenfelt, B.; Samuelson, P. O.

Personaldelegerade.

Ahlström, E. A.; Eriksson, Bertil K. J.

Styrelsen för Östermalms idrottsplats.
(Jfr nedan och sid. 391.)

Ordförande (utsedd av stadskollegiet): Larsson, Oscar E., borgarråd, stadsfullm.

Övriga ledamöter: Ahlström, E. A., försäljningschef, Palmberg, J. H., järnsvarvare (utsedd av idrotts- och friluftsstyrelsen); Bergvall, E., stadionchef, Wibom, T. H., kapten, vice ordf. (utsedda av Sveriges centralförening för idrottens främjande).

Revisorer.

Gemensamma för folkskoledirektionen m. fl. (se sid. 214).

Idrotts- och friluftsstyrelsens expedition.

Hantverkargatan 26, 3 tr., K.; t. 23 32 85; expeditionstid: 10—14.

Stat år 1940. Utgifter: driftbudgeten 146,240 kr.

Direktör (B).

Nyrén, G. H. (förordn. t. o. m. ³¹/s 1943); mot-tagnings-tid: 10—11.

Ingenjör (20).

Svenson, B. A.

Kamrerare (3 kl.) (19).

Ljungman, C. G.

Extra friluftshintendent (7,692 kr.).

Freese, A.

Extra sekreterare (7,800 kr.).

Ahlgren, I. V., tf.

Förste kammarsskrivare (17).

Gellerstedt, L. F.

Registrator.

Grönberg, Karin I., kontorsskrivare (9), tjl. (se nedan), tf. Sandström, f. Erikson, Märta V.

Extra ingenjör (6,480 kr.).

Fröling, K. W. F., tjl.

E. o. tekniskt biträde (XV).

Blomkvist, E. V.

Extra verkmästare (6,000 kr.).

Holm, G. H. L.

Extra kammarsskrivare (5,400 kr.).

Grönberg, Karin I.

E. o. amanuens (XIII).

Hjort, A. L.

Amanuens (3,420 kr.).

Carlberg, K. E. B., tjl.

Ett första kontorsbiträde (7), två e. o. kontorsbiträden (V), ett extra kontorsbiträde (2,400 kr.), en expeditionsvakt (6), ett vaktmästarbiträde (1,560 kr.).

Under idrotts- och friluftsstyrelsens förvaltning stående anläggningar m. m.¹⁾

Idrottsplatser och lekplaner samt sportstugor.

I Stockholm finnas f. n. tretton större idrottsplatser, nämligen Stadion samt Östermalms, Johanneshovs, Hammarby, Enskede, Aspudens, Stadshagens, Kristinebergs, Stora Mossens, Hjorthagens, Älvsjö, Zinkensdamms och Mälarehöjdens idrottsplatser. Av dessa äro Stadion samt Östermalms och Johanneshovs idrottsplatser anlagda å staten tillhöriga områden samt de tio övriga belägna å Stockholms stad tillhörig mark.

Stadion är anlagt av Sveriges centralförening för idrottens främjande (med bidrag av lotterimedel) och förvaltas av en av k. m:t tillsatt styrelse, Stadionstyrelsen.

Östermalms idrottsplats, som är anlagd av Sveriges centralförening för idrottens främjande, förvaltas — i enlighet med av stadsfullmäktige för beviljande av anslag till idrottsplatsens ombyggnad föreskrivet villkor — av en särskild styrelse, i vilken stadskollegiet utser en ledamot, tillika ordförande, samt idrotts- och friluftsstyrelsen och centralföreningen vardera två ledamöter (jfr ovan). Styrelsens förvaltning skall vara underkastad revision

¹⁾ Samtliga idrottsplatser i Stockholm, såväl kommunala som övriga, hava upptagits i nedanstående redogörelse.

Ifs

av stadens revisionskontor och två revisorer, av vilka idrotts- och friluftsstyrelsen och centralföreningen vardera utse en.

Staden lämnar ett årligt bidrag till kostnaderna för underhåll och skötsel av idrottsplatsen, under villkor att stadens skuldbelåning tillförsäkras viss dispositionsrätt till densamma (jfr sid. 391).

Johanneshovs idrottsplats har anlagts av Stockholms idrottsförbund på ett av förbundet arrenderat, staten tillhörigt område strax söder om Skanstull. Arbetena å anläggningen hava till större delen utförts av staden såsom nödhjälpsarbeten. Idrottsplatsen är ännu icke färdig, men har dock i viss begränsad utsträckning tagits i bruk.

Hammarby idrottsplats, som är belägen å ett staden tillhörigt område invid Hammarbyleden (adress: Södermannagatan 61), är utarrenderad till Hammarby idrottsförening, som har att på egen bekostnad underhålla idrottsplatsen med byggnader och övriga anläggningar. Staden lämnar årligt bidrag till idrottsplatsens underhåll, under villkor att viss skuldbelåning beredes kostnadsfritt tillträde till densamma (jfr sid. 391).

Enskede, Aspudden, Stadshagens, Kristinebergs, Stora Mossens, Hjorthagens, Älvsjö, Zinkensdamm och Mälarhöjdens idrottsplatser (se nedan), vilka tillkommit medelst å stadens stat anvisade anslag, förvaltas av idrotts- och friluftsstyrelsen.

Förutom nu nämnda idrottsplatser finnes ett antal *idrottsplaner* av enklare beskaffenhet, bland vilka de i Vasaparken samt invid Matteus, Johannes och Skarpnäcks folkskolor och vidare de å Stora Essingen, i Bellevueparken, Tantolunden, Traneberg, Smedslätten, Bällstälund, Blommensberg, Midsommarkransen, Örby, Långbrodalen och Södertörn äro de största och mest utnyttjade. Därför har idrotts- och friluftsstyrelsen lämnat ekonomiskt bidrag till idrottsorganisationer, vilka anlagt idrottsplaner på mark, som avgiftsfritt eller mot lågt arrende upplåtits av staden. För idrottsutövning användas även de *lekplaner*, som äro belägna å stadens parker, i koloniträdgårdsområdena, vid folkskolorna eller å andra lämpliga ställen. Genom arbetslöshetsskommitténs försorg hava lekplaner anlagts i följande koloniträdgårdsområden, nämligen i Björken, Svedmyra, Valla, Årsta, Riksby och Åkeshov III. Sammanlagda antalet idrotts- och lekplaner, som äro i bruk, utgör omkring 40 st. En större sportstuga, inrymmande samlingsrum, omklädnadslokaler samt en skidhall, finnes uppförd invid Enskede idrottsplats (se nedan). En mindre sportstuga i Fagersjö har uppförts och tagits i bruk år 1939.

En invid Eriksdalsskolorna uppförd hall för inomhusidrott — Eriksdalshallen — har öppnats hösten 1939. Hallen inrymmer två banor om 22 × 43 meter resp. 17 × 37 meter, omklädnadsutrymmen, expeditiionslokaler, pressrum,

sjukrum, serveringslokal m. m. Antalet åskådarplatser utgör 2,204, varav 1,144 sittplatser. Vid vissa arrangemang kan antalet platser utökas med ytterligare 1,077 sittplatser och 990 ståplatser.

Staden har under senare år medverkat till anläggandet av *tennisbanor*, ehuru i begränsad utsträckning och endast med avseende på utebanor. Vid det av staden anordnade Eriksdalsbadet finnas fem dylika banor, vilka i likhet med anläggningen i övrigt äro utarrenderade till sim- och idrottsklubben Hellas (se nedan). Å området för Kristinebergs idrottsplats finnas tio tennisbanor i enskild ägo. Därför hava anlagts fem tennisbanor i Smedslätten, två i Hjorthagen, tre i Enskede, tre i Mälarhöjden samt två vid Flatenbadet (se nedan), vilka anläggningar förvaltas av idrotts- och friluftsstyrelsen och upplåtas dels till tennisorganisationer, dels direkt till allmänheten. Skötseln av tennisbanorna handhåvas av personalen vid idrotts- och badanläggningarna.

För avlönandet av idrottsinstruktörer, vilka tjänstgöra på stadens idrottsplatser, har för år 1940 anvisats ett anslag å 6,000 kr.

Stat år 1940. Utgifter: driftbudgeten 858,925 kr.; inkomster: driftbudgeten 137,910 kr.

Kristinebergs idrottsplats.

Kristineberg, K.; t. 50 95 15.

Föreståndare (11).

Hertzell, S. E. T.

Stora Essingens idrottsanläggning.

Essingen; t. 53 97 90.

Stadshagens idrottsplats.

Stadshagen, K.; t. 50 05 25.

Föreståndare (11).

Eriksson, A. L.

Vasaparkens idrottsanläggning.

Tel. 30 30 66.

Hjorthagens idrottsplats.

Jägmästargatan, Värtan; t. 61 05 01.

Föreståndare (11).

Eklind, H. A.

Bellevue idrottsanläggning.

Tel. 31 55 55.

Zinkensdammens idrottsplats.

Ringvägen 16, Sö.; t. 42 24 90.

E. o. föreståndare (XI).

Bengtson, K. A.

Tantolundens idrottsanläggning.

Tel. 41 41 00.

Enskede idrottsplats.

Enskede 1; t. 49 16 85.

Föreståndare (11).

Nilson, G. A.

Enskede sportstuga.

Enskede 1; t. 49 27 55.

Älvsjö idrottsplats.

Älvsjö 1; t. Älvsjö 233.

E. o. föreståndare (XI).

Nylander, E. T.

Aspuddens idrottsplats.

Aspudden; t. 45 05 75.

Föreståndare (11).

Strähle, B. E. R.

Mälarhöjdens idrottsplats.

Johannisdalsgatans förlängning, Mälarhöjden; t. Mälarhöjden 11 18.

Stora Mossens idrottsplats.

Västerled, Äppelvikens; t. 25 35 27.

Föreståndare (11).

Björkman, E. G.

Eriksdalshallen.

Ringvägen 70, Sö.; t. 43 88 90.

Föreståndare.

Thor, E. V., (se sid. 284, 285).

Två vaktmästare.

Smedslättens tennisbanor.

Älviksvägen—Djurklouvägen, Smedslättens; t. 25 05 22.

Hjorthagens tennisbanor.

Jägmästargatan, Värtan; t. 61 05 01.

Enskede tennisbanor.

Enskede idrottsplats, Enskede 1; t. 49 16 85.

Flatenbadets tennisbanor.

Flatenbadet, Stockholm 20; t. Älta 100.

Mälarhöjdens tennisbanor.

Mälarhöjdens idrottsplats, Johannisdalsgatans förlängning; t. Mälarhöjden 11 18.

För samtliga idrottsanläggningar: *varierande antal arbetare.*

Skid- och källbackar samt skridskobanor.

Av Föreningen för skidloppningens främjande hava, delvis i samarbete med andra organisationer, anlagts *skidbackar* vid Fiskartorpet och vid Rosendals slott å Södra Djurgården, ävensom en större sportstuga vid Fiskartorpet, vilken under hela året är avgiftsfritt tillgänglig för den idrottsutövande allmänheten. Föreningen omhänderhar jämväl skötseln av de av staden anlagda skidbackarna i Enskede. Till föreningens verksamhet lämnar staden bidrag (jfr sid. 391). Därjämte anordnas och underhållas vintertid genom å idrotts- och friluftsstyrelsens stat anvisade medel dels en skidbacke i Stadshagen, en vid Stora Mossen i Bromma samt en i Älvsjö, dels smärre skid- och teknikbackar i stadens parker och ytterområden. Vidare underhållas sextio sex *källbackar* i stadens parker och förstäder.

Genom idrotts- och friluftsstyrelsens försorg anordnas *skridskobanor* dels å vissa av styrelsens idrottsplatser och lekplaner samt i parker, dels ock vid sådana stadens folkskolor, som äro belägna på större avstånd från de allmänna skridskobanorna. Under vintersäsongen 1939—1940 hava i enlighet härmed anordnats fyrtionio banor. Dessutom lämnar staden bidrag till uppehållande av för allmänheten upplåtna, enskilda skridskobanor i Stockholm med närmaste omnejd, under villkor att frikort utlämnas till barn i stadens skolor (jfr sid. 391). Vintersäsongen 1939—1940 hava fjorton sådana banor anlagts.

Stat år 1940. Utgifter: driftbudgeten 207,710 kr.

Främjande av gymnastikverksamhet.

För *gymnastikändamål* lämnar staden bidrag till enskilda sammanslutningar (jfr sid. 391). Därjämte finnes i Vasa realskolas byggnad en kommunal gymnastikanläggning, inrymmande en gymnastiksal med erforderliga omklädnadsutrymmen samt avsedd i främsta hand för den frivilliga gymnastiken. I den mån anläggningen icke tages i anspråk för detta ändamål, är den upplåten för tennis spel. I Forsgrénska medborgarhuset å Södermalm har inrymts en gymnastiksal, som tagits i bruk hösten 1939. Gymnastiksalen, som står i direkt förbindelse med Forsgrénska badet, är inredd jämväl för handboll och tennis spel. Salens golvytta mäter 16,5 × 36 meter. En mindre åskådarläktare rymmer 120 personer. Bägge gymnastikanläggningarna förvaltas av idrotts- och friluftsstyrelsen.

Stat år 1940. Utgifter: driftbudgeten 73,400 kr.; inkomster: driftbudgeten 18,000 kr.

Kommunala gymnastikanläggningen i Vasa realskola.

Hälsingegatan 4, Va.; t. 30 46 74; ang. upplåtelser 23 32 85.

En vaktmästare; t. 30 46 74.

Forsgréniska gymnastikhallen.

Medborgarhuset, Södra Bantorget, Sö.;
t. 40 11 02 och 40 07 05 (kassan).

Föreståndare.

Thor, E. V.

Badanläggningar.

I Stockholm finnas sju större friluftsbad, nämligen friluftsbadet i Vanadislunden samt baden vid Tranebergsgro, Eriksdal, Solvik (Smedslätten), Flaten, Älvsjö och Mälärhöjden. Ett mindre kallbadhus med två bassängar finnes vid Kyrksjön i Bromma. Ett mindre badhus (s. k. badsump) är beläget i Södertörns villastad. Vidare hava mindre strandbad anordnats i Södra Ångby, å Stora Essingen, å Kungsholmslandet vid Essingesundet, å Långholmen, vid Årstavikens södra strand, i Gröndal, vid Längsjön i Brännkyrka samt i Södertörn. Därjämte har staden tillgodosegt behovet av varmbadanläggningar i vissa, framför allt mera avlägsna belägna stadsdelar genom anläggningar i Aspudden, Älvsjö, Mälärhöjden, Alvik, Hjorthagen, Ballstälund, på Stora Essingen, i Örby och Enskede samt en flytande badanläggning vid Liljeholmsviken. En större varmbadanläggning har inrymmts i Forsgréniska medborgarhuset. Samtliga nämnda badanläggningar äro ställda under idrotts- och friluftsstyrelsens förvaltning.

Vanadislbadet, beläget i Vanadislunden, är ett bassängbad med renat och uppvärmt vatten. Det sistnämnda möjligger längre badsäsong än vid övriga friluftsbad, nämligen från mitten av maj till omkring mitten av september.

Tranebergsbadet är f. n. uthyrt till enskild person.

Eriksdalsbadet är anordnat å en staden tillhörig, förut av vattenledningsverket disponerad tomt med användande av där befintliga forna filterbassänger m. m. Badet är utarrenderat till sim- och idrottsklubben Hellas. Stadsfullmäktige hava år 1938 beslutat anläggandet av ett nytt friluftsbad i Eriksdalslunden i huvudsaklig överensstämmelse med ett av idrotts- och friluftsstyrelsen framlagt förslag.

Kallbadhuset vid Kyrksjön i Bromma är uthyrt till föreningen Bromma trädgårdar u. p. a. Solviksbadet i Smedslätten är ett strandbad vid Mälaren.

Flatenbadet, beläget vid sjön Flaten i Enskede församling, är Stockholms största strandbad med en badstrand av c:a 1,200 meters längd. Inom anläggningen finnas även två tennisbanor samt idrotts- och lekfält, av vilka de senare färdigställda under hösten 1938. Sedan sommaren 1935 anordnas vid badet särskilda bad för barn. Barnen färdas under tillsyn av ledare till och från badet i abonnerade bussar. Vid badet

anordnas simundervisning och lekar, varjämte varje barn erhåller en portion mjölk och bröd.

Älvsjöbadet invid Huddingevägen i Älvsjö är ett bassängbad med renat vatten.

Mälärhöjdens friluftsbad vid Jakobsberg i Sättravägens förlängning omfattar förutom strandbadet även ett lägerlivsområde.

I Forsgréniska medborgarhuset är inrymd en större varmbadanläggning, Forsgréniska badet, som togs i bruk hösten 1939. Badet är ett gemensamhetsbad med en bassäng om 12 × 33¹/₂ meter, bastu- och tvagningsrum samt omklädningsutrymmen för 300 badgäster samtidigt. Vid tävlingar kan beredas åskådarplatser för omkring 1,000 personer.

Det i Aspudden å en av Sveriges litografiska tryckerier kostnadsfritt upplåten tomt belägna varmbadhuset har under år 1939 ombyggt och utvidgats. Det inrymmer efter ombyggnaden ett större omklädnadsrum, ett tvättrum med duschar, en bastu, en 6 × 15 meter stor simbassäng, två karbadshytter m. m. Badet har åter öppnats för allmänheten i januari 1940. Ett mindre varmbadhus finnes även i Älvsjö.

Skolbadanläggningarna i Mälärhöjdens, Alviks, Hjorthagens, Ballstälunds, Stora Essingens, Örby och Enskede folkskolor äro vissa tider, då de ej äro erforderliga för skolornas behov, upplåtna för allmänheten. Förvaltningen av dessa bad, i den mån de äro avsedda för allmänheten, handhaves av idrotts- och friluftsstyrelsen.

I syfte att försöksvis utröna lämpligheten av flytande badanläggningar hava stadsfullmäktige anvisat medel till en dylik anläggning på en flytande ponton av vattentät betong, innehållande, förutom uppvärmnings- och filtreringsanordningar, en mindre simhall, avklädningsrum, bastu, läktare m. m. Anläggningen är förlagd till Liljeholmsviken (vid Hornsgatan).

Staden lämnar bidrag till Svenska livräddningssällskapet för anordnande av kostnadsfri simundervisning samt undervisning i livräddning åt elever vid vissa av huvudstadens undervisningsanstalter (jfr sid. 391).

Stat år 1940. Utgifter: driftbudgeten 778,100 kr., kapitalbudgeten 2,043,000 kr. (därav att täckas med lånemedel 2,002,000 kr.); inkomster: driftbudgeten 343,450 kr.

Friluftsbad.

Vanadislbadet.

Vanadislunden (ing. fr. Sveavägen); t.
30 12 11.

Under badsäsongen en badintendent, två simlärare och en simlärarinna.

Tranebergsbadet.

Fredhäll (vid Tranebergssund); t. 50 56 98.

Utarrenderat (se ovan).

Eriksdalsbadet.

*Eriksdalslunden (ing. fr. Ringvägen);
t. 41 11 38.*

Utarrenderat (se ovan).

Flatenbadet.

Stockholm 20; t. Älta 100.

E. o. tillsyningsman (IX).

Karlström, K. S.

Under badsäsongen en *badintendent*, två *simlärare* och två *simlärarinnor*.

Älvsjöbadet.

Invid Huddingevägen; t. Älvsjö 5 07.

Under badsäsongen en *badintendent*, en *simlärare* och två *simlärarinnor*.

Långsjöns friluftsbad.

Invid Långsjöplan; t. Älvsjö 11 60.

Under badsäsongen två *simlärare*.

Mälarhöjdens friluftsbad.

Vid Jakobsberg i Sättravägens förlängning; t. Mälarhöjden 12 71.

Under badsäsongen två *simlärare* och en *simlärarinna*.

Solviksbadet.

Smedslätten; t. 25 04 00.

Under badsäsongen en *badintendent*, två *simlärare*, två *simlärarinnor* och en *förste vaktmästare*.

Ängbybadet.

Södra Ängby, postadress: Åkeshov; t. Ängby 8 76.

Under badsäsongen två *simlärare*.

Stora Essingens friluftsbad.

*Invid Oxhålsdammen å öns västra sida;
t. 51 63 51.*

Under badsäsongen två *simlärare*.

För samtliga friluftsbad: *varierande antal arbetare.*

Inomhusbad (varmbad).

Forsgrénas badet.

*Medborgarhuset, Södra Bantorget, Sö.;
t. 40 11 02 och 40 07 05 (kassan).*

Föreståndare.

Thor, E. V.

Åtta *badmästare*, fyra *badassistenter*, tre *kassörskor*, en *förrådsföreståndarinna*, två *filterskötare* och *reparatörer*, en *expeditionsvakt*.

Enskedebadet.

*Enskede folkskola, Stockholmsvägen 30,
Enskede 1.*

En *extra badföreståndarinna* (1,200 kr.), en *extra värmeledningsskötare* (960 kr.).

Örbybadet.

Örby folkskola, Älvsjö 2.

En *extra badföreståndarinna* (1,200 kr.), en *extra värmeledningsskötare* (960 kr.).

Älvsjö varmbadhus.

Johan Skyttes Väg 232, Älvsjö 1; t. Älvsjö 7 20.

En *badföreståndarinna* (4), en *värmeledningsskötare* (2 c).

Aspuddsbadet.

Schlytersvägen 53, Aspudden; t. 45 00 11.

En *badföreståndarinna* (4), en *värmeledningsskötare* (2 c).

Mälarhöjdsbadet.

Mälarhöjdens nya folkskola, Mälarhöjden.

En *extra badföreståndarinna* (1,200 kr.), en *extra värmeledningsskötare* (960 kr.).

Liljeholmsbadet.

*Liljeholmsviken vid Liljeholmsbron,
Hornstull; t. 40 71 38.*

Tre *badskötare* samt två *timavlönade baderskor*.

Bällstalundsbadet.

Bällstalunds folkskola, postadress: Sundbyberg 1.

En *extra badföreståndarinna* (1,200 kr.), en *extra värmeledningsskötare* (960 kr.).

Alviksbadet.

Alviks folkskola, Traneberg.

En *extra badföreståndarinna* (1,200 kr.), en *extra värmeledningsskötare* (960 kr.).

Essingebadet.

Stora Essingens folkskola, Stora Essingen.

En *extra badföreståndarinna* (1,200 kr.), en *extra värmeledningsskötare* (960 kr.).

Hjorthagsbadet.

Värtans nya folkskola, Värtan.

En *extra badföreståndarinna* (1,200 kr.),
en *extra värmeledningsskötare* (960 kr.).

Friluftsverksamhet.

Det alltmer stegrade intresset för friluftsliv i skilda former, som gjort sig gällande under senare år, har bland annat tagit sig uttryck i *idkande av lägerliv* i ökad omfattning. Genom lägerlivets allt större utbredning och förläggande till mera bebyggda trakter hava emellertid svårigheter uppstått för dess utövare, samtidigt som vissa betänkligheter gjort sig gällande mot rörelsen på grund av den skadegörelse, som lägerlivsidkarna i vissa fall åstadkomma genom ovarsamt bruk av eld och genom skövling av skog och annan växtlighet.

För att bereda tillfälle till en ordnad lägerlivsrörelse och för att koncentrera ett större antal av densammans utövare till för ändamålet lämpliga platser i Stockholms omgivning har staden ställt till lägerlivsidkarnas förfogande ett större område invid sjöarna Flaten (jfr sid. 284) och Älten i Enskede församling samt ett område vid Mälarhöjdens friluftsbad, varest genom idrotts- och friluftsstyrelsens försorg vidtagits vissa för berörda ändamål erforderliga anordningar. Sedan området vid Flaten i samband med Flatenbadets tillkomst inhägnats, upptages viss entréavgift ej blott av badande utan även av tältare å nämnda område.

Under år 1939 påbörjades med för ändamålet anvisade medel vissa arbeten med iordningställandet av ett lägerlivsområde på Farstånäset vid sjön Magelungen.

För friluftsansändamål har staden genom beslut av stadsfullmäktige den 7 dec. 1936 förvärvat egendomen Tyresta i Österhaninge socken. Egendomen är belägen fågelvägen c:a 2 mil sydost ut

från stadens centrum och har en areal av c:a 1,416 har. Friluftskommittén har i sitt betänkande av den 5 okt. 1938 framlagt en detaljerad plan för områdets utnyttjande och förvaltning såsom naturallmänning. Under år 1939 har en av de äldsta byggnaderna i Tyresta by, den s. k. Dahlgrensgården, reparerats och iordningställts såsom raststuga. Skötseln av raststugeverksamheten har uppdragits, åt Svenska turistföreningen.

För att bereda skolungdomen tillfälle till idrotts- och friluftsliv under vinterloven anordnas utflykter i samarbete med Skidfrämjandet. För dessa *skolungdomsutflykter* har för år 1940 anvisats ett anslag å 7,000 kr. Inom staden och dess närmaste omgivning anordnas ett antal *skidspår*, f. n. uppgående till sjutton, dels för allmänhetens åkning, dels för avläggande av skolmärkesprov. I 1940 års stat hava för ändamålet 3,150 kr. anvisats.

Stat år 1940. Utgifter: driftbudgeten 68,235 kr., kapitalbudgeten 51,000 kr.; inkomster: driftbudgeten 6,950 kr.

Lägerlivsområdena vid Flatenbadet och Älten.

Flatenbadet, Stockholm 20; t. Älta 100.

Områdenas skötsel ombesörjes av personal vid Flatenbadet.

Mälarhöjdens lägerlivsområde.

Mälarhöjdens friluftsbad vid Jakobsberg i Sättravägens förlängning; t. Mälarhöjden 1271.

Områdets skötsel ombesörjes av friluftsbadets personal.

Tyresta.

Österhaninge; t. Handen 260.

En tillsyningsman (3,000 kr.).

Övriga till undervisningsroteln hörande institutioner.

Rådet till skydd för Stockholms skönhet.

(Skönhetsrådet.)

*Herkulesgatan 12, C.; t. 10 96 35
(jfr nedan, sekreteraren).*

Vissa historiska uppgifter m. m. finnas intagna i kommunalkalendern 1933 (ävensom tidigare årg.).

Stadsfullmäktige beslöt den 18 mars 1918 att tillsätta ett »natskydds- och konstråd». Detta antog år 1919 namnet *Rådet till skydd för Stockholms skönhet*. Den 29 okt. 1928 antog stadsfullmäktige ett reglemente för rådet, vilket trädde i kraft den 1 jan. 1929.

Enligt detta reglemente har rådet till uppgift att i frågor, som beröra Stockholms stads offentliga konstverk, kulturminnesmärken, konstnärligt eller kulturhistoriskt värdefulla stadsbilder eller stadens och dess omgivningars övriga skönhets- och naturvärden, vara rådgivare åt stadens olika myndigheter, kommittéer, delegationer och utskott och att i sådan egenskap på anmodan avgiva yttranden i dylika frågor. Rådet må jämväl utan anmodan till stadens olika myndigheter avgiva de förslag och framställningar, som rådet kan finna påkallade. Det äger påräkna erforderliga upplysningar samt biträde i övrigt från vederbörande stadsmyndigheter.

Rådet har under en följd av år ombesörjt kulturhistoriska undersökningar vid grävningsarbeten inom stadens område samt uppmärkning och undersökning av sådana byggnader av kulturhistoriskt värde, som tid efter annan rivits, och har därvid även i väntan på upprättandet av ett stadsmuseum i samråd med fastighetskontorets husbyggnadsavdelning tillvaratagit sådana föremål, som kunde vara av intresse för det blivande stadsmuseet. Rådets sekreterare står även å rådets vägnar stadens myndigheter till tjänst såsom expert vid restaurerings- och reparationsarbeten å stadens kulturhistoriska byggnader. Sedan 1931 ett stadsmuseum upprättats har detta övertagit rådets insamlings- och undersökningsverksamhet, medan sekreteraren fortfarande utövar sin verksamhet som rådgivare vid restaurering av stadens byggnader. En gränsreglering har

verkställts mellan skönhetsrådet och stadsmuseet, enligt vilken »skönhetsrådets verksamhet skall vara rådgivande, medan museet har att utöva museal verksamhet genom att omhändertaga det som på grund av utvecklingen måste försvinna ur stadens levande liv». (Utl. 1931: nr 30.)

Rådet består av elva ledamöter, av vilka tio utses av stadsfullmäktige och en av de sålunda utsedda ledamöterna. Av de ledamöter, som utses av stadsfullmäktige, böra minst sju vara särskilt sakkunniga inom rådets olika verksamhetsgrenar. Av dessa skola två vara representanter för kungl. akademien för de fria konsterna, därav en målare och en bildhuggare, samt de övriga fem representanter för en var av följande fem institutioner, nämligen kungl. vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien, kungl. byggnadsstyrelsen, samfundet St Eriks styrelse, Svenska arkitektföreningens och Svenska naturskyddsföreningens styrelse. Senast sex veckor före val av ledamot, som i rådet skall representera någon av nämnda institutioner, skall stadskollegiet anmoda ifrågavarande institution att för varje representant avgiva förslag å minst två personer, lämpliga att vara ledamöter i rådet. Avgivas sådana förslag, hava stadsfullmäktige att välja bland de föreslagna personerna på sådant sätt, att samtliga förslagsgivande institutioner bliva representerade i rådet i enlighet med vad ovan sagts. Uraktlåter institution att avgiva dylikt förslag, välja stadsfullmäktige person med framstående sakkunskap inom ifrågavarande institutions verksamhetsområde.

Skönhetsrådets ledamöter utses för två år i sänder. Rådet utser vid början av varje tjänstgöringsår inom sig ordförande och vice ordförande. Rådets sekreterare, som även har till uppgift att bereda och föredraga å rådets prövning ankommande ärenden, äger, även om han icke är medlem av rådet, att vid rådets sammanträden delta i överläggningarna med rätt att därvid framställa förslag samt få sin mening antecknad till protokollet.

Rådets räkenskaper, vilka föras av stadens kammarkontor, granskas av för stadskollegiet m. fl. gemensamma revisorer.

Reglemente. Reglemente för rådet till skydd för Stockholms skönhet, antaget av SF 29 okt. 1928.

Stat år 1940. Utgifter: driftbudgeten 17,000 kr.

Lk
Sm

Skönhetsrådets ledamöter.

Ordförande.

*Gahn, W. B., arkitekt (repr. för Svenska arkitektföreningen).

Vice ordförande.

Ek, V. E., sekreterare, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

Eldh, C. J., bildhuggare (repr. för Akademien för de fria konsterna).

*Lindhagen, Anna J. J., f. d. föreståndare.

Olsson, A. V. M., professor (repr. för Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien) (se nedan).

*Rosenborg, O. E., skriftställare, kassaförvaltare.

*Selander, N. S. E., författare (repr. för Svenska naturskyddsföreningens styrelse).

Sköld, O. J. A. J., professor (repr. för Akademien för de fria konsterna).

Wallin, S., intendent (repr. för samfundet St. Eriks styrelse).

*Östberg, R., arkitekt (repr. för k. byggnadsstyrelsen).

*Steenberg, K. J. E., folkskolinspektör, stadsfullm. (utsedd av övriga ledamöter).

Sekreterare

(6,000 kr. utan rörligt tillägg).

Olsson, A. V. M., professor (se ovan); Alberget 5, Djurgården, Ö.; t. 60 51 99.

Revisorer.

Gemensamma för stadskollegiet m. fl. (se sid. 84).

Liljevalchs konsthall.

Djurgårdsvägen 60, Ö.; t. 62 27 75 (expeditionen), 61 33 20 (tamburen); expeditionstid: 10—16.

Sedan grosshandlaren C. F. Liljevalch i testamente tillerkänt utredningsmännen i sitt befogethet att bestämma om användningen av överskottsmedlen, sedan av testator gjorda donationer utgått, förklarade sig utredningsmännen villiga att använda intill 500,000 kr. för att i Stockholm få till stånd en byggnad, huvudsakligen avsedd för konstutställningar. Donationen gjordes under förutsättning att stadsfullmäktige till byggnadstomt upplåte ett område i kv. Fyrkanten (numera kv. Konsthallen) å Djurgården. Den 31 mars 1913 upplåte stadsfullmäktige tomten i fråga samt uppdrogo åt drätselnämndens första avdelning att med utredningsmännen träffa avtal om byggnadens förvaltning. Enligt träffat avtal skall konsthallen förvaltas av en styrelse, bestående av det antal ledamöter, som drätselnämnden bestämmer (f. n. sju ledamöter). Styrelsen utses av drätselnämnden för en tid av två år i sänder. Av ledamöterna skall

minst en vara konstnär. Drätselnämndens val av ledamöter ägde rum den 3 jan. 1939 för åren 1939—1940.

Intendenten, som även är styrelsens sekreterare, utses av styrelsen inom eller utom dess krets. Honom åligger att handhåva utställningsbyggnadens skötsel, uppgöra planer för utställningsverksamhetens ordnande samt för sådant ändamål underhandla med såväl in- som utländska konstnärer och i övrigt med uppmärksamhet följa den konstnärliga utvecklingen. Han har därjämte bl. a. att medverka vid utställningars anordnande.

Stat år 1940. Utgifter: driftbudgeten 88,390 kr.; inkomster: driftbudgeten 73,310 kr. (därav i anspråk tagna 14,500 kr. utgörande räntemedel å Liljevalchs konsthalls fond).

Styrelse.

*H. K. H. Prins Eugen, ordf.; *Branting, f. Lind, Rina E., fru; *Johanson-Thor, T. E. N., konstnär, professor; *Johnsson, I. V., skulptör; *Larsson, Oscar E., borgarråd, stadsfullm., vice ordf.; *Laurin, T. O., direktör; *Pauli, I. H. E., lektor.

Revisorer.

Gemensamma för stadskollegiet m. fl. (se sid. 84).

Liljevalchs konsthall.

Intendent (A).

Wählin, H. (förordn. t. o. m. ^{31/10} 1942).

En kontorsskrivare (9), ett första kontorssbiträde (7), en förste expeditionsvakt (8), en expeditionsvakt (6), en e. o. expeditionsvakt (VI) (vakant) samt extra vakter.

Stadsmuseet.

Götgatan 1, Sö.; t. 42 32 36, 42 32 37, 42 32 38.

Stadskollegiet beslöt den 17 sept. 1925 att tillsätta en kommitté av sju personer (stadsmuseikommittén) för utredning av frågan om upprättande av ett stadsmuseum för huvudstaden. Kommittén skulle äga att för erforderliga specialundersökningar tillkalla sakkunnigt biträde. Stadskollegiets val av ledamöter i kommittén ägde rum den 17 sept. 1925 (fyllnadsval den 8 maj och 24 okt. 1929).

Kommittén har i tvenne den 26 nov. 1929 och 1 nov. 1930 avgivna betänkanden (jfr Utl. 1930: nr 94 och 1931: nr 30) framlagt förslag rörande organisation m. m. av ett »Stockholms stads museum», vilka förslag av stadsfullmäktige resp. den 17 mars 1930 och 2 febr. 1931 lämnats utan erinran i samband med beviljande av vissa anslag till kommitténs verksamhet.

Enligt stadsmuseikommitténs förslag skall stadsmuseet ha till uppgift att belysa stadens uppkomst och utveckling genom tiderna, invånarnas liv och levnadsvillkor samt styrelsens och de kommunala institutionernas utveckling. Museet skall utgöra en forskningscentral för stadens kulturhistoria och uppdelas på tre huvudavdelningar, den historisk-topografiska, med uppgift att skildra stadens, stadsbildens och byggnadernas förändringar genom tiderna samt i allmänhet stadens yttre liv och utveckling, den näringshistoriska, med huvudsakligt ändamål att belysa utvecklingen inom hantverket, handeln och sjöfarten m. fl. näringar inom Stockholm, samt den kommunalhistoriska, med uppgift att skildra stadens styrelse och förvaltning samt de kommunala institutionernas utveckling m. m.

Utöver de rent museala uppgifterna skall museet enligt kommitténs förslag även handha sådant kulturminnesvårdande arbete, som är av mera museal natur (bl. a. verkställande av undersökningsarbeten av arkeologiskt, konst- eller kulturhistoriskt slag i samband med rivnings- och grävningsarbeten m. m. ävensom tillvaratagande härvid av föremål av historiskt värde).

Chef för stadsmuseet och ledare av dess verksamhet är stadsantikvarien, vilken tillika har att ägna uppmärksamhet åt den allmänna kulturminnesvården i Stockholm.

Stadsmuseikommitténs verksamhet har hittills väsentligen varit inriktad på förberedande inventeringar rörande föremål och handlingar i stadens ägo, som kunna anses lämpade att överföras till ett stadsmuseum, ävensom i viss omfattning inköp (med av stadsfullmäktige anvisade medel) av museiföremål för detsamma. Sedan vissa lokaler i det s. k. södra stadshuset, Götgatan 1, ställts till kommitténs förfogande, har därstädes igångsatts arbete med närmare preparering av föremålsbeståndet och utarbetande av detaljerad plan för museets uppställning m. m. Avsikten är att sedermera i södra stadshuset successivt genomföra anordnande och uppställning av museets olika avdelningar.

Stat år 1940. Utgifter: driftbudgeten 213,400 kr.; inkomster: driftbudgeten 4,000 kr.

Stadsmuseikommitténs ledamöter.

Ordförande.

Larsson, Oscar E., borgarråd, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

Ahnlund, N. G., professor; Curman, J. S., riksantikvarie; Eggert, G. E., direktör; Hultman, G. H., f. d. chefsingenjör; Lindblom, A. A. F., Nordiska museets styresman; en vakant.

Sekreterare.

Selling, C. G. A., stadsantikvarie (se nedan).

Stadsmuseet.

Stadsantikvarie (B).

Selling, C. G. A. (förordn. t. o. m. ³¹/s 1943).

Förste antikvarie (22).

Nordberg, T. K. G. O:son.

Andre antikvarie (19).

Hansson, H. V.

E. o. amanuens (XVIII).

Axel-Nilsson, G.

Konservator (16).

Söderberg, J.

Kontorsskrivare (9).

Sjövall, f. Larsson, Margareta O.

E. o. förste expeditionsvakt (VIII).

Carlsson, A. E.

Ett e. o. första kontorsbiträde (VII), en e. o. hantverkare (VII), en extra fotograf (2,760 kr.), ett extra kontorsbiträde (2,220 kr.), dessutom timavlönad personal.

Teaterdelegerade.

Sedan stadsfullmäktige i 1938 års stat upptagit ett anslag på högst 100,000 kr. att av stadskollegiet användas för understödjande av enskilda teatrar i Stockholm (jfr Utl. nr 404 B för 1937, sid. 3121—28), beslöt stadskollegiet den 10 mars 1938 att tillsätta fyra delegerade för beredning av ärenden rörande sådana understöd.

Delegerade skola från bidragssökande teatrar införskaffa alla erforderliga upplysningar rörande den ekonomiska ställningen, verksamhetens art och omfattning, personalens arbetsvillkor m. m. samt till kollegiet avgiva förslag beträffande såväl de särskilda bidragsbeloppen som det för påföljande år behövliga anslaget. Inom ramen av de medel, som stadsfullmäktige anvisat ankommer det därefter på stadskollegiet att be-

Td stämman fördelningen och storleken av de till olika teatrar ifrågakommande bidragen samt villkoren för dessas utgående. (Om de allmänna grunderna härför se ovannämnda utlåtande, sid. 3126.)

Av det för år 1939 anvisade anslaget å 100,000 kr. har stadskollegiet den 12 okt. 1939 beviljat bidrag med 10,000 kr. till Nya Teatern, 15,000 kr. till Vasateatern och 25,000 kr. till

Oscarsteatern jämte Skansenteatern. I 1940 års stat är anslaget upptaget med 60,000 kr.

Ledamöter.

Ahlbin, G. H. G., redaktör, stadsfullm.; **Larsson**, Oscar E., borgarråd, stadsfullm., ordf.; **Ström**, O. F., redaktör, stadsfullm:s ordf.; **Sundberg**, H. G. F., borgarråd.